

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. D.M. van Esterik
Telefoon 5113380 E-mail: dmesterik@haarlem.nl
WZ/BO Reg.nr. WZ/BO/194066
Te kopiëren: A+B
B & W-vergadering van 2 februari 2010

Onderwerp

Handboek Inrichting Openbare Ruimte Schalkwijk

DOEL: Besluiten voor vrijgave om inspraak

Bij het vaststellen van het Plan van Aanpak extra onderhoudsbudgetten (BOR 2006/2415) heeft de raad het college opgedragen handboeken inrichting openbare ruimte op te stellen voor de verschillende typen wijken in Haarlem.

Als tweede in de reeks, na het deel Binnenstad, is het handboek Schalkwijk in concept gereed.

Na de inspraaktermijn en verwerking van de reacties zal de nota opnieuw worden aangeboden vergezeld van een inspraaknota. Hierna volgt de bestuurlijke vaststelling door het college waarna de definitieve nota ter informatie naar de raadscommissie Beheer zal worden gestuurd.

B&W

1. Het college besluit het Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk vrij te geven voor inspraak.
2. De kosten van de materialen, zoals omschreven in het handboek, leveren geen extra kosten voor de begroting op.
3. Communicatieparagraaf: bijgaand persbericht wordt verstuurd.
4. De commissie Beheer ontvangt het besluit van het college ter informatie.

Collegebesluit

Onderwerp: Handboek Inrichting Openbare Ruimte Schalkwijk
Reg. Nummer: WZ/BO/194066

1. Inleiding

Bij het vaststellen van het Plan van Aanpak extra onderhoudsbudgetten (BOR 2006/2415) heeft de raad het college opgedragen handboeken inrichting openbare ruimte voor de verschillende typen wijken in Haarlem op te stellen. Voor de Binnenstad is het handboek door het college vastgesteld; inmiddels is het handboek voor Schalkwijk volgens hetzelfde principe als het handboek Binnenstad opgezet met een visiedeel (bijlage A) en een richtlijndeel (bijlage B).

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit het Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk vrij te geven voor inspraak.
2. De kosten van de materialen, zoals omschreven in het handboek, leveren geen extra kosten voor de begroting op.
3. Communicatieparagraaf: bijgaand persbericht wordt verstuurd.
4. De commissie Beheer ontvangt het besluit van het college ter informatie.

3. Beoogd resultaat

Als uitwerking van het Beleidskader voor de openbare ruimte (BOR2006/1977) en het Plan van aanpak extra onderhoudsbudgetten (BOR2006/2415) geeft het handboek inrichting openbare ruimte kaders voor materialen, profielen en objecten waar bij ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte rekening mee moet gehouden. Bestaand beleid wordt daarbij als uitgangspunt gehanteerd, maar wel worden aanvullende keuzes voorgesteld om een betere integrale kwaliteit te bereiken. Het einddoel is het realiseren van een openbare ruimte van goede kwaliteit, die duurzaam te beheren valt. Per stadsdeel wordt een handboek opgesteld. Na de binnenstad is het handboek voor Schalkwijk de tweede in de reeks.

4. Argumenten

4.1 Uitvoering vastgesteld beleid

Bij het vaststellen van het Plan van aanpak extra onderhoudsbudget (2006) heeft de Raad het college opgedragen om zgn. handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte op te stellen voor de verschillende typen wijken in Haarlem.

4.2 Communicatie

Bij de start van het project is een informatieve bijeenkomst met de wijkraden in Schalkwijk gehouden. Tevens is het eerste concept van het handboek met de wijkraden afgestemd en zijn in de wijken informatieavonden gehouden. Deze input is verwerkt in het definitieve concept dat nu voorligt.

4.3 Financiële consequenties

In het handboek worden principekeuzes gemaakt in het beleid voor de inrichting van de openbare ruimte. De realisering van deze keuzes kan enige tijd duren en wordt uitgevoerd per project indien daartoe een aanleiding is. Dit is meestal het geval als bijvoorbeeld de riolering of het wegdek vervangen moet worden of het profiel in verband met een functiewijziging aangepast moet worden.

De keuzes in het HIOR Schalkwijk die worden voorgesteld, hebben beperkte gevolgen voor de inrichtings- en onderhoudskosten van de openbare ruimte. Hoewel een betere kwaliteit van de openbare ruimte wordt nagestreefd, zijn bij het toepassen van het HIOR ook besparingen aan de orde.

De gevolgen voor de financiën van de voorstellen zijn niet gericht op “snelle winst”, maar op besparingen op termijn, met aandacht voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Naar verwachting zullen de voorgestelde wijzigingen als geheel budgettair neutraal uitwerken.

5. Kanttekeningen

5.1 Het Handboek inrichting openbare ruimte wordt toegepast bij het ontwerpen en uitwerken van inrichtingskeuzes voor de openbare ruimte. Het bestaande beleid ten aanzien van de openbare ruimte is doorgaans sectoraal opgesteld en richt zich op een bepaald facet van de openbare ruimte, zoals het verkeer of het groen. Om de integrale kwaliteit van de inrichting te versterken, verenigt het HIOR alle aspecten van de openbare ruimte. Het Handboek is veelal in overeenstemming met bestaand beleid. Daar waar tegenstrijdigheden of hiaten zijn geconstateerd met of tussen bestaand facetbeleid, geeft het handboek oplossingen die de kwaliteit van de openbare ruimte ten goede komen. Het handboek heeft daarmee een belangrijke eigen positie in de planontwikkeling.

Daar waar de eisen van HIOR en facetbeleid afwijkend zijn, dient in de initiatiefase van een project een afweging plaats te vinden tussen de betrokken disciplines. Indien nodig wordt een gemotiveerd advies aan het bestuur voorgelegd.

5.2 Het onderliggende sectorale beleid, met name het verkeersbeleid is op een aantal punten in ontwikkeling en aan sterke dynamiek onderhevig. Om deze reden kan in het visiedeel niet direct worden aangesloten op actuele beleidsontwikkelingen. Vanwege deze dynamiek zijn ook geen kaarten van bestaand beleid opgenomen.

6. Uitvoering

Realisering van de inrichting volgens het HIOR gebeurt in afzonderlijke projecten, volgens het Meerjarenprogramma openbare ruimte en het Investeringsplan. Het HIOR is uitgangspunt voor de materialisering van de openbare ruimte en richtinggevend voor de inrichting ervan. Indien bij de inrichting wordt afgeweken van het HIOR dan dient dit expliciet en onderbouwd in de betreffende nota als besluitpunt te worden opgenomen.

7. Bijlagen

Bijlage A;
Bijlage B.

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Haarlem

Handboek inrichting openbare ruimte

Schalkwijk

Concept November 2009

Deel 1 Visie

Colofon

November 2009

Werkgroep HIOR gemeente Haarlem:

Sander Bosma, verkeersontwerper, Stedenbouw en Ontwerp
Ilya Ebing, ontwerper openbare ruimte, Stedenbouw en Ontwerp
Marco Schotvanger, stedenbouwkundig tekenaar, Stedenbouw en Ontwerp
Albert van der Stelt, stedenbouwkundig medewerker, Stedenbouw en Ontwerp
Rolf Tjerkstra, stedenbouwkundige, Stedenbouw en Ontwerp

Cor Filippo, technisch beheerder spelen en straatmeubilair, Dagelijks beheer
Niels van Esterik, beleidsmedewerker, Beleid OGV
Geertjan Cronenberg, Cronenberg advies BV, begeleiding en advies

Handboek inrichting openbare ruimte

Haarlem Schalkwijk

Deel 1: Visie

Conceptversie nov-2009

INHOUDSOPGAVE DEEL I: VISIE

	Pag:
1: Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Doelgroep	5
1.3 Status / reikwijdte	5
1.4 Opzet en leeswijzer	6
1.5 Looptijd en actualisering	6
1.6 Duurzaamheid	7
1.7 Financiële consequenties	7
2: Analyse	9
2.1 Uitgangspunten	9
2.2 Oorspronkelijke structuur	9
2.3 Gewenste structuur	11
2.4 Beheer	15
2.5 Duurzaamheid	16
2.6 Kernkwaliteiten	16
3: Keuzes	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Vloer en profieltypen	17
3.3 Maatvoering en Ruimte	19
3.4 Groen en water	20
3.5 Straatmeubilair	22
Bronnen	23
Bijlagen:	23
1. Profieltypen kaart	
2. Groen en water kaart	

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

1.1 Aanleiding en Doel

Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) Schalkwijk beschrijft de keuzes voor de inrichting van de straten, pleinen, plantsoenen en parken (de openbare ruimte) in Schalkwijk.

De inrichting van de openbare ruimte vindt doorgaans projectgewijs per straat of plein plaats. Plaatselijke overwegingen staan dan meestal aan de basis van de inrichtingskeuzes. Het ontbreekt daarbij tot op heden aan een overkoepelende visie en een afweging op het niveau van de hele wijk. Het gevolg is dat vergelijkbare gebiedsdelen verschillende oplossingen en dus inrichting krijgen. Daardoor komt de kwaliteit van de openbare ruimte onder druk en ontstaat een onsamenhangend beeld. De samenhang in de aanpak en inrichting van de openbare ruimte moet worden vergroot. Daarom is er behoefte aan een beter te bewaken kwaliteit van de openbare ruimte, gebaseerd op een overkoepelende visie die is uitgewerkt in inrichtingskeuzes.

Doel van het Handboek is richtlijnen te geven voor een uniform ontwerp van de openbare ruimte, zodat de kwaliteit verbetert. Daarvoor is het nodig een samenhangende visie op de openbare ruimte te ontwikkelen, die bovendien is uitgewerkt in concrete richtlijnen voor de inrichting. Dit alles is gericht op een beheerbare en uitvoerbare openbare ruimte van goede ruimtelijke kwaliteit.

In september 2006 heeft de gemeenteraad van Haarlem het Beleidskader Openbare Ruimte vastgesteld waarin het opstellen van handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte is opgenomen. Vervolgens heeft de raad in december 2006 bij de vaststelling van het plan van aanpak “extra onderhoudsbudget” expliciet besloten dat de verschillende gebiedsdelen van Haarlem elk een eigen

handboek krijgen. Deze handboeken geven een kader voor een noodzakelijke kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Ze zijn mede bepalend voor het efficiënt en toekomstgericht kunnen besteden van onderhoudsgelden en het op termijn wegwerken van onderhoudsachterstanden. Na het vaststellen van het Handboek voor de binnenstad in 2007 is dit Handboek voor Schalkwijk de tweede uitwerking van dit Raadsbesluit.

Foto.1.1.1 fraaie openbare ruimte Schalkwijk

1.2 Doelgroep

Het handboek is samengesteld op initiatief van de gemeentelijke afdeling die verantwoordelijk is voor het beheer van de openbare ruimte. Het is bedoeld als integrale handleiding voor inrichting en ontwerp, en heeft consequenties voor uitvoering, onderhoud en gebruik van de openbare ruimte. Het handboek is daarom relevant voor verschillende partijen:

- Het gemeentebestuur ten behoeve van keuzes op hoofdlijnen voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte om op termijn het wensbeeld te realiseren;
- De ambtelijk betrokkenen, zowel intern (ontwerpers, technische werkvoorbereiders,

opdrachtgevers en projectleiders, uitvoerders, beheerders en handhavers), als ‘extern’ ambtelijk deskundigen (kabel- en leidingbedrijven, vervoerbedrijven, nood- en hulpdiensten e.d.);

- Het maatschappelijk veld, omdat elke bewoner, bezoeker en ondernemer gebruiker is van de openbare ruimte en daarom te maken krijgt met de keuzes die in dit handboek zijn gemaakt.

Het Handboek moet dan ook toegankelijk zijn voor al deze betrokkenen.

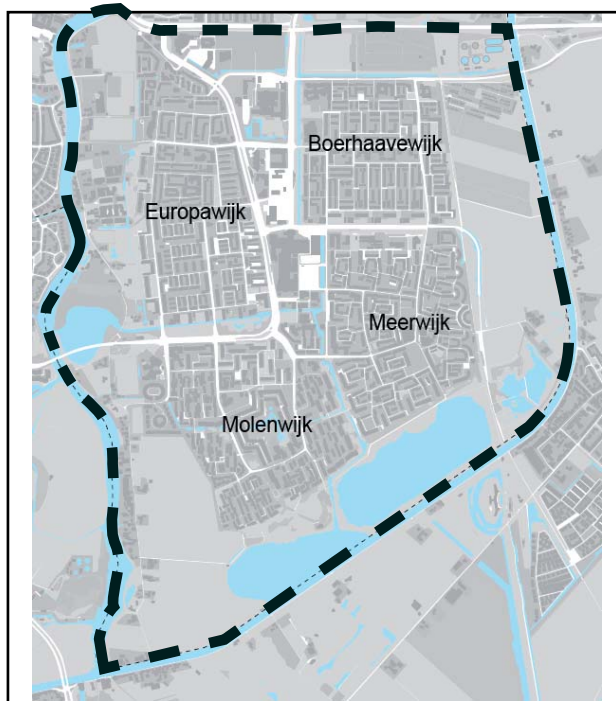
1.3 Status en reikwijdte

De inrichting van de openbare ruimte wordt voor de ontwerper, de beheerder, de bewoner, de insprekende belanghebbende en de bestuurder, zowel op hoofdlijnen als in principedetails vastgelegd in het Handboek. Het HIOR is uitgangspunt voor de materialisering en richtinggevend voor de inrichting van de openbare ruimte. Indien bij de inrichting wordt afgeweken van het HIOR dan dient dit expliciet en onderbouwd in de betreffende nota als besluitpunt te worden opgenomen.

De reikwijdte van het Handboek is de gehele openbare ruimte in Schalkwijk op het gebied van profielindeling, detaillering, verharding, groen, water en straatmeubilair. Uitzondering vormen de “Bijzondere plekken”. Dat zijn in het Handboek aangewezen gebieden die als afzonderlijke ontwerp-opgave kunnen worden benaderd. Voor de inrichting van bijzondere plekken worden in het Handboek wel algemene uitgangspunten meegegeven, maar is een verdere inventarisatie van de specifieke omstandigheden nodig en houdt de ontwerper speelruimte om de inrichting op deze situatie toe te spitsen. Grofweg kan worden gesteld dat het Handboek voor ca. 80% van de openbare ruimte in Schalkwijk volledig van toepassing is, en voor de overige 20% op onderdelen voorschriften meegeeft (zie bijlage 2).

Gebiedsbegrenzing

Het HIOR voor Haarlem Schalkwijk heeft betrekking op het gebied door de Schipholweg in het noorden, de Ringvaart in het oosten en zuiden en het Zuider Buiten Spaarne in het westen. Op bijgaande kaart is de gebiedsbegrenzing aangegeven.

Kaart 1.3.1: Gebiedsbegrenzing HIOR Haarlem Schalkwijk

Relatie met bestaand en overig beleid

Het Handboek wordt toegepast bij het ontwerpen en uitwerken van inrichtingskeuzes voor de openbare ruimte. Het bestaande beleid ten aanzien van de openbare ruimte is doorgaans sectoraal opgesteld en richt zich op een bepaald facet van de openbare ruimte, zoals het verkeer, het groen of de busroutes. Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte richt zich echter op alle aspecten van

de inrichting van de openbare ruimte, om zo de integrale kwaliteit van de inrichting te versterken. Daar waar tegenstrijdigheden of hiaten zijn geconstateerd met of tussen bestaand facetbeleid, geeft het handboek oplossingen die de kwaliteit van de openbare ruimte en de stedenbouw ten goede komen. Het Handboek heeft daarmee een belangrijke eigen positie in de planontwikkeling.

Hoe moet hier in de praktijk mee worden omgegaan? In de praktijk dient het Handboek altijd naast het relevante sectorale beleid te worden geraadpleegd. Het Handboek is veelal in overeenstemming met bestaand beleid. Soms is het aanvullend en in enkele gevallen afwijkend. Over de afwijkende eisen dient per project een afweging plaats te vinden, waarbij de betrokken disciplines uit de organisatie moeten worden geraadpleegd. Indien nodig wordt een gemotiveerd advies aan het bestuur voorgelegd.

Kwaliteitsambities

In de openbare ruimte wordt wat betreft inrichting en beheer onderscheid gemaakt in deelgebieden. Aan elk van de deelgebieden is een basiskwaliteit toegekend die bestaat uit vier deelkwaliteiten: technische staat, technische veiligheid, beeldkwaliteit en netheid (overeenkomende met het adagium schoon, heel en veilig). Er worden 3 kwaliteitsniveau's aangehouden: verzorgd, standaard, sober. De geaggregeerde deelkwaliteiten resulteren in een gewenst kwaliteitsniveau voor elk van de deelgebieden van de openbare ruimte, zie tabel.

	Sober	Standaard	Verzorgd
Binnenstad			x
Knooppunten			x
Monumentale parken		(x)	x
Hoofdinfrastructuur		(x)	x
overige parken en recreatie	(x)	x	
Wijken		x	
Bedrijventerrein	(x)	x	
Buitengebied	x		

tabel 1.3.2: kwaliteitsambitie per deelgebied

1.4 Opzet en leeswijzer

De keuzes in het Handboek zijn allereerst gebaseerd op een visie op de openbare ruimte en vervolgens uitgewerkt in concrete richtlijnen en voorschriften voor de openbare ruimte. Het HIOR bestaat daarom uit twee delen: het visiedeel en het richtlijndeel.

In het **Visiedeel** wordt het handboek ingeleid en de visie op de kwaliteit van de openbare ruimte beschreven en uitgewerkt.

Allereerst wordt in de inleiding de status, reikwijdte en doelgroep van het Handboek besproken. Vervolgens is beschreven hoe en door wie het Handboek actueel gehouden wordt. In hoofdstuk 2 wordt de visie op de openbare ruimte in Schalkwijk verwoord. Aan de hand van analyses worden de verschillende wijken en typen openbare ruimten in stedenbouwkundige zin gecategoriseerd. Hieruit volgt een structuurindeling van de openbare ruimte van het stadsdeel. Vervolgens wordt op basis hiervan een aantal uitgangspunten benoemd die gelden voor de inrichting van de openbare ruimte. In hoofdstuk 3 zijn de uitgangspunten nader uitgewerkt in keuzes. In paragraaf 'Vloer' wordt het gewenste bestratingmateriaal uiteengezet. Door middel van een vloerkaart wordt beschreven waar welk bestratingmateriaal toegepast dient te worden. Vervolgens worden de ambities t.a.v. het groen toegelicht. Tot slot is de visie omtrent straatmeubilair opgenomen.

In het **Richtlijndeel** wordt de visie uitgewerkt in concrete richtlijnen voor de inrichting. Voor de wegindeling staan die in deel A. in de vorm van profieltekeningen. In deel B. zijn de richtlijnen opgenomen voor standaard-details zoals hoekoplossingen en snelheidsremmers. In deel C. wordt vervolgens stilgestaan bij de richtlijnen voor groen. Deel D. tot slot staat stil bij de objecten in de openbare ruimte: het straatmeubilair. Alfabetisch worden de toe te passen objecten in categorieën onderverdeeld en beschreven en zijn richtlijnen voor plaatsing en beheer opgesteld.

1.5 Looptijd en actualisering

Aangezien de vervanging en vernieuwing van de openbare ruimte een zaak van lange adem is, zet het Handboek een toekomstig wensbeeld voor de inrichting neer, waar met iedere herinrichting of wegverbetering steeds verder naar toe wordt gewerkt. De snelheid van realisatie is afhankelijk van de meerjarenprogrammering en bestuurlijke afwegingen rond de gemeentebegroting. Het Handboek doet daarover geen uitspraken. Het visiedeel van het Handboek kent daarom een verre planhorizon van zeker 15 tot 20 jaar.

Om veroudering van het Richtlijndeel van het Handboek te voorkomen, zullen nieuwe (technische) inzichten en ontwikkelingen, maar ook nieuwe wensen en ervaringen in de praktijk, met een periodieke actualisering, moeten worden verwerkt. Het Richtlijndeel is in dat opzicht dus een groeidocument. Voorstellen tot uitbreidingen, wijzigingen en actualisering worden verzameld door de Werkgroep HIOR. Jaarlijks worden deze - na afweging door de interne werkgroep - aan B&W ter vaststelling voorgelegd. Na vaststelling worden de wijzigingen en uitbreidingen verwerkt en onder alle gebruikers van het Handboek verspreid.

1.6 Duurzaamheid

In verband met duurzaamheid worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- tijdloos ontwerp van de inrichting van de openbare ruimte;
- profielbreedte niet groter dan noodzakelijk;
- stimuleren van langzaam verkeer;
- maatregelen die de kwaliteit van het oppervlaktewater verbeteren;
- klinkers i.p.v. betonsteen. Klinkers hebben een langere levensduur;
- verzinkt staal alleen nog met een coating, geen uitloging van zink naar het grondwater;
- energiezuinige verlichting;
- onkruidwerend ontwerpen;
- goed te beheren straatmeubilair;
- bomen; optimaliseren van de groeiomstandigheden op de standplaats;
- ondersteunen van ecologische doelstellingen;
- tropische- en Europese houtsoorten, alleen wanneer voorzien van het FSC-keurmerk;
- groen; zoveel mogelijk inheemse soorten toepassen;
- Biologisch gekweekt plantmateriaal voorzien van Eko-keurmerk.

1.7. Financiële consequenties

In het Handboek inrichting openbare ruimte worden principekeuzes gemaakt voor de inrichting van de openbare ruimte. De realisering van deze keuzes wordt uitgevoerd per project indien daartoe een aanleiding is. Dit is meestal het geval als bijvoorbeeld de riolering of het wegdek vervangen moet worden of het profiel in verband met een functiewijziging aangepast moet worden.

De keuzes in het HIOR Schalkwijk die worden

voorgesteld, hebben beperkte gevolgen voor de inrichtings- en onderhoudskosten voor de openbare ruimte. Hoewel een betere kwaliteit van de openbare ruimte wordt nagestreefd, zijn bij het toepassen van het HIOR ook besparingen aan de orde. De belangrijkste financiële gevolgen zijn hieronder benoemd:

Verhardingskeuzes:

- trottoir blijft uitgevoerd in tegels: budget-neutraal;
- asfalt hoofdwegen blijven uitgevoerd in asfalt: budget-neutraal;
- rijwegen: elementen rijwegen voortaan altijd in gebakken klinkers, niet in betonstraatsteen (wat nu al weinig voorkomt in Schalkwijk). Gevolg: investeringskosten zullen toenemen omdat klinkers duurder zijn in aanschaf dan betonstenen (ca 20% op projectbasis), afschrijvingskosten zullen afnemen, omdat klinkers veel langer mee gaan (ca. 2x langer), herbruikbaar zijn in parkeerstroken en een restwaarde houden in plaats van stortkosten opleveren. Ingeschat wordt dat de keuze voor gebakken klinkers over de gehele levensduur budget-neutraal of licht gunstig zal uitwerken.

Wegindeling / profielindeling:

- de voorgestelde profielen zijn qua grootte / materiaalgebruik vergelijkbaar of kleiner dan de huidige wegprofielen. Het toepassen ervan zal daardoor budget-neutraal of licht gunstig uitwerken.
- het standaardiseren van profielen zal bij toekomstige projecten leiden tot snellere voorbereiding en minder maatschappelijke discussie. Dit zal op termijn licht gunstig uitwerken op de projectkosten.

Groenkeuzes:

- Verbeteren van groeiplaats-omstandigheden bomen en juiste bomen op de juiste plaats: op de korte termijn vraagt dit om een projectgewijze aanpak van en investering in gebieden met knelpunten ten aanzien van bomen. Denk aan kappen, heraanplanten, groeiplaatsverbetering. Deze investeringen kunnen waar mogelijk worden gecombineerd met projectgewijs onderhoud aan straten en riolering. Op termijn leveren deze investeringen juist grote besparingen ten aanzien van onderhoud op: minder bomenonderhoud en minder schade aan bestrating door boomwortels. Ook deze investering zal op termijn budgetneutraal of licht gunstig uitwerken.
- Verbeteren opbouw plantvakken met heesters en bosplantsoen: een gerichte aanpak van deze elementen vraagt om een gerichte investering. Het gaat veelal om het uitvoeren van langdurig achterstallig onderhoud. Na deze investering is niet alleen het beeld van de openbare ruimte veel beter, maar kan ook worden volstaan met het huidige budget om het aangepakte groen accuraat bij te houden.

Straatmeubilair:

- Het standaardiseren van het assortiment straatmeubilair betekent op een aantal onderdelen het vervangen en omvormen van het huidige areaal. Voorstel is dit geleidelijk te doen, per project en als straatmeubilair aan vervanging toe is. Op deze wijze is hiermee geen extra budget gemoeid. Projectgewijze vervangingen zijn wel aan de orde (zoals bij straatnaamborden), maar dan zal daarvoor projectgewijs een financieel onderbouwd voorstel worden gedaan;
- Voorts zal het standaardiseren op termijn leiden tot een versmald assortiment, wat licht gunstig zal uitwerken op de onderhoudskosten van straatmeubilair;

Conclusie:

De gevolgen voor de financiën van de voorstellen zijn concluderend dus niet gericht op “snelle winst”, maar op besparingen op termijn, met aandacht voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente.

HOOFDSTUK 2: ANALYSE

Schalkwijk is de grootste Haarlemse uitbreidingswijk. De wijk stamt uit de zestiger jaren van de vorige eeuw met alle kenmerken van deze periode. Schalkwijk is ruim, breed, groen, maar ook een- en weinig wervend. Hoewel de wijk onmiskenbaar kwaliteiten heeft is het imago van de wijk zwak. In Haarlem is dat stadsdeel weinig gewild. In de loop van de tijd heeft ook Schalkwijk last van veroudering gekregen. Het zwakke imago van de wijk, in combinatie met het sleetse aanzicht heeft vervolgens tot minder aandacht en zorgvuldigheid bij ingrepen in openbare ruimte geleid. Inmiddels vinden er veel herstructureringen plaats in de wijk. Die richten zich veelal op bebouwing of slechts op kleine gedeelten van de openbare ruimte. Juist ook de openbare ruimte als geheel kan een positieve impuls goed gebruiken. Dat vraagt om een gestructureerde en samenhangende aanpak. Herstel en verbetering van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte is een passende investering. Deze Visie is daarom gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte en een betere aansluiting van deze ruimte op de stedenbouwkundige kwaliteiten van de wijk.

Daarom worden allereerst een viertal uitgangspunten benoemd die wenselijk zijn voor een openbare ruimte van goede kwaliteit. Vervolgens worden aan de hand van analyses van de vorm en functie van de wijk de verschillende onderdelen van de openbare ruimte gecategoriseerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van verschillende kaarten. Hieruit volgt tot slot een gewenste structuurindeling van de openbare ruimte in de wijk. Ook dit is uitgewerkt in kaarten.

2.1 Uitgangspunten

Voor een openbare ruimte van goede kwaliteit geldt volgens het Beleidskader Openbare Ruimte in Haarlem een vijftal uitgangspunten voor ontwerp, uitvoering en beheer:

- **Ingetogen inrichting.** De inrichting van de openbare ruimte dient afgestemd te worden op het karakter van het gebied. Een eenvoudige, overzichtelijke inrichting van de openbare ruimte met toepassing van passende elementen is in Schalkwijk op zijn plaats.
- **Weloverwogen plaatsing.** Door terughoudend en afgewogen om te gaan met het plaatsen van objecten in de openbare ruimte, zal de ruimtelijke kwaliteit van Schalkwijk verbeteren en uiteindelijk beter te beheren zijn, op meer manieren te gebruiken zijn en leefbaarder worden. Ook wordt de openbare ruimte daarmee beter toegankelijk voor blinden en slechtzienden.
- **Eenheid.** samenhang en continuïteit Met op zichzelf staande ontwerpen en een veelheid aan materialen en objecten, verliest het totaalbeeld aan herkenbaarheid. Het beeld kan zelfs chaotisch overkomen. Door te kiezen voor een beperkt aantal goed te beheren standaardprofielen, -materialen en -objecten, gaat Schalkwijk zich meer als een samenhangend geheel presenteren. Juist ook door de vele herstructureringen is het nodig de oorspronkelijke, sterke structuur van de wijk weer beter herkenbaar te maken.
- **Drie-eenheid ontwerp.** Uitvoering en beheer. Indien een goed ontwerp niet deskundig wordt uitgevoerd met bijvoorbeeld een gebrekkige detaillering, valt dit niet te beheren en dat leidt al snel tot verloede-

ring bij het intensieve gebruik van de openbare ruimte. Een echt goed ontwerp is dus goed uit te voeren en beter te beheren.

Foto. 2.1.1: ingetogen inrichting

2.2 Oorspronkelijke Structuur

Het stadsdeel Schalkwijk is hét grote uitbreidingsgebied van Haarlem uit de 60-er en 70-er jaren. Hoewel dit voormalige veenweidegebied vrij geïsoleerd lag ten opzichte van de stad, bood het door zijn omvang voldoende mogelijkheden om woningen te bouwen: voorzien werd in de bouw van ca. tienduizend woningen. In "De stedenbouwkundige ontwikkeling van Haarlem"¹, is de stedenbouwkundige opzet van Schalkwijk als volgt beschreven:

"Het woongebied werd verdeeld in vier afzonderlijke wijken, onderling gescheiden door min of meer brede stroken waarbinnen zich de hoofdverkeerswegen alsmede de voor de waterhuishouding noodzakelijke singels gelegen zijn. In de strook tussen de Europawijk en de Boerhaavewijk bevinden zich o.a. enige voorzieningen die wegens ruimtegebrek uit de binnenstad ver-

¹ Auteur: K. Haasnoot; Uit Architectuurgids Haarlem, Schuyt & CO

trokken zijn, zoals het Sint Elisabeth's Gasthuis. Tevens is hier het omvangrijke stadsdeel-winkelcentrum gelegen.

Het woongebied wordt omgeven door de zogenaamde Groene Zoom waarbinnen zich voornamelijk voorzieningen bevinden voor de openlucht recreatie zoals sportvelden, volkstuinen en parkgebieden. Aan de zuidkant, langs de Ringvaart, liggen drie voormalige zandputten waarvan de Molenplas aantrekkelijke mogelijkheden biedt voor de water- en oeverrecreatie. Bij het ontwerpen van de plannen voor de wijken werd gestreefd naar een eigen identiteit voor elke wijk afzonderlijk. De twee oudste wijken, Europawijk en Boerhaavewijk, waar de woningbouw omstreeks 1960 van start ging, zijn beide vrij strak van opzet. In deze wijken zijn de hoge woongebouwen, waaronder een aantal torenflats, voornamelijk langs de randen gelegen alwaar geprofiteerd kon worden van het uitzicht op groenstructuren en parken. De eengezinshuizen zijn veelal in samenhangende complexen binnen de wijk gesitueerd.

Belangrijk voor het beeld van een wijk of buurt zijn de ligging en de verschijningsvorm van scholen, kerken, winkels en andere bijzondere gebouwen. Ten opzichte van de vaak eenvormige architectuur van de woongebouwen kunnen de gemeenschappelijke voorzieningen door ligging en vormgeving een belangrijke bijdrage leveren aan de belevingswaarde en de herkenbaarheid van het woonmilieu. Zulks is ook in Schalkwijk waar te nemen.

De stedenbouwkundige opzet van Meerwijk, waar in 1966 met het bouwen van woningen werd begonnen, wijkt duidelijk af van het beeld dat in beide oudere wijken valt waar te nemen. De wijk is opgebouwd uit aan elkaar geschakelde buurten met langs lusvormige straten gelegen eengezinshuizen waardoor een rustig verkeersbeeld ontstaat. De hogere woongebouwen staan ofwel tussen de buurten in, zoals aan de noordkant, of ze liggen langs de overige randen van de wijk, alsmede langs de hoofdwegen binnen de wijk.

In 1972 werd begonnen met de bouw van Molenwijk. In tegenstelling tot de andere drie wijken werd hier de hogere woonbebouwing, met uitzondering van het noordelijk deel, voornamelijk geconcentreerd in het centrale deel van de wijk, waar ook de wijkvoorzieningen gelegen waren. De langs de randen aanwezige buurten liggen langs de lusvormige ontsluitingsweg van de wijk, waarbinnen zich het centrale gebied bevindt. Hierdoor is een groot gedeelte van de wijk nabij winkels, het wijkpark en de school gehuisvest. De genoemde buurten die in hoofdzaak eengezinswoningen bevatten, grenzen in meerdere of mindere mate aan de Groene Zoom. De in het centrale gebied aanwezige hoge en middelhoge woongebouwen Sandenburg, Engelenburg en Prattenburg maken deel uit van een dubbelzijdig bebouwde, geknikte bebouwingsstrook, waarbinnen of waarbij het wijkpark, een basisschool en een verzorgingstehuis gesitueerd zijn. Op de begane grond bevindt zich een bescheiden winkelcentrum. De bij de woningen behorende parkeerplaatsen zijn op de begane grondlaag van de bebouwingsstrook gelegen. Boven de parkeerstroken en tussen de dubbele rij bouwblokken bevindt zich een voetgangersdomein van waaraf ook de woningen bereikbaar zijn.

Bij de entree van Schalkwijk nabij de Europaweg, de voormalige Romolenpolder, is inmiddels, sinds 1990, een deel van de Groene Zoom opgeofferd aan de bouw van kantoren, woningen en een hotel. De gunstige ligging ten opzichte van de stad en van Schiphol maakt dit gebied tot een gunstige vestigingsplaats voor kantoren. Wonen en werken werd gecombineerd in een aantal collectieve woon- en woon/werkvormen zoals de Romolenbeek I en II en de Klimop.”

De ambitie in die wijk was milieuvriendelijk wonen en werken.

De huidige openbare ruimte in Schalkwijk

Kenmerkend voor de openbare ruimte in Schalkwijk is de relatief grote hoeveelheid ervan, in verhouding tot de bebouwde ruimte. Voor Haarlemse begrippen is er veel groen en staan er veel, groten-deels inmiddels volwassen bomen. Daardoor oogt Schalkwijk als een open en weids stadsdeel met een groen karakter. Veel openbare ruimte vereist ook veel onderhoud. Daarop is in de afgelopen periode veel bezuinigd, wat goed zichtbaar is. Vooral in het groen leidt dat tot vervlakking van het beeld van de openbare ruimte. Dit is van negatieve invloed op de kwaliteit van de leefomgeving. Veel van het Schalkwijkse groen gaat schuil achter bebouwing, grenst aan achtertuinen of overgroeit waterpartijen. Veel groen is te ver uitgegroeid tot een soort ongestructureerd bosplantsoen. Daardoor functioneren de groengebieden niet optimaal. Ze zijn minder overzichtelijk, minder toegankelijk, minder sociaal veilig en daardoor minder openbaar dan gewenst.

Ook het bomenbestand is wisselend van kwaliteit. Op vrijstaande plaatsen zijn sommige bomen uitgegroeid tot prachtige solitairen. Op andere plaatsen kwijnen boompjes weg onder slechte groeiomstandigheden. Sommige bomen staan dicht op de bebouwing en ontnemen licht en uitzicht. Een apart verhaal geldt voor de groene zoom van Schalkwijk. In potentie is het een enorme groene ruimte met weidse vergezichten, die lucht en ruimte kan bieden aan de hele wijk. Zichtlijnen vanuit de wijk Schalkwijk naar de groene zoom zijn echter vaak dichtgebouwd of dichtgegroeid.

Foto's 2.2.2; Bomenbestand van wisselende kwaliteit

Behalve groen wordt een groot deel van de open ruimte in beslag genomen door verhard oppervlak. In Schalkwijk zijn relatief veel straten. Daarvan zijn de meeste hoofdstraten nog eens ruim bemeten. Bij de opzet van Schalkwijk is aan het geleiden van verkeerstromen veel belang gehecht. Naar de huidige maatstaven zijn veel wegen breder dan voor het verkeer noodzakelijk is.

Schalkwijk kent enkele hoofdwegen in een zeer weids opgezette omgeving. Voorbeelden zijn de Europaweg en de Amerikaweg. Het groen dat de wegen begeleidt is over het algemeen weinig aanwezig. De inrichting van de wegen is gericht op een snelle afwikkeling van het autoverkeer en niet op de wijze waarop fietsers en voetgangers de openbare ruimte beleven. Bepanting is vaak gebruikt om hoofdwegen aan het zicht vanuit de woonbuurten te onttrekken. Dit is een inrichting die vanuit sociale veiligheid niet meer wenselijk is. Ook in de stedenbouwkundige structuur van Schalkwijk zijn op veel plekken de verkeersstromen en de aan de weg gelegen bebouwing van elkaar losgetrokken. De entrees van de gebouwen liggen niet aan de hoofdwegen. Gevolg hiervan is dat de aan de weg gelegen bebouwing weinig contact heeft met het maaiveld. Consequentie van een dergelijke opzet

is dat het toezicht op de openbare ruimte (de langs de wegen gesitueerde fiets- en wandelpaden) beperkt is. Dit versterkt het beeld van een anonieme omgeving met een beperkte belevingswaarde. In het onderliggende wegennet van buurtonstluitingswegen en woonstraten vinden een willekeur van passende maar veel vaker ook niet passende ingrepen om de rijsnelheden te verminderen. Uiteenlopende typen drempels, bochten en versmallingen hebben de uitstraling van de openbare ruimte geen goed gedaan.

Foto 2.2.3; Aziëweg: fraaie hoofdstructuur

2.3. Gewenste structuur

Inzet is zowel in het dagelijks beheer als bij herstructurering en (groot) onderhoud de algemene situatie van de openbare ruimte te verbeteren. Door middel van versmalling van wegen en het instellen van 30-km zones wordt de veiligheid op straat verbeterd. Met het snoeien van te hoge begroeiing, het soms toevoegen van of heroriënteren van bebouwing zorgt de gemeente voor meer (toe)zicht en sociale veiligheid op straat. Ook met het herverdelen van grond, zoals het afstoten van groensnippers en het samenvoegen tot grotere

groengebieden, kan de leef- en woonomgeving worden verbeterd en tegelijkertijd het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op peil worden gebracht.

Voor een goed woonmilieu is het van belang om in buurten te voorzien in voldoende ontmoetingsruimte voor verschillende leeftijdsgroepen. Ruimte is nodig voor spelen, wandelen, fietsen en verpozen. De kwaliteit van de leefomgeving wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van (voldoende) openbare ruimte. In Schalkwijk is er in principe genoeg ruimte, maar is het onderhoud, het gebruik en de organisatie ervan niet altijd optimaal. Bij stedenbouwkundige ontwikkelingen is het ontwerp en de inrichting van de openbare ruimte dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Met name bij sloop/nieuwbouwprojecten doet zich de kans voor om de openbare ruimte zorgvuldig vorm te geven. Door het herschikken van bebouwing ontstaat de mogelijkheid om bijvoorbeeld een nieuwe, samenhangende groenstructuur aan te brengen. Een andere mogelijkheid is dat straten in de wijk groener worden ingericht. Zoals aangegeven zijn diverse straten in Schalkwijk breder dan nodig is. Door een straat anders in te richten en de extra ruimte te benutten voor bijvoorbeeld gras en bomen kan de sfeer van zo'n straat worden verbeterd. Aanpassen van een straatprofiel moet altijd gebeuren met respect voor de stedenbouwkundige kwaliteit. Fraaie gestrekte lanen moeten bijvoorbeeld niet worden verrommeld met asverspringingen en plaatselijke versmallingen.

Wat de hoofdgroenstructuur in Schalkwijk betreft is het streven dat bestaande en nieuwe groenelementen veel meer een herkenbare, doorgaande structuur gaan vormen. Inzet is ook om doorgaande waterstromen te creëren of veel beter zichtbaar te maken. Op de Aziëweg is bijvoorbeeld, indien ruimtelijk inpasbaar en financieel uitvoerbaar, de aanleg van een waterverbinding denkbaar, gekoppeld aan de bestaande groenstructuur.

In de doorgaande structuren liggen veelal langzaamverkeersroutes. Deze vormen niet alleen de verbinding tussen wijken onderling, maar ook de verbinding met de Groene Zoom.

Per wijk volgt hieronder een nadere analyse:

Boerhaavewijk

Deze wijk heeft een overwegend orthogonaal straten patroon. De velden tussen de straten zijn bebouwd met zogenaamde 'stempels'. Elke stempel bestaat uit verschillende losse woongebouwen, meestal rond een openbaar hof. Daar de wijk seriematig is aangelegd, zijn deze stempels verschillende malen in de wijk herhaald. Velden met een niet-woonbestemming zijn ook niet gestempeld maar onafhankelijk van elkaar ingevuld, bijvoorbeeld met scholen, kerk of bejaardentehuis. Samen vormen de verschillende stempels het netwerk van de openbare ruimte.

De openbare ruimte heeft een sterk hiërarchische organisatie. Hoe belangrijker de weg hoe breder het profiel, hoe breder de berm en (vaak) hoe hoger de aanliggende bebouwing. De wijkranden, en de hoofdwegen rond de wijk gelden als eerste orde. Brede profielen, kaarsrechte wegen met lange zichtlijnen en een begeleiding met ho(o)g(ere) bouw ondersteunen dit belang. Deze categorie wordt gevolgd door de wijkwegen, iets minder breed, minder lang die worden begeleid door lagere bebouwing. De hiërarchie wordt vervolgd met woonstraten, tot slot met de voetpaden.

De profielen zijn nergens symmetrisch. Voor een deel is dit het gevolg van de stempelbebouwing. alsook een bewuste ontwerpkeuze om de wijk afwisselend en open te houden. Het groenontwerp en met name de boombeplanting is afgestemd op het ritme van de aanliggende stempels. Mooi voorbeeld is de Robert Kochlaan en de professor Eijkmanlaan.

In de verschillende stempels liggen de hoven als kleine groene oases in de woonbuurt. Gescheiden

van de hoven liggen her en der ook parkeerhoven deels afgezoomd met garageboxen.

Een wijkpark heeft Boerhaavewijk niet. Centraal in de wijk ligt de groenpartij aan de Floris van Adriemlaan. Deze loopt als groen lint door tot aan de Poelpolder. Door de kale inrichting, de overmaat van de weg en de matige aansluiting van de aanliggende bebouwing komt deze parkstrook niet erg uit de verf.

Later in de jaren '80 is de geplande voorzieningstrook aan de noordzijde bebouwd met eengezinswoningen. Bij deze invulling heeft men teruggegrepen op de stempelbouw uit de jaren '60, maar zonder veel aandacht aan de inrichting en begrenzing van de hoven te schenken. Hier zien we dan ook achterkanten langs de openbare ruimte. Het onderscheid tussen groen en parkeerhoven is ook verdwenen.

Het meeste groen in Boerhaavewijk stamt nog uit de aanlegtijd. Inmiddels is er veel veranderd. Door versobering en achterstallig onderhoud is veel van de oorspronkelijke kwaliteit verloren gegaan.

Veel bomen zijn inmiddels tot volle wasdom gekomen en sieren het straatbeeld. Op veel plekken echter is het grondwerk te slecht gebleken en zijn bomen verwenen of gewoon niet uitgegroeid. De heesterbeplanting is op veel plaatsen door gebrek aan snoeien uitgeschoten waardoor in de onderbeplanting kaalte en grote gaten zijn ontstaan. Veel heesters zijn gezien de leeftijd gewoon aan vervanging toe.

De ongewenste situaties in de openbare ruimte en de daaruitvolgende opgaven voor Boerhaavewijk zijn:

- oorspronkelijk groenontwerp is niet meer zichtbaar: terugbrengen beoogde structuur en gelaagdheid;
- de anonieme plinten onder de flatgebouwen: meer natuurlijk toezicht verkrijgen;
- wegprofielen zijn naar tegenwoordige standaarden veel te breed: versmallen, met re-

pect voor de stedenbouw en zichtlijnen.

- anonimiteit van de parkeerhoven: meer toezicht en structuur;
- in sommige gevallen achterkanten van bebouwing naar de openbare ruimte: uitgeven van groenranden of juist 'inpakken' in groene randen.

Foto 2.3.1.: Uitgegroeid heestervak Boerhaavewijk

Europawijk

Deze wijk heeft veel overeenkomsten met Boerhaavewijk. Ook hier is sprake van een stempelwijk met een orthogonale opzet. Bijzonder aan Europawijk is de verdraaiing in dit rechthoekige patroon in de wijk, onder invloed van de schuine ligging van de Europaweg. Op verschillende plekken is deze verdraaiing telkens anders uitgewerkt. Als gevolg daarvan krijgen de belangrijkste groenplekken steeds een schuine begrenzing. De groenplekken hebben daardoor een speelse driehoekige vorm gekregen, zoals te zien aan de Nederlandlaan, de Frankrijklaan en de plantsoenen langs de laan van Osnabrück.

Net als in Boerhaavewijk kenmerkt de openbare ruimte van Europawijk zich door een hiërarchische organisatie van straten, asymmetrische profielen, en een beplanting afgestemd op de oorspronkelijke

stempels.

Het Engelandpark geldt als wijkpark van Europawijk, tevens de overgang naar de oorspronkelijke lintbebouwing langs het Spaarne, de Noord-Schalkwijkerweg. Ten opzichte van de woonwijk ligt het park nogal weggestopt en excentrisch. Aan de zuidkant van de wijk ligt ook een groengebied; het Heempark. Ook dit parkgebied ligt vrij geïsoleerd van de wijk. In het project 'integrale vernieuwing openbare ruimte Europawijk zuid' wordt de ontsluiting van het Heempark verbeterd door de aanleg van een voetgangersbrug over de Europavaart.

Eind jaren '70 is achter de noordelijke wijkrand een nieuwe buurt toegevoegd; Romolenpolder. Bijzonder aan deze nieuwe woonbuurt is dat voor het eerst in Schalkwijk werd gebouwd op het oorspronkelijk maaiveld. Bij de aanleg is geheel gebroken met de rechte stempelopzet van Europawijk. Hier geen rechtstanden, lange zichtlijnen, duidelijke straten of parkeerhoven, maar een losse verkaveling met daartussen straten in de vorm van woonerven. Ook in de Romolenpolder is helaas minder aandacht geschonken aan de inrichting en begrenzing van de openbare ruimte. Hier zien we dan ook achterkanten langs de openbare ruimte en achterkanten tegenover voorkanten. Europawijk heeft veel groen. Onder andere daarvoor is het voor veel bewoners een geliefde wijk. Dit groen is voornamelijk in de jaren '60 aangeplant. Aan de meeste bomen, die inmiddels tot volle wasdom zijn gekomen, is dat goed te zien. Deze leeftijd geldt ook voor de heesterbegroeiing, die te ver zijn uitgegroeid en aan het einde van hun omlooptijd zijn. Vanuit beheer zijn deze heesters samen met de snelle groeiers onder de bomen (bijvoorbeeld populieren) inmiddels aan vervanging toe.

Foto 2.3.2: In tijdgeest passende groene parel Engelandlaan

De ongewenste situaties in de openbare ruimte en de daaruitvolgende opgaven voor Europawijk zijn:

- oorspronkelijk groenontwerp is niet meer zichtbaar: terugbrengen beoogde structuur en gelaagdheid;
- de anonieme plinten onder de flatgebouwen: meer natuurlijk toezicht verkrijgen;
- wegprofielen zijn naar tegenwoordige standaarden veel te breed: versmallen, met respect voor de stedenbouw en zichtlijnen;
- anonimiteit van de parkeerhoven: meer toezicht en structuur;
- in sommige gevallen achterkanten van bebouwing naar de openbare ruimte: uitgeven van groenranden of juist 'inpakken' in groene randen;
- oorspronkelijk groenontwerp is zeer kwetsbaar door slecht onderhoud en veroudering;
- wijkparken veel meer open zetten naar de wijk en zichtassen, ondermeer op waterpartijen weer zichtbaar maken;

Meerwijk

Meerwijk bestaat uit diverse cellen: gemengde laag- en hoogbouwbuurten, gekoppeld aan een wijkontsluitingssysteem. In Meerwijk noord zijn een

drietal hoven te vinden die zich kenmerken door hun open karakter. Typerend voor Meerwijk is dat de hoogbouw overwegend langs de randen van de wijk te vinden is. Midden in de wijk is het wijkcentrum vernieuwd en ingericht als bijzondere plek. De verschillende bouwvormen zijn gecombineerd in kleine eenheids-woonblokken- die herhaaldelijk voorkomen. Dit verlaagt de herkenbaarheid van de plek en bemoeilijkt de orientatie in de wijk. De binnengebieden van het groen zijn onderling verbonden. Ook zijn er veel onoverzichtelijke hoeken en plekken. Er is daardoor weinig onderscheid tussen de openbare en privé-kant. Latere aanpassingen aan de oostrand hebben de groenstructuur van de wijk losgesneden van de groene zoom van Schalkwijk.

Het oorspronkelijke groen in Meerwijk is intensief verweven met de woonomgeving en bestaat uit:

- de groene randgebieden rondom de wijk;
- groene lobben die vanuit de randen de wijk indringen gecombineerd met recreatieve routes in de wijk;
- laan- en straatbomen.
- overig woonomgevingsgroen;

Foto 2.3.3: Geslaagde omzetting van weg in park (Meerwijk)

De ongewenste situaties in de openbare ruimte en de daaruitvolgende opgaven voor Meerwijk zijn:

- oorspronkelijk groenontwerp is niet meer zichtbaar: terugbrengen beoogde structuur en gelaagdheid. Ondermeer met laanbomen meer structuur brengen;
- open zetten van de randen naar de Groene zoom;
- wegprofielen zijn naar tegenwoordige standaarden veel te breed: versmallen, met respect voor de stedenbouw en zichtlijnen;
- anonimiteit van de parkeerhoven en het groen: meer structuur aanbrengen en beter onderscheid maken tussen openbaar en prive groen;
- achterkanten van bebouwing naar de openbare ruimte: uitgeven van groenranden of juist 'inpakken' in groene randen;

Molenwijk

Molenwijk is van oorsprong een experimentele wijk, opgebouwd uit verschillende velden met laagbouw woningen. In het centrale deel van de wijk staat een middelhoogbouwblok met een centraal park. Het afnemen van de hoeveelheid natuur in Nederland leidde in de jaren zeventig tot een toenemende belangstelling voor diezelfde natuur. Binnen de wijk is daarom bij de aanleg geëxperimenteerd met een nieuwe aanpak van het groen. De wijk is in zijn geheel aangeplant met inheemse beplanting. Molenwijk is daardoor een zeer groene, lommerrijke wijk geworden. Ook hier is de structuur en leesbaarheid van de openbare ruimte sterk teruggelopen door achterstallig onderhoud aan het groen. In de zuidwesthoek van Molenwijk is er vrij zicht op de Verenigde Polders hetgeen de groene beleving vanuit de wijk versterkt.

De profielen van molenwijk hebben geen goede afstemming tussen bebouwing, rijbaanbreedte en groenaanplant, waardoor er een onoverzichtelijk

geheel is ontstaan. Door het langzaam verkeer los te halen van de autowegen is er een grote mate van anonimiteit ontstaan rond de wegen en parkeerplaatsen. Het wordt nog versterkt doordat de achterzijden van de woningen naar de openbare ruimte zijn gericht.

Door het scheiden van veel functies (langzaam verkeer, auto, parkeren etc.) is de samenhang van de openbare ruimte in de wijk verloren gegaan.

De waterstructuur dooradert de wijk en levert samen met de oevers een mooi en herkenbaar beeld op. Het Molenplaspark heeft een uitloper naar het middengebied. Deze grotere groengebieden doordringen de laagbouwbuurten en vormen zo de schakel tussen de woonomgeving en het wijkomringende groen.

Binnen de buurten wordt het groenbeeld vooral gevormd door smalle zones met te ver uitgegroeid en moeilijk beheerbaar inheems groen die de buurtontsluitingen begeleiden.

Het groen van Molenwijk bestaat uit:

- de grote groengebieden aan de zuid- en westkant van de wijk (Molenplaspark, Verenigde Polders);
- groen langs de ontsluitingslus (infrastructureel groen Zuiderzeelaan/Groningenlaan);
- kleinere plantsoenen (woonomgevingsgroen);
- bijzondere groenvoorzieningen (voetgangerspromenade in het Middengebied van de flats en het Molenburgpark);
- laan en straatbomen (stads- en wijkstructuurwegen 1e grootte, woonstraten 2e of 3e grootte);
- speelplekken;
- waterlint (Zuiderbuitenspaarne / Zwemmerslaan / Middengebied / Molenplas)

Foto 2.3.4: Ongestructureerd groen Molenwijk

De ongewenste situaties in de openbare ruimte en de daaruitvolgende opgaven voor Molenwijk zijn:

- oorspronkelijk groenontwerp is niet meer zichtbaar: terugbrengen beoogde structuur en gelaagdheid, ondermeer met gezoneerd snoeien;
- open zetten van de randen naar de Groene zoom;
- wegprofielen zijn naar tegenwoordige standaarden soms te breed: versmallen, met respect voor de stedenbouw en zichtlijnen;
- anonimiteit van de parkeerhoven en het groen: meer structuur aanbrengen en beter onderscheid maken tussen openbaar en prive groen;
- achterkanten van bebouwing naar de openbare ruimte: uitgeven van groenranden of juist 'inpakken' in groene randen.

Centrale zone

Centraal in het stadsdeel, gescheiden door de Europaweg en de Amerikaweg, ligt een zone, die vanaf het begin is gereserveerd voor grootschalige voorzieningen: sport, ziekenhuis, werkgelegenheid en winkelen. Nu is het nog een gebied met losse bebouwing en weinig openbare ruimte, het zal in de toekomst grote transformaties ondergaan.

De strook tussen Schipholweg en Boerhaavelaan

maakte onderdeel uit van de groene rand waarmee Schalkwijk werd gescheiden van de rest van Haarlem. Dit gebied heeft nog steeds het oorspronkelijke polderpeil. Hier waren aanvankelijk sportvelden en volkstuinten voorzien. Een deel is in gebruik als kantoor- en hotelgebied vanwege de ligging langs de grote invalsweg.

Aan beide zijden van de Amerikaweg is een nieuwe woonbuurt in aanbouw; '023 Haarlem'. Voor de opzet is teruggeslagen op een binnenstedelijke verkaveling van gesloten bouwblokken en straten. Kenmerkend voor het plangebied zijn de grote centraal gelegen waterbassins. De overige openbare ruimten zijn compacte stenige woonstraten met beperkte boombeplanting. Alleen aan de randen, bij de hoofdwegen wordt de beplanting groot en lommerrijk.

Tussen Boerhaavelaan en Kennedylaan ligt een kavel waarop het Kennemer Gasthuis staat. Het gebied wordt gedomineerd door een enkel gebouwencomplex omgeven door parkeerterrein. Op dit terrein komt ruimte voor extra bebouwing intensivering van parkeren en extra groene parkruimte dat meer aan zal sluiten op de directe omgeving.

Tussen Kennedylaan en Aziëweg en ontsloten door de Surinameweg ligt een kantoreengebied. De opzet bestaat uit gebouwen met parkeerplaatsen. Behalve kantoren zal hier in de toekomst meer ruimte komen voor woningbouw, voorzieningen, een buurtpark en een nieuwe groenstructuur.

Laatste onderdeel van de centrale zone is het winkelcentrum Schalkwijk. Nu is het nog een gebouwde winkelpassage die vrij gesloten is ten opzichte van zijn omgeving – veel achterkantsituaties - met aan de oostzijde een immens parkeerterrein beplant met platanen. Hier zal op termijn Schalkstad verrijzen, het nieuwe stadsdeelcentrum. Inzet is te komen tot een compact stedelijk gebied waar wonen en werken wordt gecombineerd met winkels, culturele en maatschappelijke voorzieningen op

stadsdeelniveau.

Centrum van het stadshart wordt een groot openbaar plein.

Groene zoom

Rondom Schalkwijk ligt het restant van de oorspronkelijke inrichting van vóór de ontwikkeling van stadsdeel Schalkwijk.

Aan de westzijde langs het Spaarne is de oude lintbebouwing en verkaveling nog goed herkenbaar. Ernaast zijn nog enkele veenweiden te vinden.

Vooraf aan de oost- en zuidrand van Schalkwijk is een nieuwe op recreatie gerichte openbare ruimte ontstaan: waterplassen, sportvelden, wandelpaden, kleine natuurgebieden.

Foto 2.3.5: Groene zoom: jaagpad

Actuele opgaven in de openbare ruimte de groene zoom zijn:

- openzetten van de randen van Schalkwijk naar de Groene zoom;
- recreatieve routes voor voetgangers en fietsers aanhalen en completeren;
- meer structuur in groenbeplanting aanbrengen, oeverbeplanting en bomen, zodat fraaie doorzichten naar het omringende open gebied ontstaan.

2.4 Beheer

Om de karakteristiek en kwaliteiten van Schalkwijk goed te kunnen behartigen is zowel de inrichting als het onderhoud van de wijk op "richtlijnenniveau standaard" (R) gesteld. Dit is vergelijkbaar met de andere woonwijken van Haarlem.

Het plan is om het achterstallig onderhoud in Schalkwijk weg te werken. Het dagelijks onderhoud is reeds op normniveau. Rekening houdend met de onderhoudbaarheid, de gebruikintensiteit en het standaard kwaliteitsniveau wordt de openbare ruimte in Schalkwijk dan op het volgende onderhoudsniveau onderhouden:

- plus: schoonhouden Schalkwijk Centrum en Meerwijk centrum;
- standaard plus: verharding, groen, straatmeubilair, verlichting en speelvoorzieningen in het stadsdeelcentrum en Meerwijk centrum;
- standaard: overige gebieden en overige elementen van de openbare ruimte.

Het totaalbeeld en de technische kwaliteit zijn hierbij als voldoende te kwalificeren. Er mag weinig sprake van achterstallig onderhoud zijn en er zijn geen fysiek onveilige verharding, beplanting, meubilair of andere voorzieningen meer te vinden. De technische levensduur loopt op schema en de wijk is schoon, heel en veilig.

Deze beheeruitgangspunten zijn bepalend voor de ontwerpkeuzes.

Tot slot: goed beheer houdt rekening met de in het ontwerp gemaakte keuzes. Straatprofielen en materiaalkeuzes voor verharding en objecten mogen in de beheerfase niet "verrommelen" door verkeerde onderhoudsmaatregelen, zoals het vervangen en repareren met afwijkende materialen. Kortom: ontwerpbewust beheren!

2.5 Duurzaamheid

Duurzaamheid heeft een directe relatie met stedelijk beheer en/of stedelijke ontwikkelingen. Het gaat om de verantwoordelijkheid die wordt genomen om te werken aan een duurzame ontwikkeling voor onze omgeving. Inzet is om te voorzien in de behoefte van de huidige generatie (zowel van mensen, planten en dieren) zonder daarmee voor de toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

Voorbeelden van duurzaamheidsaspecten op macro- en mesoniveau zijn: het vergroten van de leefbaarheid in een wijk door het beperken van geluidshinder, het vergroten van sociale cohesie en betrokkenheid in een wijk, realisatie van goed toegankelijke en bereikbare faciliteiten. Daarnaast zijn er de duurzaamheidsaspecten als een zongerichte verkaveling, voldoende open ruimte waardoor waterinfiltratie goed mogelijk is, aanbrengen van natuurlijke oevers en een retentiegebied, en het hanteren van duurzaamheidseisen zoals vastgelegd in het Bouwbesluit.

Binnen het kader van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte heeft duurzaam vooral betrekking op het beperken van de aanslag op ecosystemen en hulpbronnen door het toepassen van minder milieubelastende materialen met lange levensduur en het minimaliseren van gebruik van grondstoffen. Bovendien heeft het betrekking op het gebruik van duurzame grondstoffen en het toepassen van duurzame energiebronnen en energiezuinige technieken. Het zorgvuldig omgaan met de kwaliteiten van de verschillende onderdelen van de openbare ruimte, zowel boven als onder het niveau van het maaiveld, staat daarin centraal.

Naast de aandacht die er is voor de luchtkwaliteit is het belangrijk om in de stad de bodem en het grondwater kwalitatief te beschermen of te verbe-

teren.

Voorbeelden zijn: het vasthouden van gebiedseigen water door afkoppelen en infiltreren, het niet gebruiken van materialen waarvan de middelen die zijn gebruikt voor het verduurzamen kunnen uitlogen en in contact komen met het grond- of oppervlaktewater. Bijvoorbeeld verzinkte lantaarnpalen, dakgoten en regenpijpen, chemische middelen voor het verduurzamen van hout gebruikt in beschoeiingen, bankplanken en schuttingen. Daarnaast is er aandacht voor het zoeken naar een verantwoorde balans in het toepassen van chemische en alternatieve methoden van onkruidbestrijding op verhardingen. Daarom worden in het Algemeen Programma van Eisen (APVE) van de gemeente voor inrichtingswerkzaamheden oplossingen aangereikt die de groei van onkruid moeten beperken.

Binnen het kader van duurzame toepassingen in de openbare ruimte hoort ook het gebruik van biologisch geteelde plantmaterialen (EKO-keurmerk) en energiezuinige verlichting.

Duurzaamheid heeft ook betrekking op de biologische en technische kringloop van de producten die ten behoeve van het functioneren van de openbare ruimte worden toegepast. Daarbij kan men denken aan het hout dat afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen. Het FSC-keurmerk is een waarmerk waarmee de garantie voor het duurzaam beheer (waarbij de nieuwe aanplant van bomen de hoeveelheid geveld hout compenseert) wordt afgegeven.

De technische kringloop heeft zowel betrekking op dode als levende materialen die bij de inrichting van de openbare ruimte zijn toegepast. Deze kringloop is gebaseerd op het principe dat de materialen niet meer op de afvalhoop belanden, maar volledig en zonder verlies aan kwaliteit opnieuw of voor een nieuw product kunnen worden gebruikt of nuttig zijn. Het gaat het daarbij om het sluiten van

de zogenaamde grondstofketens.

Papier, glas, metalen en autobanden worden al hergebruikt en er wordt wel meer afval gescheiden. Met een kritische keuze van het gebruik of hergebruik van materialen kunnen spectaculaire resultaten worden bereikt.

2.6 Kernkwaliteiten van Schalkwijk

Hoewel er in de openbare ruimte nog heel wat te verbeteren valt kent Schalkwijk ook vele uitdrukkelijk te koesteren kernkwaliteiten. Alle verdere keuzes en uitwerkingen zijn gericht op het behouden en versterken van deze kernkwaliteiten:

- veel groen;
- ruime opzet;
- goede bereikbaarheid;
- groene rand.

Deze kernkwaliteiten zijn soms verborgen en moeten meer zichtbaar gemaakt worden. Met name achterstallig onderhoud, de wildgroei aan straatmeubilair, de soms gebrekkige detaillering en de vele overgangen in structuur en materiaaltoepassingen door lokale verdichtingsplannen en herstructureringen, verdoezelen de potentiële kwaliteit van de openbare ruimte.

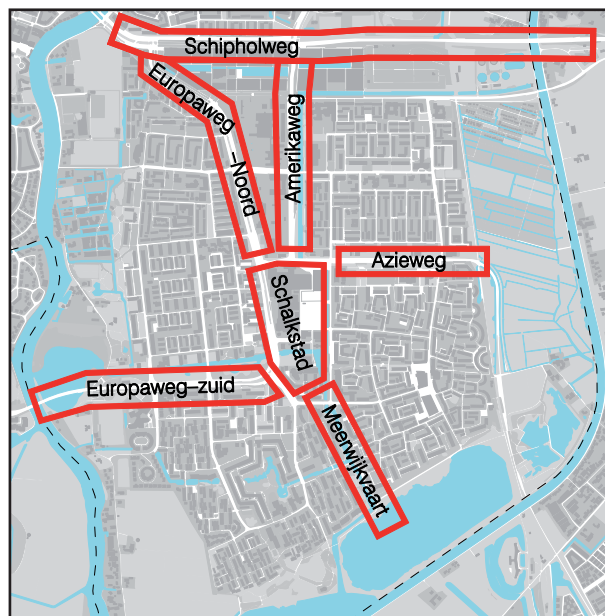
HOOFDSTUK 3: KEUZES

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten en analyses uit het vorige hoofdstuk uitgewerkt in keuzes. Naar aanleiding daarvan en van de besproken ruimtelijke en functionele structuur wordt in de paragraaf 'Vloer' het gewenste bestratingsmateriaal beschreven. Door middel van de "Profieltypenkaart" wordt vastgelegd waar welk bestratingsmateriaal en profieltype toegepast dient te worden. In de paragraaf "Maatvoering en ruimte" wordt ingegaan op de keuzes en prioriteiten ten aanzien van het verdelen van de beschikbare ruimte in de straatprofielen.

Vervolgens worden in de paragraaf "Groen" de ambities voor het groen toegelicht. Tot slot wordt in de paragraaf erna ingegaan op de keuzes en ambities wat betreft het straatmeubilair.

Allereerst zijn keuzes gemaakt voor de invloedssferen van de hoofdstructuur. De hoofdstructuur vormt de scheiding tussen de stedenbouwkundige eenheden van Schalkwijk. De hoofdstructuur bestaat uit Schipholweg, Europaweg, Aziëweg, Schalkstad en de Meerwijkvaart. De keuze is Schalkstad samen met zijn randen als eigen invloedssfeer te zien en de aanpalende hoofdstructuur te laten meekleuren met het centrumgebied. Op deze wijze wordt bijvoorbeeld de Europaweg in drie invloedssferen opgeknipt: Europaweg Noord, Schalkstad en Europaweg Zuid.

Figuur 3.1.1: Invloedssferen

3.2. Vloer- en profieltypen

Bij de inrichting van de openbare ruimte speelt de materiaalkeuze van de bestrating -de vloer- een belangrijke rol. Om de uitgangspunten ten opzichte van de openbare ruimte te realiseren is de inzet om de vier kwadranten van Schalkwijk op een samenhangende wijze te bestraten. Op de bijzondere plekken zijn afwijkingen of combinaties met andere materialen mogelijk, mits passend in de overige uitgangspunten van het Handboek.

Bij de keuze van het bestratingsmateriaal en het profiel voor een bepaalde plek moet men met de volgende aspecten rekening houden: de schaal, de maat, de functie en de materiaaleigenschappen (kleur en textuur). Dit alles moet worden gecombineerd in de juiste materiaalkeuze.

De schaal en maat van de profielen bepalen voor een belangrijk deel de fijnmazigheid van de bestra-

ting. Zo vragen de woonstraten om een fijnmaziger materiaal en de wijkontsluitingswegen en vooral de hoofdontsluitingswegen om een grootschaliger materiaal.

De functie, bepaald door het gebruik van de openbare ruimte, stelt belangrijke technische voorwaarden aan het toe te passen materiaal. Hoge intensiteit autoverkeer bijvoorbeeld, al dan niet in combinatie met zwaar (bus)verkeer, zorgen op klinkerbestrating soms voor te hoge geluidsniveaus of slijtage. Bovendien zijn plaatselijke reparaties in klinkerbestrating moeilijker vlak te herstellen dan in asfalt. Om die reden is het gepast om op die plekken voor de rijbaan een stabielere materiaal als asfalt toe te passen.

Foto 3.2.1: Voorbeeld gebrekkige detaillering: Meerwijk Centrum

Belangrijk onderwerp bij de vloer is en blijft de detaillering: aansluitingen en hoekoplossingen moeten kwalitatief goed worden opgelost. Daarvoor is de uitwerking van standaarddetails en een goede uitvoering nodig. Bovendien moeten materiaalkeuzes voor de vloer meer uniformiteit creëren. Met als positief gevolg dat lastige materiaalscheidingen of aansluitingen minder aan de orde zijn.

Materiaalkeuze Vloer

In Schalkwijk is behoefte aan robuuste, goed te onderhouden bestratingsmaterialen, universeel toepasbaar en passend bij een moderne wijk. Gekozen wordt voor klinkers, asfalt en betontegels.

(Gebakken) klinkers

Klinkers zijn in Schalkwijk een goed bestratingsmateriaal voor de rijweg van de meeste woonstraten. Het materiaal is duurzaam (zowel qua levensduur als qua hergebruik), goed te onderhouden en behoudt gedurende zijn levensduur voldoende kwaliteit. Het past bij het karakter van deze woongebieden en is goed plaatselijk te repareren. Klinkers in Schalkwijk zijn standaard gemêleerd rood-bruin, in keifmaat (ca 10x20 cm).

Uitdrukkelijk wordt niet gekozen voor betonsteen. Betonstraatsteen verliest namelijk door verwerking snel zijn kwaliteit en heeft bovendien een kortere levensduur.

Foto 3.2.2: Voorbeeld gebakken klinkers

Asfalt

De toepassing van asfalt is vooral ingegeven door de verkeersfunctie. Asfalt is vlak en naadloos en dempt daardoor geluid en trillingen. Ook de logica

van het verkeersbeeld en de herkenbaarheid voor de weggebruiker pleiten er voor om op doorgaande wegen asfaltverharding toe te passen.

Nadeel ervan is dat verkeer hierdoor 'wordt uitgenodigd' harder te rijden.

Asfalt dient daarom te worden toegepast op de hoofdstructuur, zoals aangegeven op de profieltypenkaart. Door het gebruik van dit materiaal te koppelen aan deze functionele structuren zorgt het voor een herkenbare afwikkeling van het autoverkeer met zo min mogelijk geluidsoverlast.

Voor fietspaden (bijlage 7) wordt ook gekozen voor asfalt. Dit vooral ten behoeve van het rijcomfort (zie fietsstructuur Schalkwijk). Recreatieve fiets/voetpaden kunnen in zwart asfalt worden uitgevoerd.

Voor fietsstroken en vrijliggende fietspaden buiten de recreatieve routes is bijpassende kleurtoevoeging (rood) aan het asfalt wel wenselijk.

Tot slot worden ook de 'plattelandswegen' uitgevoerd in (zwart) asfalt. Dit zijn authentieke, landelijke weggetjes die, nadat ze werden verhard, van oudsher in zwart asfalt werden uitgevoerd. Dit materiaal is voor deze weggetjes passend en comfortabel (denk aan fietsers, skaters etc).

Betontegels en betonstraatstenen

Bijna overal in Schalkwijk liggen momenteel trottoirs van betontegels. Keuze is dat zo te houden. Dit materiaal past goed bij het tijdsbeeld van de wijk. Gelet op het tijdsbeeld van het ontstaan van Schalkwijk volstaat de normale, ongekleurde, niet afgestrooide variant van de betontegel.

Schalkwijk kent in enkele gedeelten betonstraatstenen. Deze hebben de afgelopen decennia bewezen weinig duurzaam te zijn. Ze verweren en verkleuren relatief snel en hebben geen restwaarde.

De keuze is in de toekomst betonstraatstenen alleen nog bij uitzondering toe te passen in Schalkwijk. In de vorm van (gebakken) klinkers is er een alternatief dat mooier, duurzamer en pas-

sender is.

Bijzonder materiaal

Specifieke gebruikseisen en specifieke ruimtelijke voorwaarden vragen om bijzonder materiaal en/of bestrating gelegd in een eigen patroon. Zo hebben enkele pleinen en plekken in Schalkwijk hun eigen sfeer, karakter en gebruik. Deze zijn als bijzondere plek aangegeven. Uitgangspunt is behoud en versterking van deze bijzondere inrichting, geënt op de specifieke plek en het gebruik van de plek.

Foto 3.2.3: Bijzonder materiaal: Molenwijk

Markeringen:

Markeringsverf of Thermoplast wordt alleen toegepast op asfalt. Bij overige noodzakelijke markeringen dienen markeringsstenen te worden toegepast. Het markeren van trottoirbanden (met bijvoorbeeld gele verf) en het gebruiken van markeringsverf op klinkerbestrating dient te worden vermeden. Uitzondering zijn: geleide- en attentiemarkeringen voor slechtzienden. Hiervoor is ook op klinkerbestrating Thermoplast een geëigend middel.

Schampstroken, middengeleiders e.d.

Ter wille van een visueel rustig beeld van de straat worden schampstroken en middengeleiders uitgevoerd in tegels (normale situatie) of afgestrooid asfalt (bij grote kans op onkruid).

Profieltypenkaart (bijlage 8)

Voor Schalkwijk is het gekozen bestratingmateriaal per categorie van de openbare ruimte uitgewerkt. Deze uitwerking is ook weergegeven in de "profieltypenkaart" (bijlage 8). Hier is de uitwerking in hoofdlijnen weergegeven. In het richtlijndeel van het Handboek vindt door middel van profieltekeningen nadere uitwerking plaats. De profieltypen vallen uiteen in twee categorieën, de vastgelegde profieltypen en de principeprofielen. De laatste categorie geeft het gewenste profiel in hoofdlijnen aan, dat dient te worden uitgewerkt bij het ontwerp van de betrokken straat.

3.3 Maatvoering en Ruimte

De ruimte in de meeste straten is beperkt, vooral in de woonstraten. Bij het toedelen van ruimte aan verschillende functies, zoals verblijf, autoverkeer, parkeren en fietsverkeer moeten dus telkens afwegingen en keuzes worden gemaakt. In de toch al beperkte ruimte moeten ook groen, spelen en straatmeubilair worden ingepast.

Om de ruimte zoveel mogelijk te benutten, maar ook om zoveel mogelijk ruimtelijke kwaliteit in de openbare ruimte te creëren, is het zaak weloverwogen afwegingen te maken tussen verschillende verkeersclaims en ingetogen omgaan met het plaatsen van objecten (groen en meubilair). Doel is in te zetten op integraal en flexibel gebruik van de ruimte.

Dwarsprofiel

Wat betreft verkeersfuncties die in een straat kunnen worden ingepast, geldt allereerst dat de situatie verkeersveilig moet zijn. Is de ruimte echt beperkt, dan kan alleen voetgangersverkeer worden ingepast. Bij meer ruimte is plaats voor ander verkeersgebruik. Bij het bepalen van een dwarsprofiel van een straat (dus in de breedte van de straat)

wordt achtereenvolgens ruimte toebedeeld aan:

1. voetgangers, waarbij minimaal 1,5 m breedte aan vrije loopruimte beschikbaar moet zijn (bij bredere profielen meer);
2. fietsers;
3. autoverkeer;
4. parkeren, groen / bomen, spelen en straatmeubilair;

In het richtlijndeel van het Handboek zal de toedeling van de ruimte aan verschillende (verkeers)functies per straatbreedte worden vastgelegd, door middel van profieltekeningen. Bovendien geldt dat nood- en hulpdiensten en huisvuilinzameling eisen stellen aan de bereikbaarheid en vrije ruimte. Met deze eisen moet bij elke profielkeuze rekening worden gehouden.

Kenmerkend voor Schalkwijk zijn de asymmetrische profielen die op veel plekken van oudsher voorkomen. De keuze daarvoor is terug te voeren op stedenbouwkundige keuzes:

- bloksgewijs inpassen van laanbomen (aan een zijde van de straat);
- bloksgewijs terugzetten van rooilijnen;
- laagbouw afgewisseld door hoogbouw;
- bloksgewijs inpassen van garageboxen;
- bloksgewijs ingepaste parkeerruimten.

De openbare ruimte zal ook in de toekomst qua indeling en asymmetrie aansluiten op deze omstandigheden. Daarom kan voor de beide weghelften worden gekozen voor verschillende profielindelingen. De materialisering blijft uiteraard voor beide wegzijden gelijk.

Lengteprofiel

Ook in de lengte van een straat zijn afwegingen over de ruimteverdeling te maken. Bijvoorbeeld: hoeveel ruimte wordt ingepast voor parkeren en hoeveel voor groen? Waar wordt het straatmeubi-

lair ingepast en waar kan het afval worden aangeboden? Dit zijn afwegingen in het lengteprofiel van een straat.

Belangrijk bij afwegingen in het lengteprofiel is het streven naar continuïteit: vanwege de ruimtelijke kwaliteit en de herkenbaarheid dient een straatprofiel niet zomaar te verspringen, maar alleen dan als er stedenbouwkundig aanleiding voor is. Dat wil zeggen dat gekeken in de zichtas van de straat alleen een profielsprong plaats vindt als de architectuur (ligging rooilijn, hoogte bebouwing) ook verspringt. Asverspringingen ten behoeve van het remmen van de verkeerssnelheid zijn niet (meer) aan de orde.

Foto 3.3.1: Fraai lengteprofiel: Engelandlaan

Hoogteprofiel

Hoogteverschillen in een straat zijn soms nodig uit oogpunt van verkeerseisen, maar verkleinen de visuele ruimte. Omdat sommige straatprofielen krap zijn, is het zaak de ruimte visueel zo min mogelijk op te delen. Voor Schalkwijk geldt dat elke straat in principe een geleding van trottoir – rijweg – trottoir heeft. Streven is ook om zo dicht mogelijk bij dit prototype te blijven en hoogteverschillen te beperken tot twee. Uitzondering geldt voor de brede hoofdwegen die, gelet op het breedteprofiel, meerdere hoogteverschillen hebben voor vrijliggende fietspaden.

Hoogteverschillen ten behoeve van het afremmen van de snelheid van autoverkeer (drempels, verhoogde kruisingsvlakken) zijn ook in Schalkwijk soms noodzakelijk. Drempels moeten dan worden uitgevoerd in het materiaal en het bestratingsverband van de omringende bestrating. Versmallingen en asverspringingen zijn niet aan de orde vanwege het verstoren van de zichttas in de lengte van de straat. Verhoogde kruisingsvlakken zijn soms ook een goede oplossing. Voor drempels en verhoogde kruisingsvlakken zijn uniforme oplossingen uitgewerkt. De veelheid aan ontwerp oplossingen wordt dus teruggedrongen.

3.4. Groen en water

Het beeld, de functie, structuur en de verschijningsvorm van het groen en het water in Schalkwijk is in hoofdzaak in de zestiger jaren gepland. In de decennia erna is de structuur door latere verdichting en gebrek aan onderhoud teruggebracht en minder zichtbaar geworden. Handhaving en waar mogelijk verbetering of versterking van de bestaande groen- en waterstructuur zijn daarom van essentieel belang. In feite moet Schalkwijk 'naar de kapper'. Het is tijd voor een verzorgd, fris kapsel. Dit is uitgewerkt in de groen- en waterkaart (bijlage 9).

Foto 3.4.1: Doorkijkje naar de groene rand

Groene rand

De groene rand van Schalkwijk moet veel beter bereikbaar, zichtbaar en voelbaar worden vanuit het stadsdeel. Daartoe moeten de oorspronkelijke groene scheggen zoveel mogelijk weer worden open gezet. Dat vraagt om snoeiwerk en het terugdraaien van privatiseringen, blokkades met hekken etc. Plaatselijk moeten ook blokkerende, te ver uitgegroeide bomen worden gesnoeid of verplaatst. Waterkanten en doorzichten naar de omringende polder moeten weer open worden gezet door plaatselijk oeverbegroeiing terug te snoeien. Plaatselijk kunnen extra recreatie-voorzieningen, zoals een barbecue-plaats beantwoorden aan deze behoefte.

Bomenstructuur

De bomenstructuur van het stadsdeel kan veel sterker. Inzet is grote bomen (1e orde bomen) in een laanstructuur langs alle hoofdwegen van Schalkwijk te realiseren. Brede wegen, zoals de Europaweg of Schipholweg, kunnen tot wel 4 rijen grote bomen gebruiken.

In de wijken en in de woonstraten is de boomstructuur afhankelijk van de stedenbouw. Een structuur met terugspringende verkaveling vraagt om een verspringende boomstructuur. Smalle woonstraten vragen om kleinere bomen dan brede woonstraten. Parkgebieden vragen om los geplaatste solitaire. Inzet is dat er voldoende groeiruimte (bovengronds en ondergronds) is om de bomen tot volle wasdom te laten uitgroeien. Kwijnende boompjes op verkeerde standplaatsen of met slechte ondergrondse groeiplaatsomstandigheden worden gerooid en vervangen door bomen die ruimte hebben en voldoende bomengrond krijgen. Het gaat daarbij niet om het maximaliseren van het aantal bomen, maar om het maximaliseren van de kwaliteit van de bomen. In straten met weinig ruimte worden bomen op tactische plaatsen neergezet (bij plaatselijke verbredingen of tegen blinde gevels). De waardevolle solitaire bomen in Schalkwijk worden gekoesterd.

Foto 3.4.2: kwijnende bomen, blinde gevel: boom plaatsen

Heestervakken en bosplantsoen

De gelaagdheid en de structuur moeten terug! Heestervakken zien er straks weer uit als heestervakken, en niet als uitgegroeid bosplantsoen. Bosplantsoen heeft straks weer een goede opbouw (met dichte randen). Te kleine reepjes groen worden door herstructurering samengevoegd tot levensvatbare, goed te beheren formaten. Goed zicht en overzicht op voetpaden door de woonwijken is essentieel voor de sociale veiligheid en (vooral bij straathoeken) voor de verkeersveiligheid.

Foto 3.4.3: Doorgeschoten bosplantsoen

Bermen en gazons

Bermen en gazons horen in het Schalkwijkse straatbeeld. Ze zien er voortaan het hele jaar goed verzorgd uit. Bermen of groenstroken die door hun smalle afmetingen niet zijn te beheren, worden bij een profielaanpassing vergroot ofwel verwijderd.

Van achterkant naar voorkant

Er zijn in de wijk veel 'achterkantsituaties'. Daar grenzen privé-tuinen op een lelijke manier aan de openbare weg. Bewoners hebben hun privacy met een willekeur van hekken en schuttingen geregeld, vaak omdat het omzomende gemeentelijke groen stond te kwijnen. Deze plekken kunnen worden aangepakt door ze te omringen door opgaand, goed verzorgd groen. Dit kan in samenspraak met de bewoners worden gerealiseerd.

Foto 3.4.4: Lelijke achterkantsituaties

Groene parels

Juist Schalkwijk heeft behoefte aan accentplekken met extra kwaliteit van het groen groene parels. Denk aan rozenvakken in Europawijk, bloeiende heestervakken, bloesembomen etc. Groen kan kwaliteit in de wijk brengen als het groen ook daadwerkelijk kwaliteit heeft. Maar ook de bewoners zelf kunnen bijdragen. Zelfbeheer of medebeheer wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Het vergroot de betrokkenheid bij de openbare ruimte en de sociale cohesie. Succesvolle zelfbeheerprojecten zijn een aanwinst voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Mocht een zelfbeheerinitiatief onverhoopt inzakken, dan laat de gemeente de boel niet op zijn beloop, maar neemt het onderhoud na aanpassing terug in beheer.

Foto 3.4.5: Groene parel: zelfbeheer

Waterstructuur

De waterstructuur van Schalkwijk moet weer meer zichtbaar worden. Dichtgegroeide oevers of zelfs overgroeide vaarten moeten weer worden open gezet. Zichtassen over het water zijn een kwaliteit van de openbare ruimte.

Foto 3.4.6: Zichtas over water

Waterrecreatie

In Schalkwijk kan veel meer op het water worden gerecreëerd dan nu het geval is. Dat kan met recreatievoorzieningen, steigers en zitplekken langs het water. Voorstel is ook een deel van het vaartensysteem in Schalkwijk bevaarbaar te maken voor kleine bootjes en kano's. Met de aanpassing van enkele bruggen is – op termijn – vanaf de ringvaart per boot een terras te bereiken in het stadsdeelcentrum. Met het aanbrengen van enkele op- en afstapplaatsen is zelfs een kanorondje door het stadsdeel mogelijk.

Foto 3.4.7: Doorkijk naar Meerwijkplas

3.5. Straatmeubilair

Op een aantal plekken in Schalkwijk wordt de uitstraling negatief beïnvloed door de in de openbare ruimte geplaatste objecten. De afgelopen decennia is de openbare ruimte in de wijk ingevuld met teveel verschillende typen objecten die ook lang niet altijd op elkaar zijn afgestemd en vaak slecht zijn onderhouden. Het gevolg is dat er in de openbare ruimte veel en verschillend straatmeubilair voorkomt. Dit kost veel ruimte, veroorzaakt een rommelig beeld en zorgt bovendien voor hoge onderhoudskosten. Er is daarom behoefte aan uniforme regels voor straatmeubilair en een actueel en duidelijk overzicht van het toe te passen straatmeubilair. Dit levert de volgende keuzes voor straatmeubilair op:

Ingetogen inrichting:

Gekozen wordt voor neutraal vormgegeven straatmeubilair, passend bij de plek en de tijdgeest.

Weloverwogen plaatsing:

Het straatmeubilair moet een onderdeel zijn van de totale openbare ruimte. Het moet zodanig geplaatst zijn dat het lijkt alsof het altijd al deel van de ruimte heeft uitgemaakt. Straatmeubilair moet alleen in de openbare ruimte worden geplaatst, als het daadwerkelijk een functie kan vervullen. Ook de plaatsing van objecten in het profiel is belangrijk. Daarbij is het van belang zichtlijnen en looplijnen zo min mogelijk te blokkeren. Dat betekent het zoveel mogelijk plaatsen van objecten in één lijn met elkaar en met bomen óf geclusterde plaatsing. Combineren van mastgebruik en plaatsing op of aan gevels verdient de voorkeur.

Speciale aandacht verdient het foutparkeren. In het verleden is steeds meer straatmeubilair in het straatbeeld verschenen om foutparkeren fysiek tegen te gaan (paaltjes, banden, ruggen etc.). De keuze is in plaats hiervan in te zetten op een helder straatbeeld, heldere regels en goede handhaving.

Foto 3.5.1: Ondoordacht geplaatst meubilair

Eenheid, samenhang, continuïteit:

Straatmeubilair moet bijdragen aan een aange-name en verzorgde inrichting van de buitenruimte in de stad. De toepassing van straatmeubilair moet ertoe bijdragen, dat niet achter elke straathoek een nieuwe wereld wordt aangetroffen. Het assortiment moet sterk worden verminderd en goed aansluiten op stedenbouw en omgeving. Het nog aanwezige karakteristieke meubilair moet worden behouden en aangevuld.

De afstemming ontwerp, uitvoering en beheer vraagt allereerst om het terugdringen van het assortiment. Een groot assortiment is namelijk niet op voorraad te houden en daardoor niet goed te beheren. Ook belangrijk zijn eisen aan de objecten zelf. De volgende eisen voor straatmeubilair zijn van toepassing:

- functionaliteit;
- straalt kwaliteit uit;
- passend bij overig meubilair;
- makkelijk te onderhouden;
- vandalismebestendig / niet vandalisme-uitnodigend;
- weerbestendig;
- niet aandacht-vragend.

Foto 3.5.2: Authentieke '60-er jaren bank.

Uitwerking: familie straatmeubilair

Een zeer effectieve manier om invulling te geven aan de doelstellingen ten aanzien van straatmeubilair, is het streven naar een "familie" van straatmeubilair. Deze familie stelt een aantal eisen aan vormgeving, materiaal en kleur. Daarmee wordt bereikt dat het straatmeubilair beter bij het straatbeeld en bij elkaar past en bovendien eenvoudiger is te onderhouden. De keuze voor de familie straatmeubilair in Schalkwijk is:

- vorm: eenvoudige, niet overheersende vormgeving, passend bij de tijdgeest;
- materiaal en kleur: neutrale, antraciet kleur / ongekleurde afwerking.

Deze familievoorschriften worden in het Richtlijnendeel nader uitgewerkt. Voor de meest frequent toegepaste objecten is de volgende keuze aan de orde:

- woongebieden: standaard zitbank (model 1960) met antraciet (RAL 7016) afvalbak;
- groengebieden / parken: canapé zitbank met antraciet afvalbak.
- paaltjes (waar strikt nodig): kloekke, grindgewassen betonpaal.
- verlichting: in woonstraten past de standaardmast, uitgevoerd in antraciet (RAL 7016).

Foto 3.5.3: Passend in Schalkwijk: standaard woonstraatmast

BRONNEN

- Structuurplan Haarlem 2020 (2005)
- Beleidskader Openbare ruimte (2006)
- Handboek inrichting openbare ruimte Binnenstad (2007)
- Plan van aanpak extra onderhoudsbudget (2006)
- Integraal Waterplan Haarlem (2004)
- Haarlems Verkeer- en Vervoer Plan (2003)
- Algemeen Programma van Eisen (2004)
- Groenstructuurplan Haarlem (1991)
- Meer Natuur in Haarlem (1997)
- Gebiedsvisie Schalkwijk Midden (2009)
- Openbare verlichting in Haarlem (2007)
- Welstands- en Monumentennota (2004)
- Haarlemse Monumentale Bomenlijst (2009)
- Dossier Groen in Haarlem (2007)
- VO Integrale Vernieuwing Openbare Ruimte Europawijk-Zuid (2009)
- Reclame in de openbare ruimte (2007)
- Architectuurgids Haarlem Schuyt&Co. (2005)
- Basiskwaliteit openbare ruimte (2005)

BIJLAGEN

1. Profieltypen kaart
2. Groen en water kaart

PROFIEL TYPEN

tbv de inrichting van de openbare ruimte

LEGENDA

Principeprofielen:

- profiel A, stadsontsluiting
- profiel B, wijkontsluiting

Standaardprofielen:

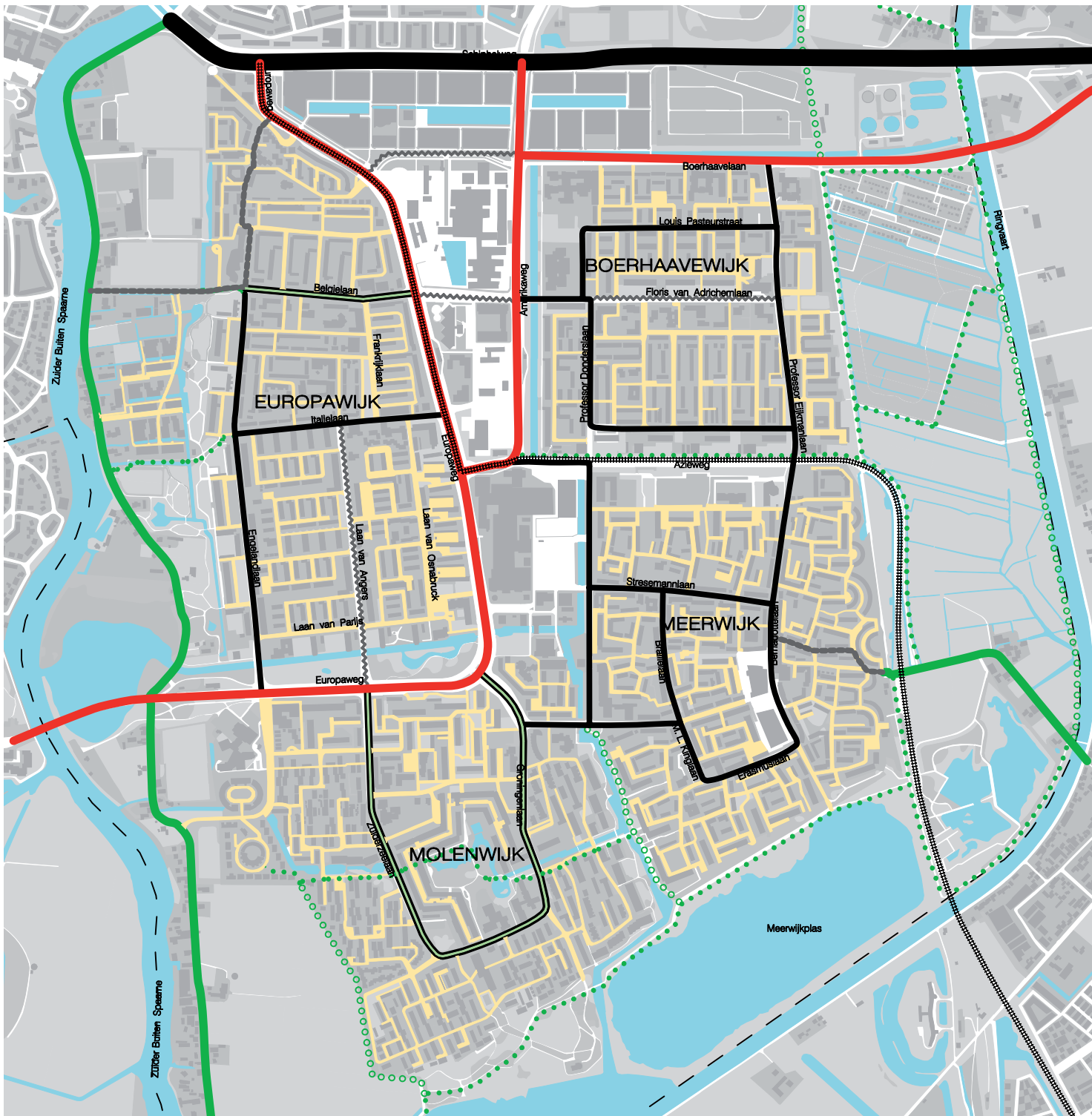
- profiel A, buurtontsluiting
- profiel B, buurtontsluiting met middenberm
- profiel C, woonstraten

Bijzondere profielen:

- profiel A, plattelandswegen
- profiel B, busbanen
- profiel C, fietsstraten
- profiel D, solitaire fietspaden

Toekomstige ontwikkelingen:

- solitaire fietspaden in onderzoek
- In onderzoek

900a1053_25-06-2009

GROEN EN WATER

LEGENDA

 bijzondere gebieden

Groen

 parken

 buitengebied

 buurtgroen

 hoofdboomstructuur

 picknickvoorziening

Water

 waardevol stadswater

 voor waterrecreatie
waardevolle bebouwing

 roei/kanovereniging

 recreatieve fiets/wandelroute
langs watergang

 recreatie/opstappunt

Toekomst wensen

 gewenste parken

 In onderzoek

 gewenst waardevol stadswater

 doorvaarbaar (bootjes en kano's)

 toegankelijk voor Kano's

 gewenst recreatie/opstappunt

 gewenste verbinding

 gewenste fiets/wandel verbinding
langs watergang

0 50 100 150 200 250

900al053_26-11-2009

Haarlem

Handboek inrichting openbare ruimte

Schalkwijk

CONCEPT AUGUSTUS 2009

Deel 2 Richtlijnen

Colofon

Augustus 2009

Werkgroep HIOR gemeente Haarlem:

Sander Bosma, verkeersontwerper, Stedenbouw en Ontwerp
Ilja Ebing, ontwerper openbare ruimte, Stedenbouw en Ontwerp
Marco Schotvanger, stedenbouwkundig tekenaar, Stedenbouw en Ontwerp
Albert van der Stelt, stedenbouwkundig medewerker, Stedenbouw en Ontwerp
Rolf Tjerkstra, senior stedenbouwkundige, Stedenbouw en Ontwerp

Cor Filippo, technisch beheerder spelen en straatmeubilair, Dagelijks Beheer
Niels van Esterik, beleidsmedewerker, Beleid OGV
Geertjan Cronenberg, Cronenberg advies BV, begeleiding en advies

HANDBOEK INRICHTING OPENBARE RUIMTE

Haarlem Schalkwijk

Deel 2: Richtlijnen

Conceptversie aug-2009

INHOUDSOPGAVE DEEL 2

A. Profielen

A.1.	Inleiding	5
A.2.	Profieltypenkaart	5
A.3.	Profieltekeningen	7
	Principeprofiel Amerikaweg 1A	8
	Principeprofiel Amerikaweg 1B	9
	Principeprofiel Amerikaweg 2A	10
	Principeprofiel Amerikaweg 2B	11
	Principeprofiel Kennedylaan 1+2	12
	Principeprofiel Surinameweg 1+2	13
	Principeprofiel Boerhaavelaan 1	14
	Principeprofiel Boerhaavelaan 2	15
	Principeprofiel Europaweg 1A+2A	16
	Principeprofiel Europaweg 1B+2B	17
	Legenda standaard profielen	19
	Standaardprofiel A	20-21
	Standaardprofiel B1	22-23
	Standaardprofiel B2	24-25
	Standaardprofiel C1	26
	Standaardprofiel C2	27
	Standaardprofiel C3	28
	Standaardprofiel C4	29
	Standaardprofiel C5	30
	Standaardprofiel C6	31
	Bijzonder profiel A-plattelandsweg	32
	Bijzonder profiel B-vrije busbaan	33
	Bijzonder profiel C-fietsstraat	34

B. Detailleringen

B.1	Inleiding	35
B.2.1	Opbouw verharding	36
B.2.2	Opbouw fietspad	37
B.2.3	Molgoot diverse straten	38
B.2.4	Grauw Acke	39
B.2.5	Kantopsluiting / rollaag asfalt	40
B.2.6	kantopsluiting / kantsteen bestrating	41
B.2.7	Oplossing hakwerk	42
B.2.8	Principe gestrate verkeersdrempel	43
B.2.9	Bestrating rondom rioolputdeksel	44
B.2.10	Parkeervak met lintlaag en boomspiegel	45
B.2.11	Boomspiegel	46
B.2.12	Doorgetrokken trottoir	47
B.2.13	Inrit dmv verlaagde band	48
B.2.14	Doorgestraat verhoogd kruisingsvlak	49

C. Groen en Water

C.1	Inleiding	50
	Legenda	51
C.2	Richtlijnen inpassing en ontwikkeling groen	52

D. Objecten

D.1	Inleiding	54
D.2	Objectenboek	57
1.	Afmeer/Nautische voorz.	58
2.	Afvalbakken	60
3.	Bestrating	63
3.1	Klinkers & tegels	64
3.2	Asfalt	65
3.3	Bijzondere bestrating	66
3.4	Trottoirbanden	68
3.5	In- en uitritten	70
4.	Bewegwijzering	71
5.	Gebiedsafscherming	74
6.	Groen	77
6.1	Bloembakken	78
7.	Kunst	79
7.1	Kunstobjecten	80
8.	Nutsvoorzieningen	81
9.	Openbaar Vervoer	83
9.1	Bushaltes	84
9.2	Halteborden	85
10.	Openbare toiletten	86
11.	Parkeervoorzieningen	87
11.1	Fietsenrekken	88
11.2	Parkeerautomaat	89
12.	Reclame	90
12.1	Buitenreclame/pakplaats	91
13.	Speelvoorzieningen	92
13.1	Speelobjecten	93
14.	Standplaatsen	94
15.	Verkeersmiddelen	96
15.1	Verkeersborden	97
16.	Verlichting	98
16.1	Straatlantaarns	99
17.	Zitbanken	101

A. PROFIELEN

A.1. Inleiding

In dit hoofdstuk staan de toe te passen straatprofielen voor Schalkwijk. Als voor een bepaalde plek in Schalkwijk moet worden bepaald hoe de straatinrichting moet zijn, volgt u de volgende werkwijze:

1. U leest op de “Profieltypenkaart” (A.2.) af welk bestratingsmateriaal en profieltype voor de betreffende straat of plek is voorgeschreven;
2. Samen met de aanwezige profielruimte die u in de betreffende straat aantreft bepaalt u welke betreffende “Profieltekening” u moet hanteren. Op de tekeningen, met bijbehorende legenda kunt u o.a. aflezen:
 - Bestratingsmateriaal;
 - Formaat stenen en bestratingsverband;
 - Trottoirbanden, afwatering en goten;
 - Principe-indeling en Hoogteprofiel;
 - Principeplaatsing van groen en straatmeubilair

A.2. Profieltypenkaart (pagina 6)

Op deze kaart kunt u aflezen welk type profiel op rijbaan en trottoirs moet worden toegepast.

PROFIELTYPEN

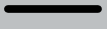

tbv de inrichting van de openbare ruimte

LEGENDA

Principeprofielen:

- profiel A, stadsontsluiting
- profiel B, wijkontsluiting

Standaardprofielen:

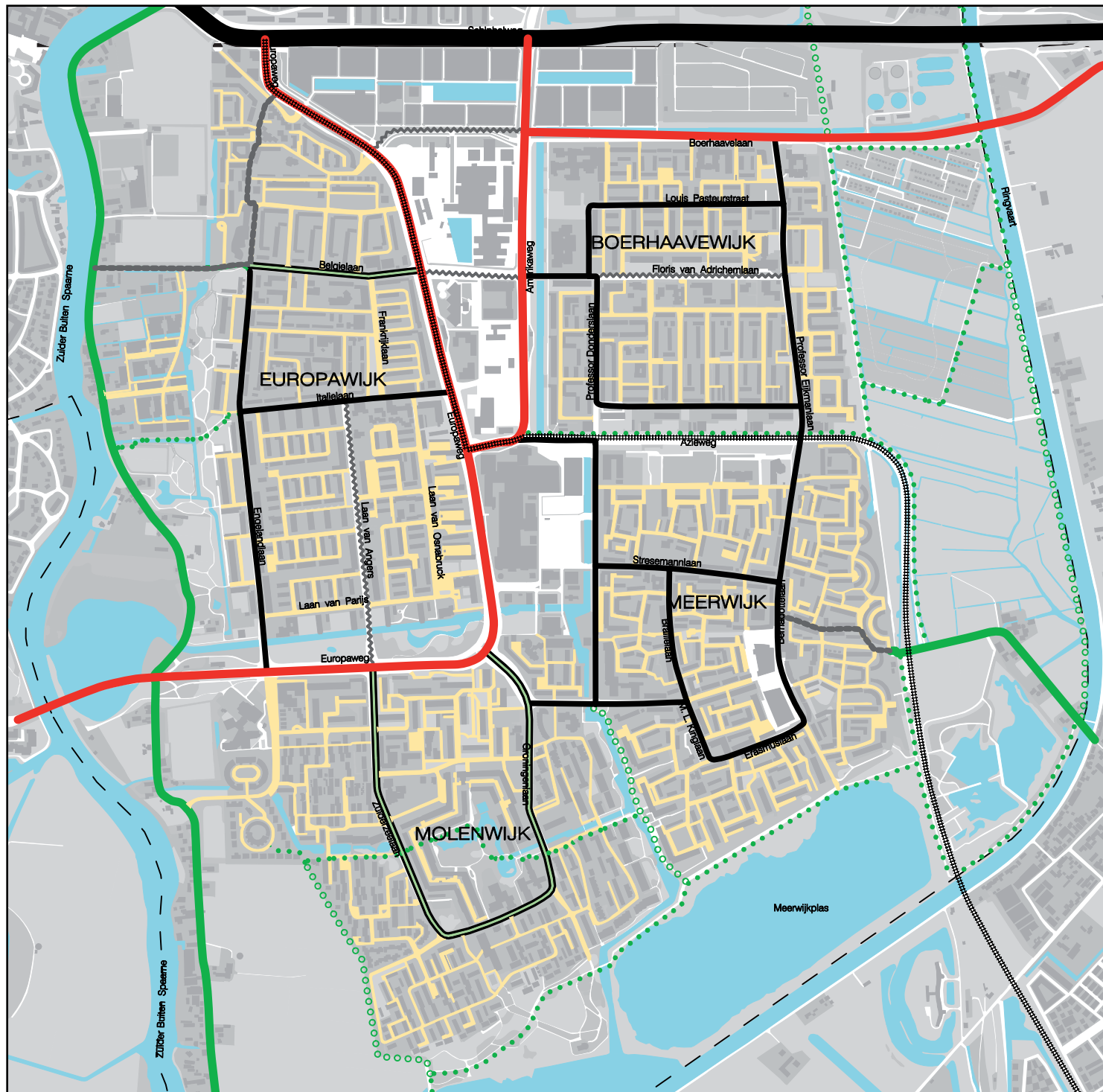
- profiel A, buurtontsluiting
- profiel B, buurtontsluiting met middenberm
- profiel C, woonstraten

Bijzondere profielen:

- profiel A, plattelandswegen
- profiel B, busbanen
- profiel C, fietsstraten
- profiel D, solitaire fietspaden

Toekomstige ontwikkelingen:

- solitaire fietspaden in onderzoek
- profiel in onderzoek

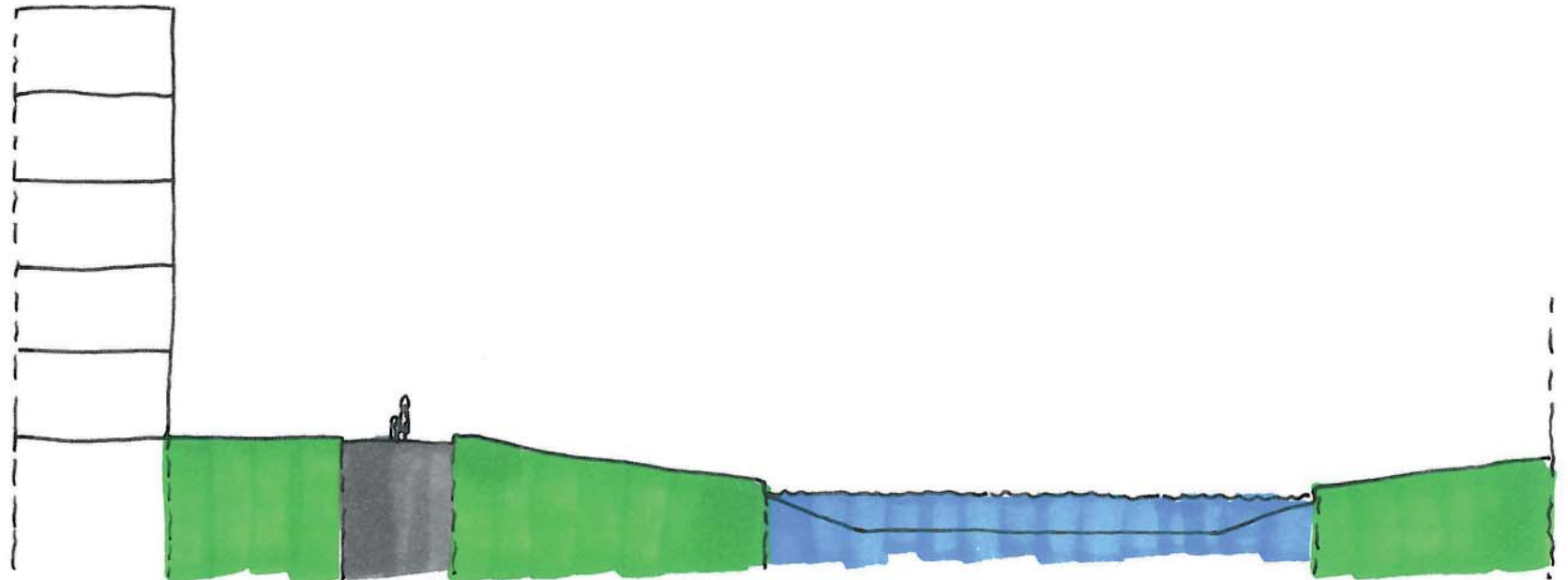
0 50 100 150 200 250

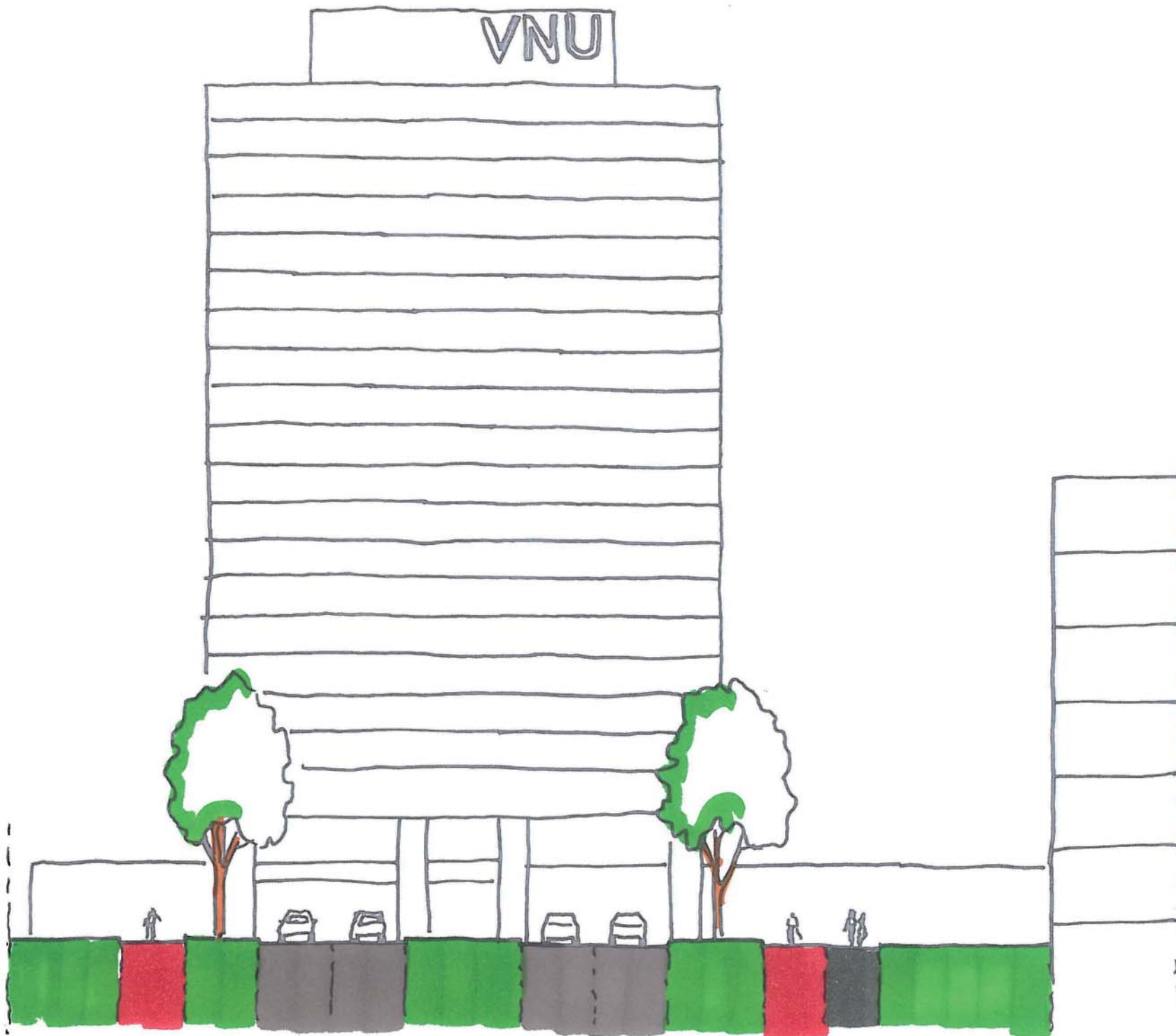
900a1053_25-06-2009

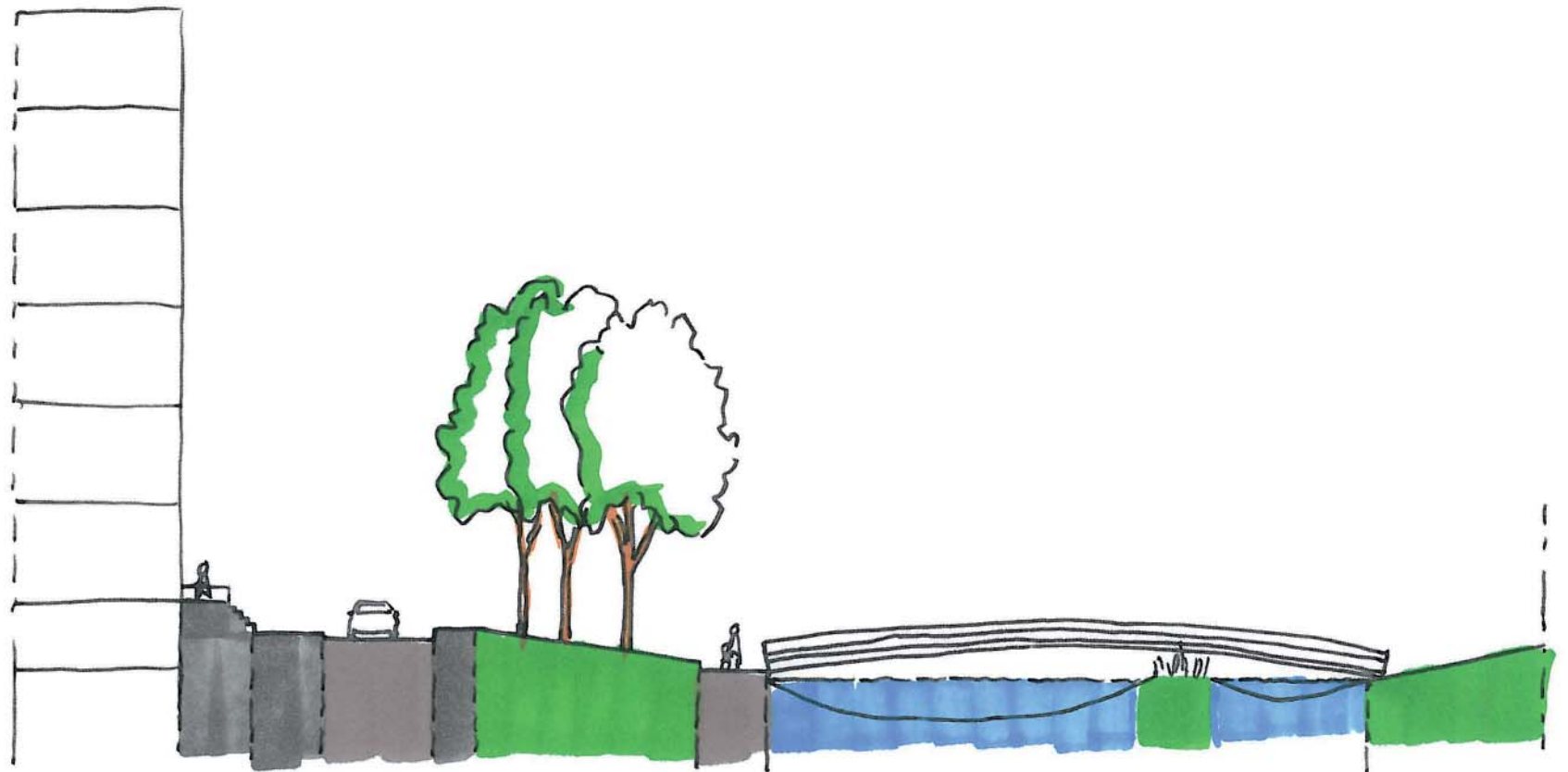

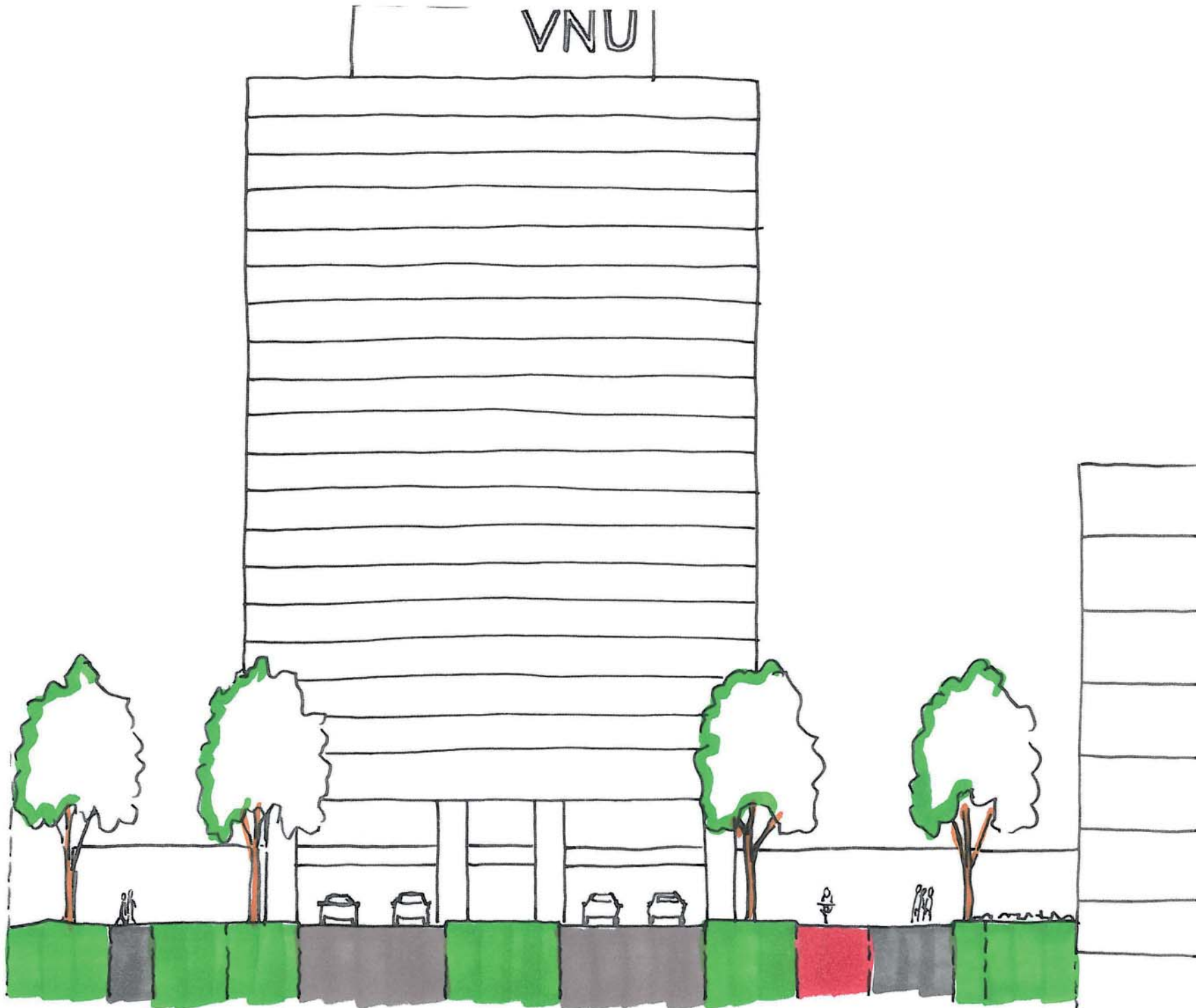
A.3. Profieltekeningen

In dit hoofdstuk vindt u de profieltekeningen van de standaard toe te passen profielen in de openbare ruimte. De profielen zijn verdeeld in 3 categorieën. De principeprofielen, de standaardprofielen en de bijzondere profielen.

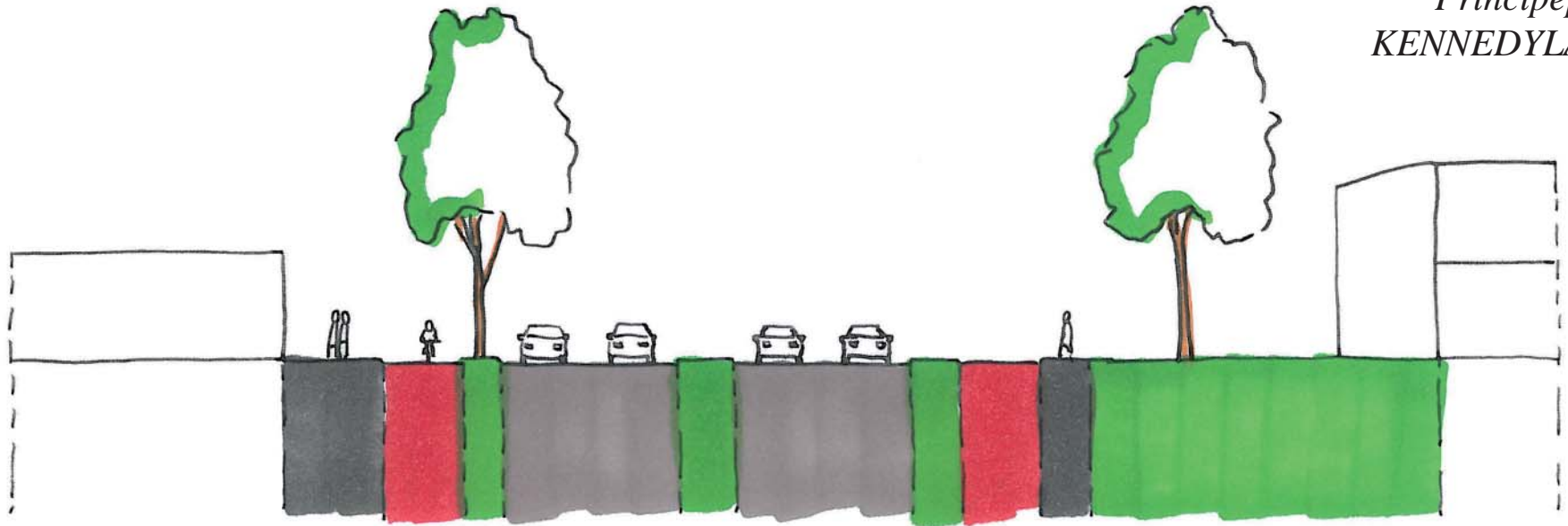

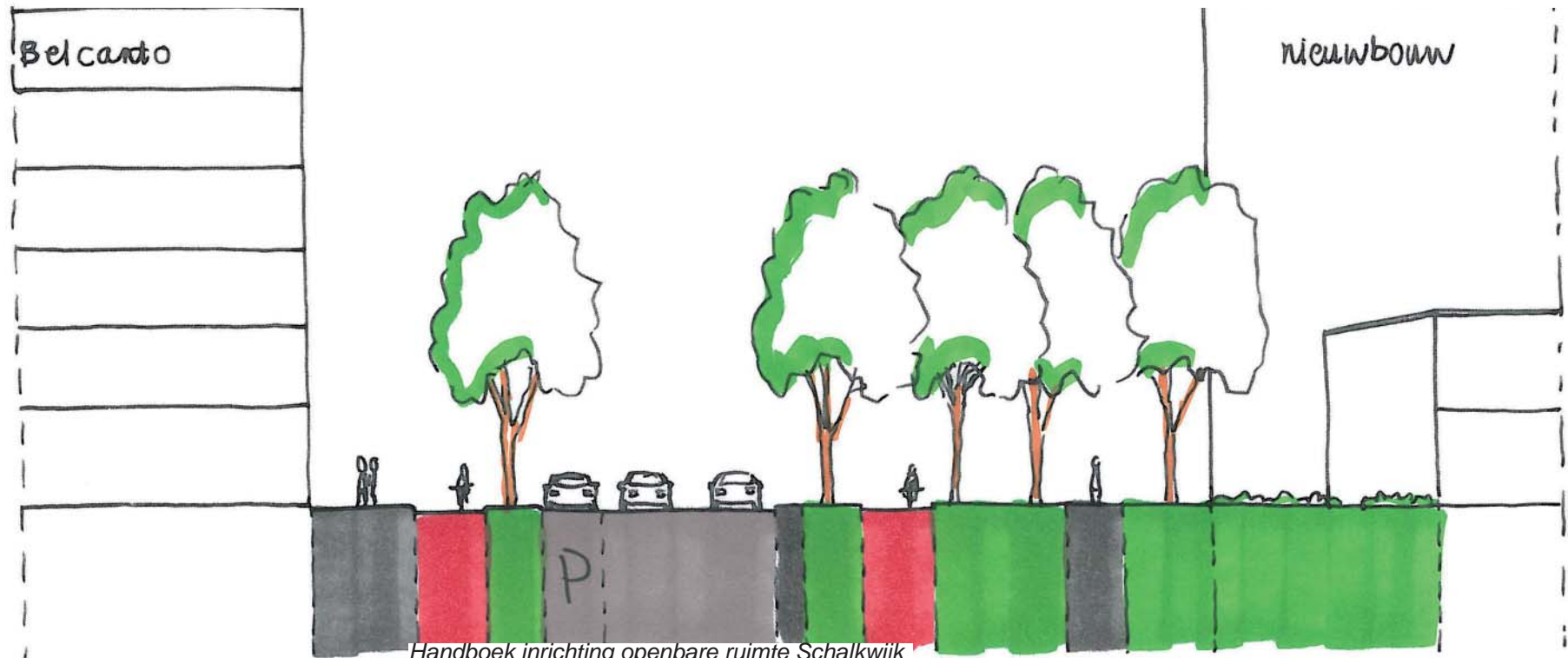

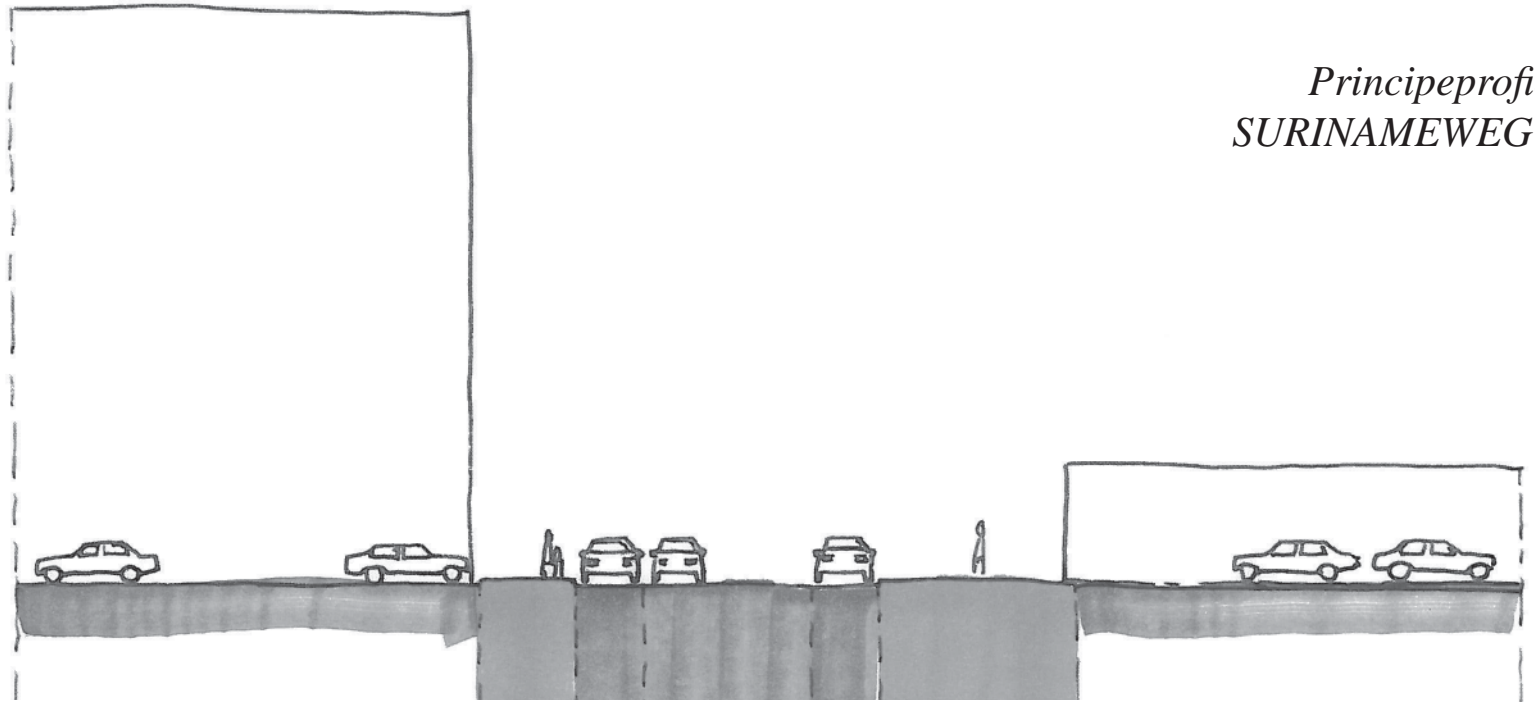
*Principeprofiel
KENNEDYLAAN 1*

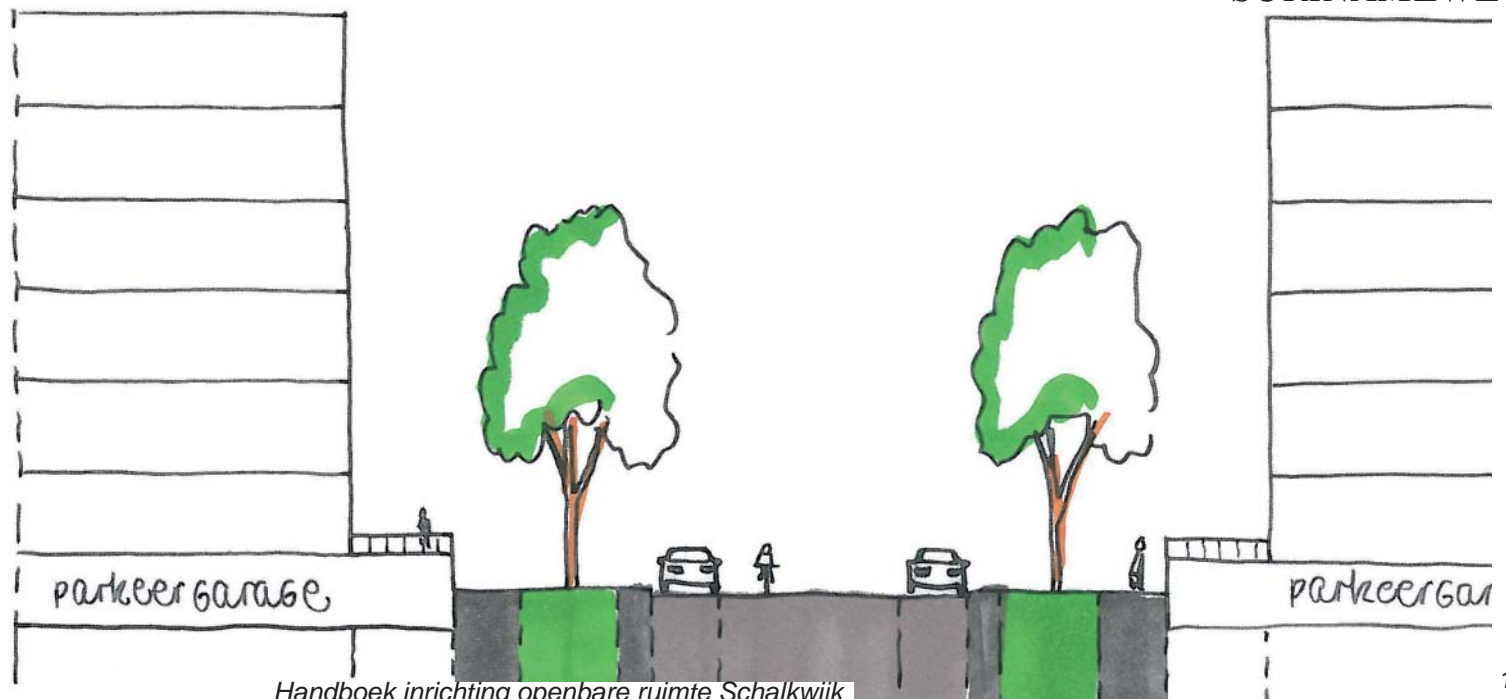
KENNEDYLAAN 2

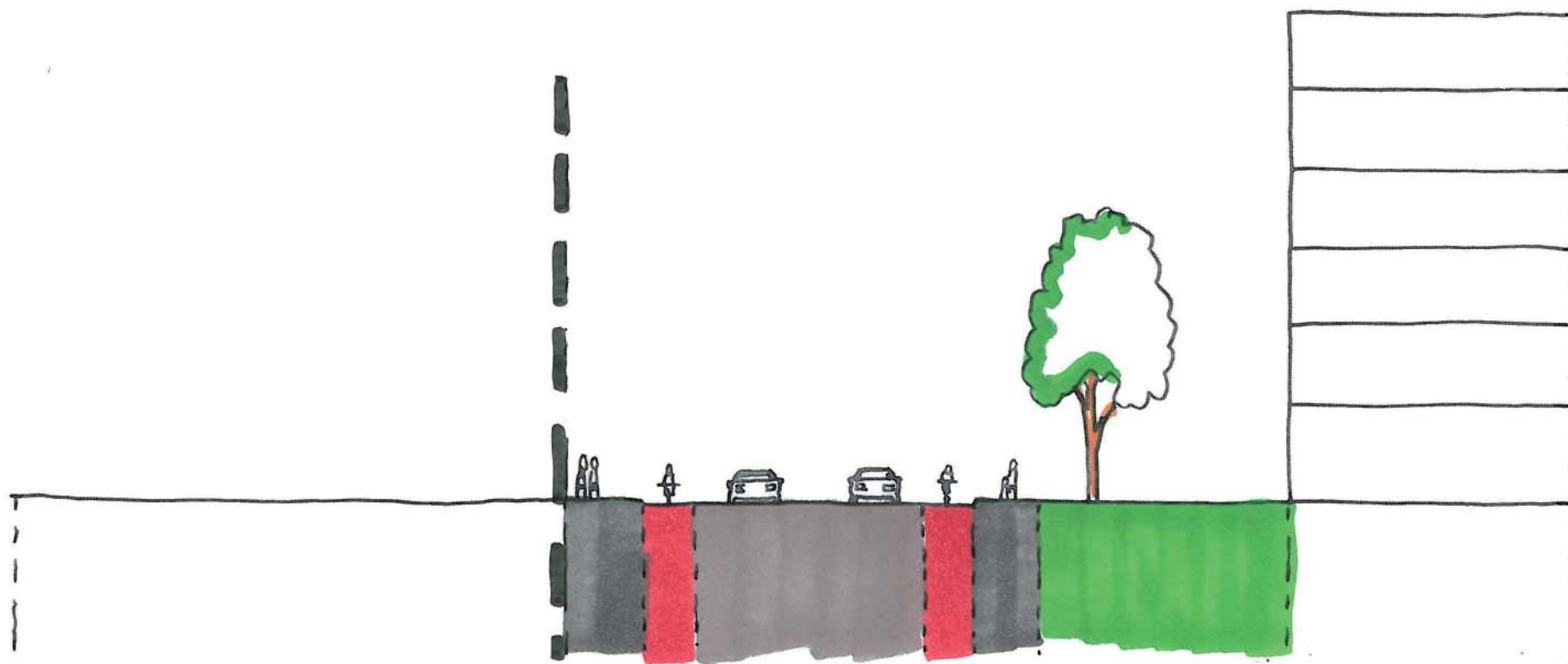
*Principeprofiel
SURINAMEWEG 1*

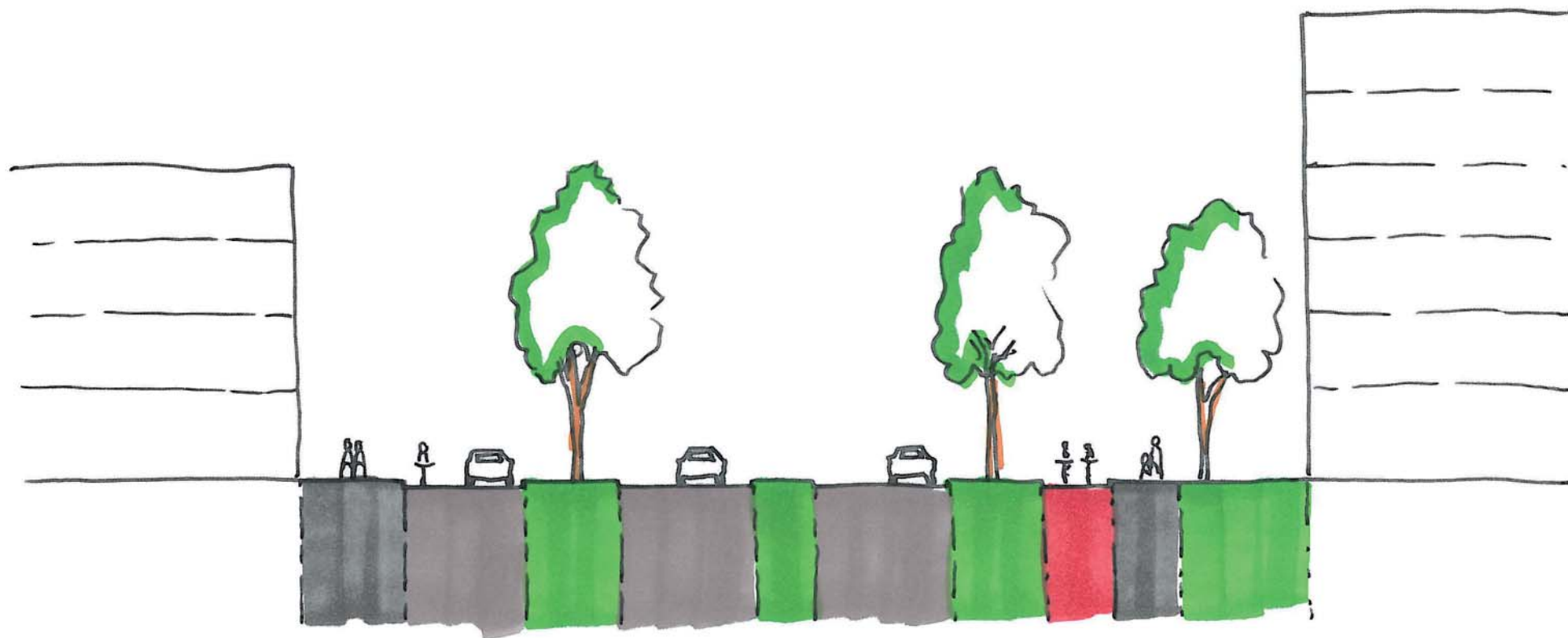
*Principeprofiel
SURINAMEWEG 2*

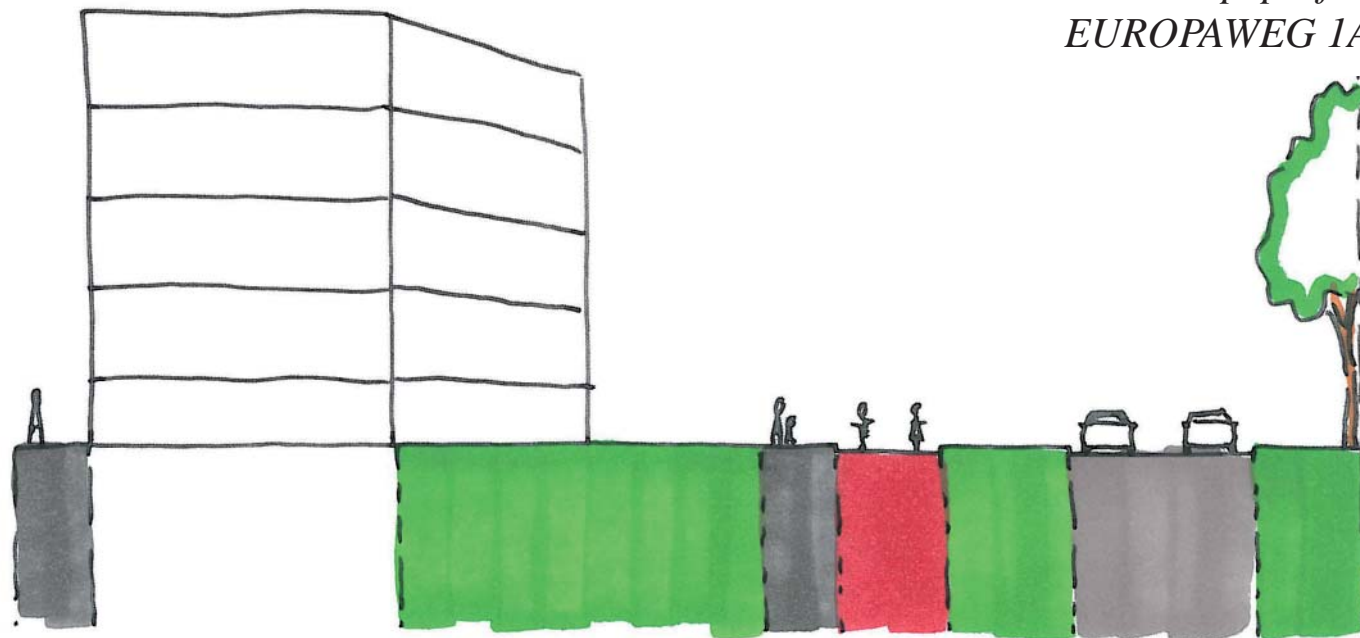
*Principeprofiel
BOERHAAVELAAN 1*

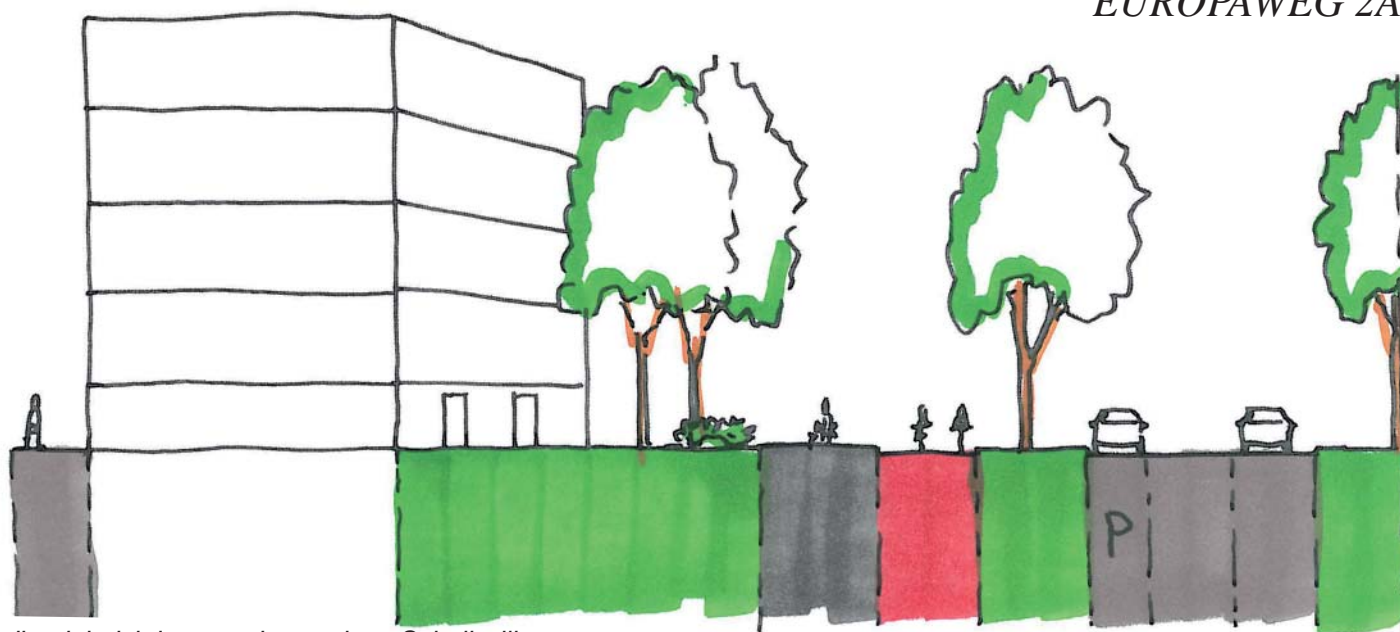
*Principeprofiel
BOERHAAVELAAN 2*

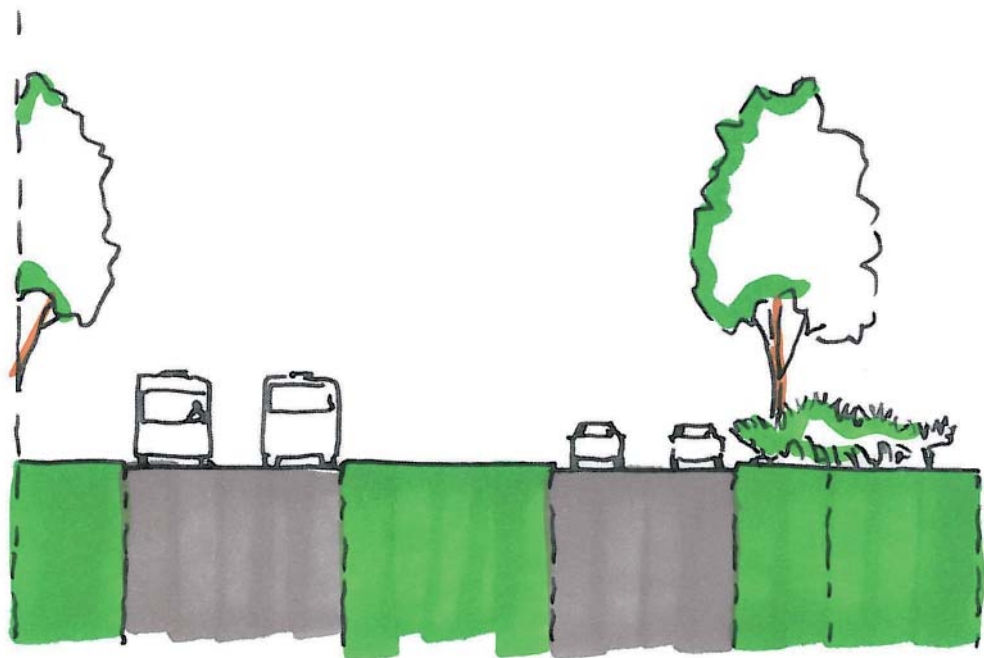
*Principeprofiel
EUROPAWEG 1A*

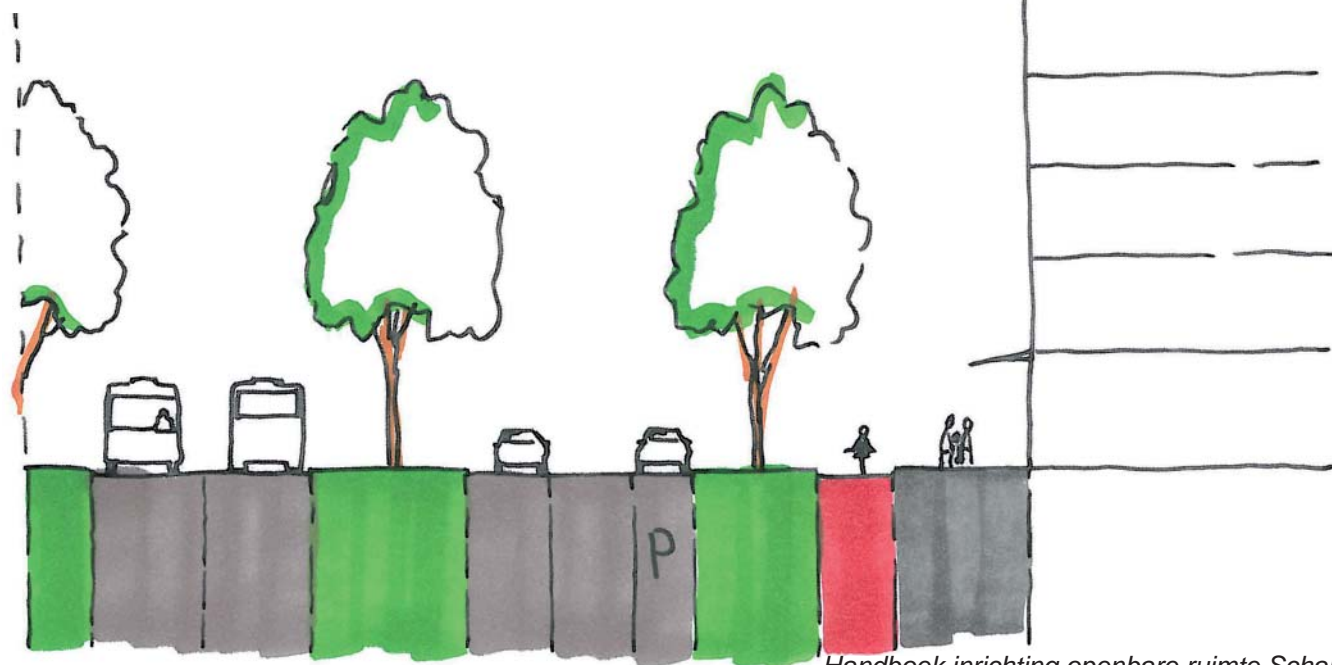
*Principeprofiel
EUROPAWEG 2A*

*Principeprofiel
EUROPAWEG 1B*

*Principeprofiel
EUROPAWEG 2B*

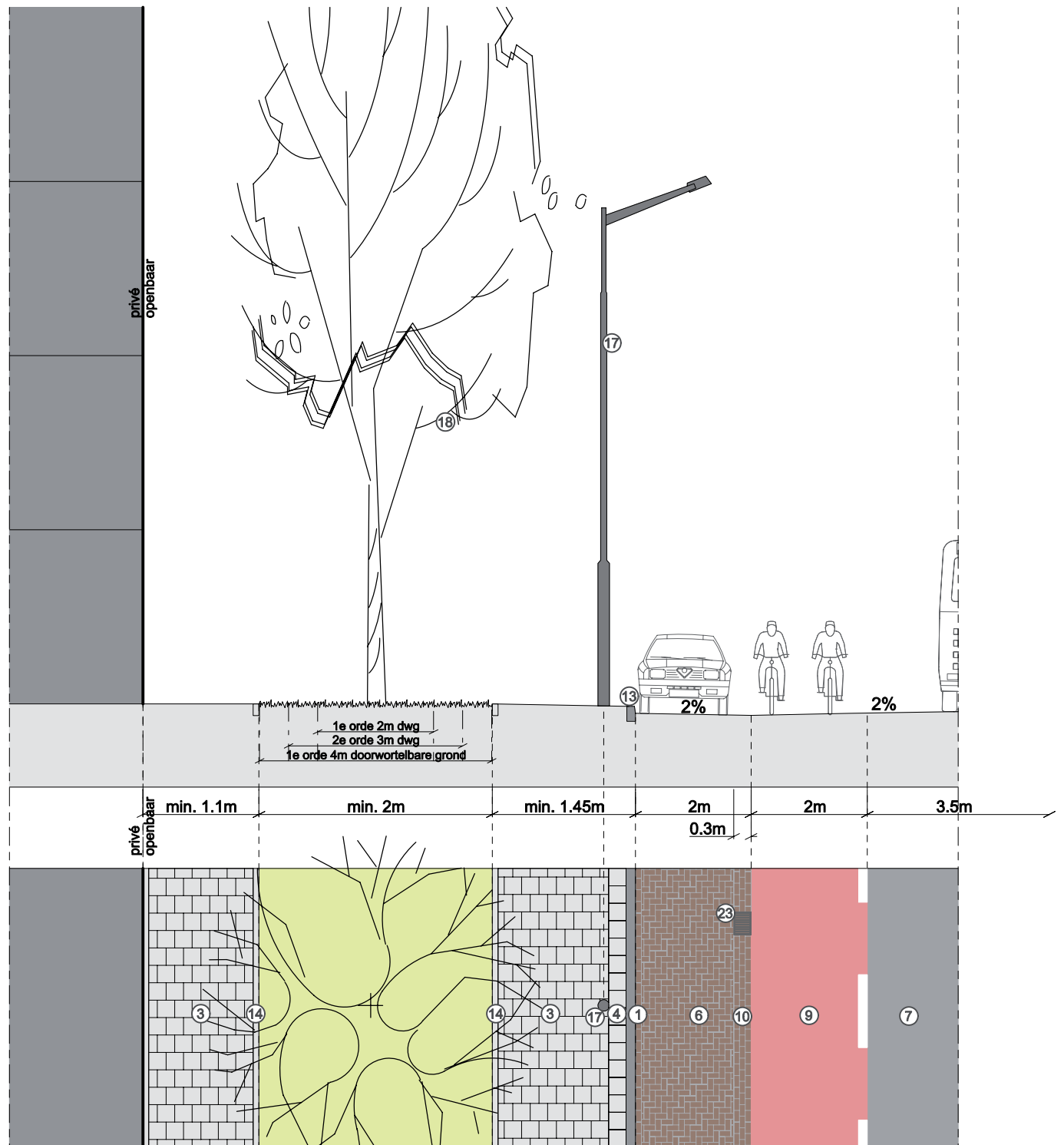

LEGENDA

STANDAARD PROFIELEN

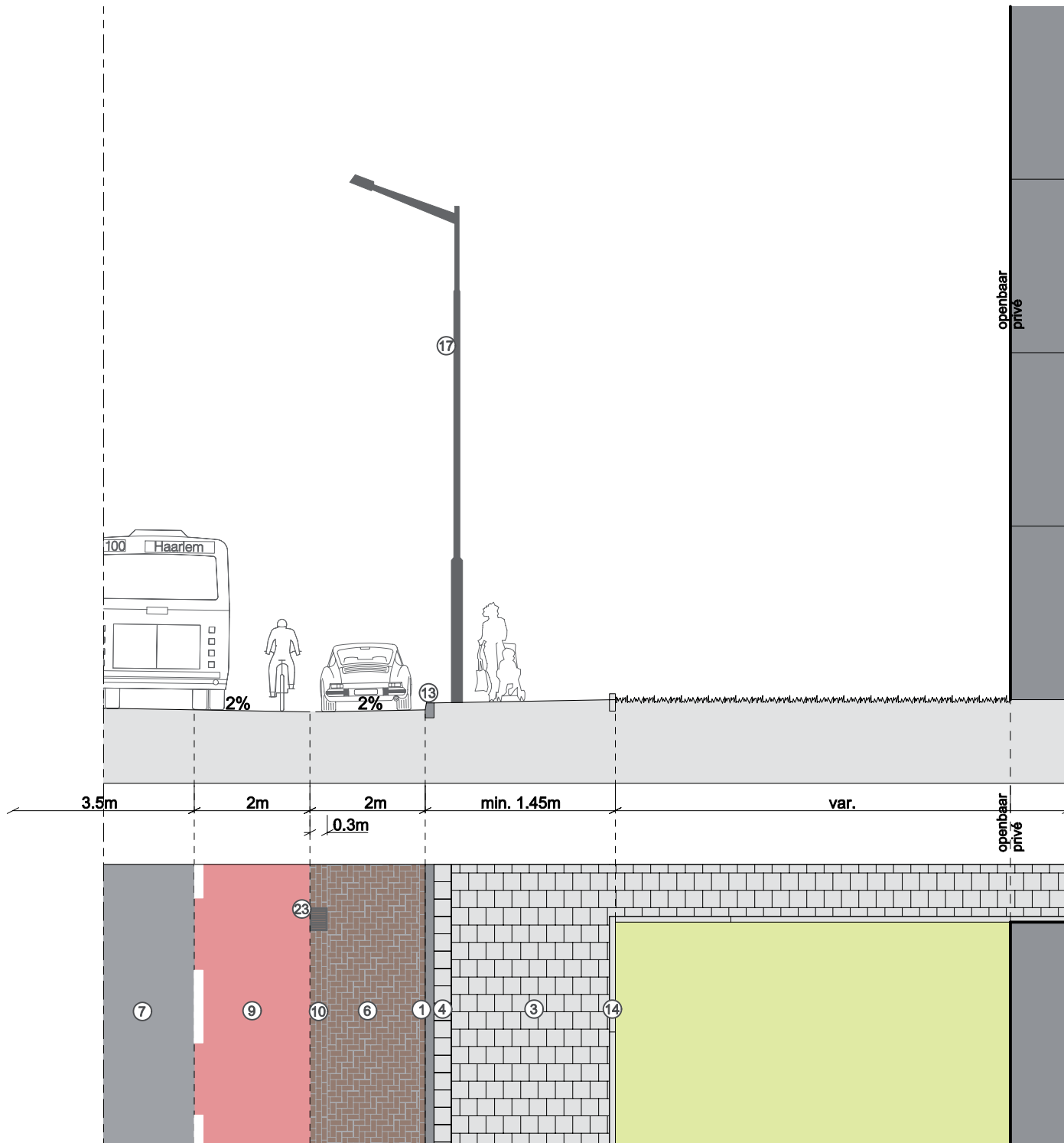
	Element	type/materiaal/ legverband	Formaat (mm)	Kleur	Bijzonderheden
1	strek	gebakken klinker	keifmaat 208 x 100 x 70	terra argento	toepassen langs trottoirband
2	rollaag	betonstraatsteen	Bss	grijs	toepassen langs asfaltweg
3	trottoirs	betontegels	300*300*50 (80)	grijs	dikkere tegel 80 mm toepassen bij inritten
4	lintband	betontegels	300*300*80	grijs	toepassen langs trottoirband
5	rijweg	gebakken klinker Keperverband	keifmaat 208 x 100 x 70	terra argento	fundering op zand bij veel vrachtverkeer 25 cm menggranulaat toepassen
6	parkeerzone	gebakken klinker elleboog	diverse formaten	aanwezig gebakken materiaal	Indien geen herbruikbaar materiaal aanwezig is dan werfklinkers, bruin rood, keifmaat
7	rijweg asfalt	asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard
8	fietspad	rood asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard
9	fietsstrook	rood asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard
10	standaard molgoot	gebakken klinker halfsteens 3 strekken	keifmaat 208 x 100 x 70	terra argento	Indien geen bandgoot kan worden toegepast zoals bij parkeervakken dan molgoot met trottoirkolk.
11	grasbetontegel	beton	600x400	grijs	
12	rijwielpadband	beton	4/12*25 cm	grijs	toepassen bij overgang fietspad - trottoir
13	trottoirband	beton	13/15x 20 cm	grijs, afgestrooid met basaltsplit	
14	opsluitband	beton	6/15 of 10/20 cm	natuursteenkleur / zwart	afhankelijk van gebruik zwaardere band toepassen. Bij dwarspaden afsteken voorkomen door band over 2 meter op te hogen "ezelsoor".
15	openbare verlichting	Plesman	lichtpunthoogte 4 m.	RAL 7016	wordt toegepast in naoorlogse wijken, in smalle straten, in parken en langs solitaire fietspaden.
16	openbare verlichting	standaard woonstraat	lichtpunthoogte 5 - 6 m	RAL 7016	wordt toegepast in naoorlogse wijken in standaard woonstraten
17	openbare verlichting	Europa / Borneo	laag 6 m hoog 8 m	RAL 7016	hoge mast wordt toegepast bij GOW A
18	openbare verlichting	Spaarne/Apollo	laag hoog	RAL 7016	toepassen langs plattelandsweg (historisch lint)
19	bomenrij of solitaire				rekening houden met voldoende groeiruimte ondergronds
20	boomkrans compleet	beton	900x900x100 1200x1200x100	grijs	standaard krans is 900x900 mm of 1200x1200mm te vergroten met 100x100x300 mm
21	zitbank	diverse typen afhankelijk van de plek	2000 mm		houten zitvlak, op pleinen en plekken uitgevoerd met rugleuning
22	afvalbak	bammens / capitol	50 liter	RAL 7016	
23	standaard straatkolk	gietijzer	450 x 300	zwart	
24	trottoirkolk	gietijzer			
25	markeringssteen	gebakken strengpers klinker	keifmaat 204 x 100x 50/65/80	wit	

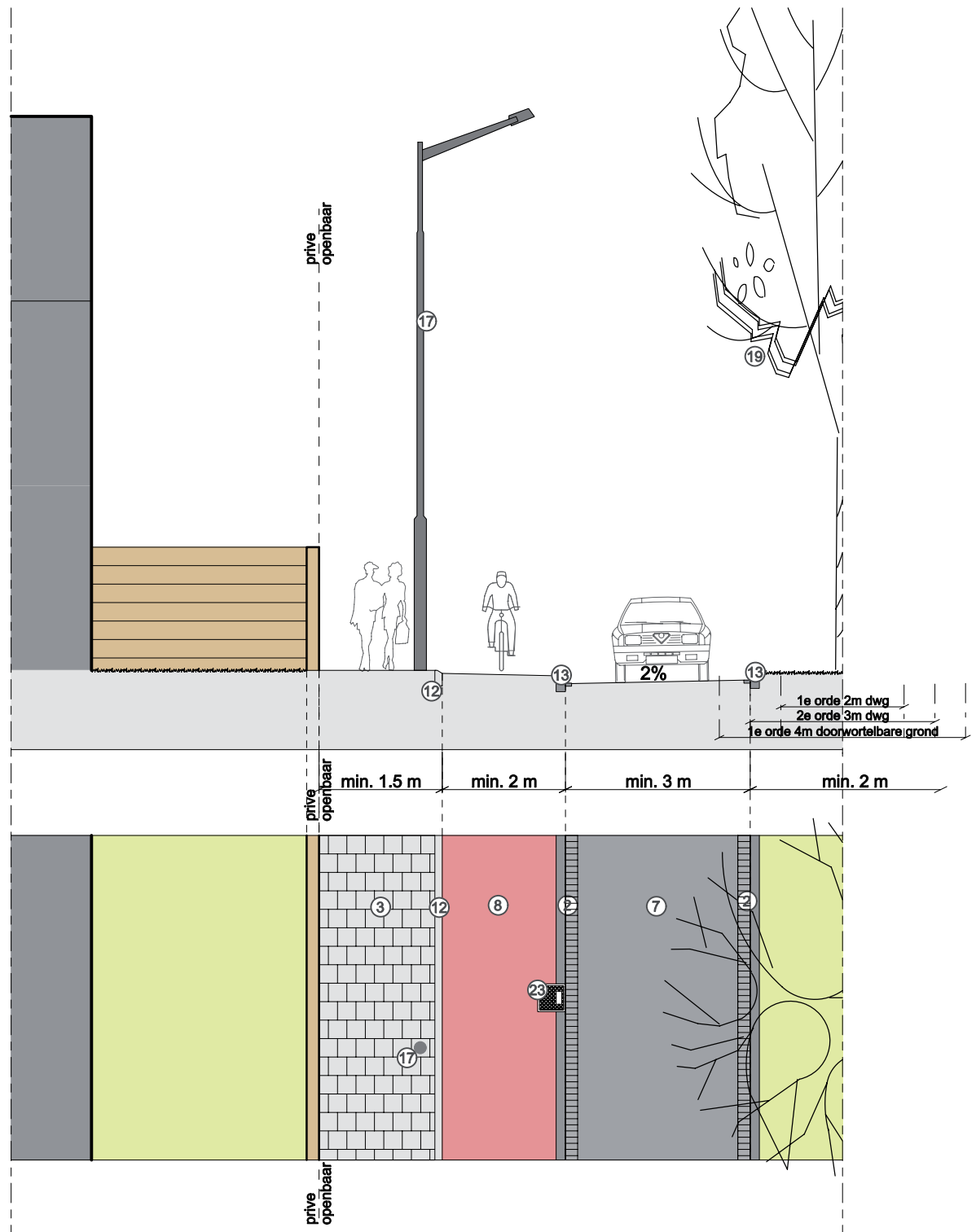
* identieke typen/modellen van andere fabrikanten zijn mogelijk

Standaardprofiel A

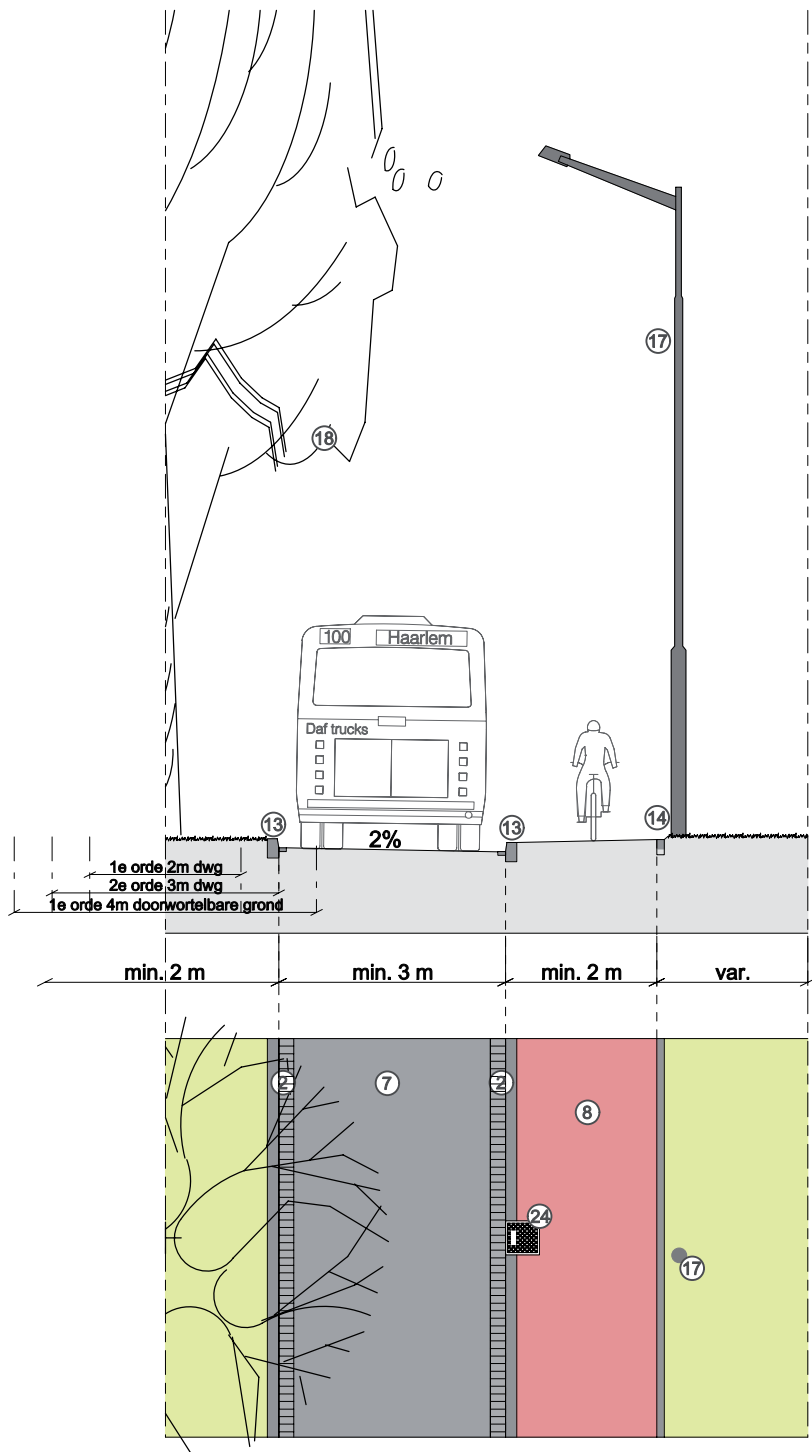
BUURTONTSLUITING

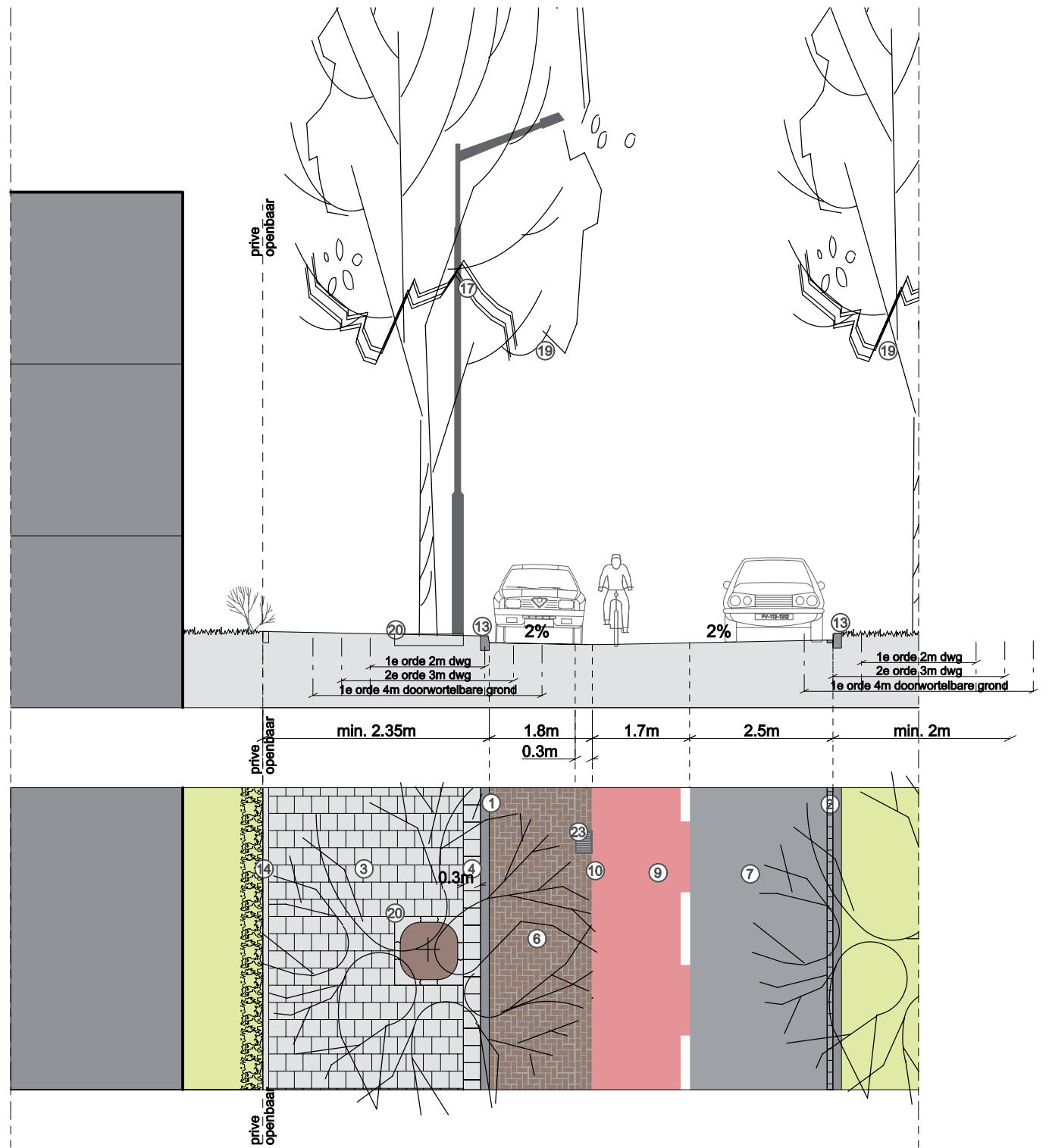

STANDAARDPROFIEL B1

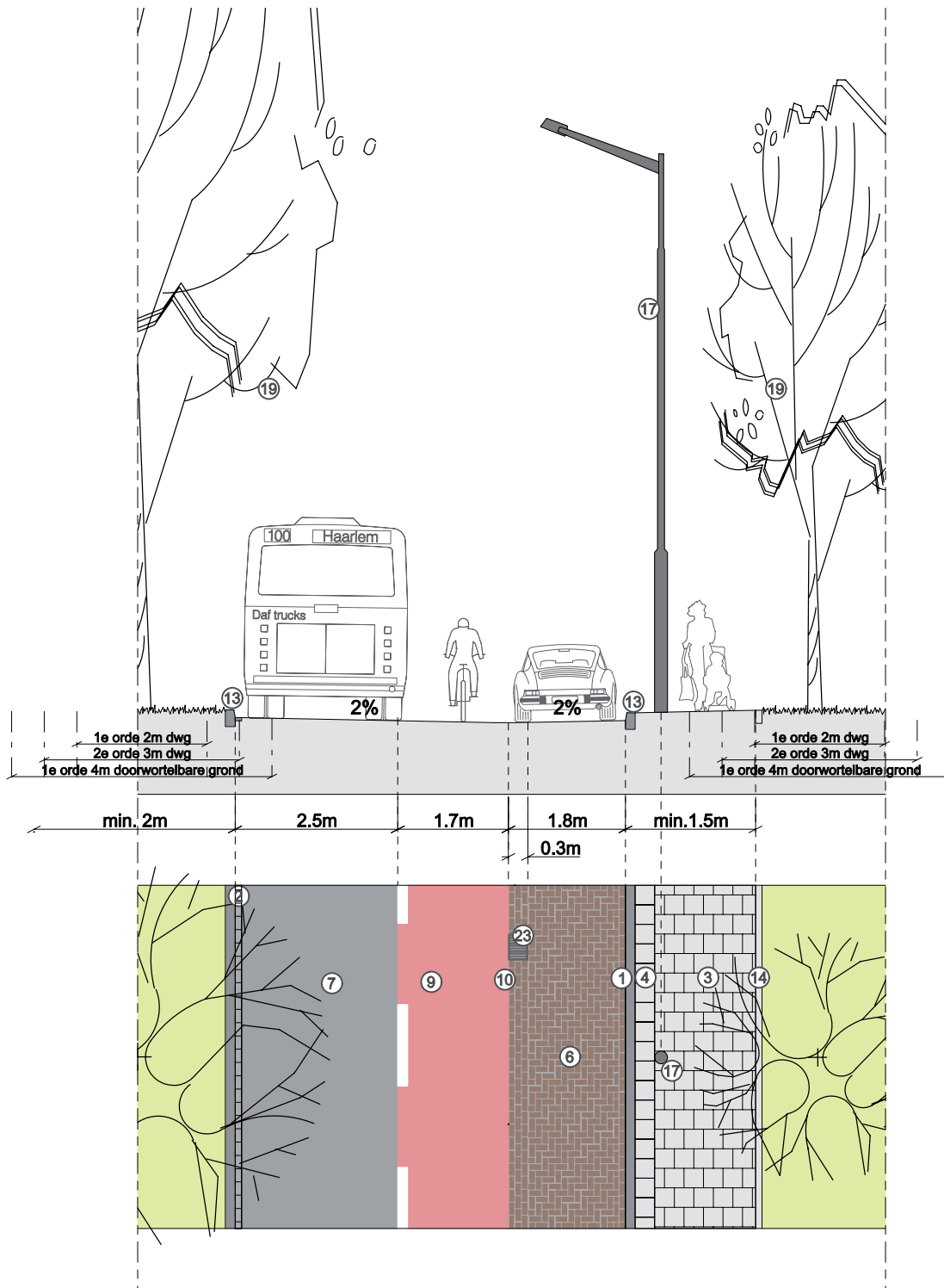
BUURTONTSLUITING Vrijliggende fietspaden

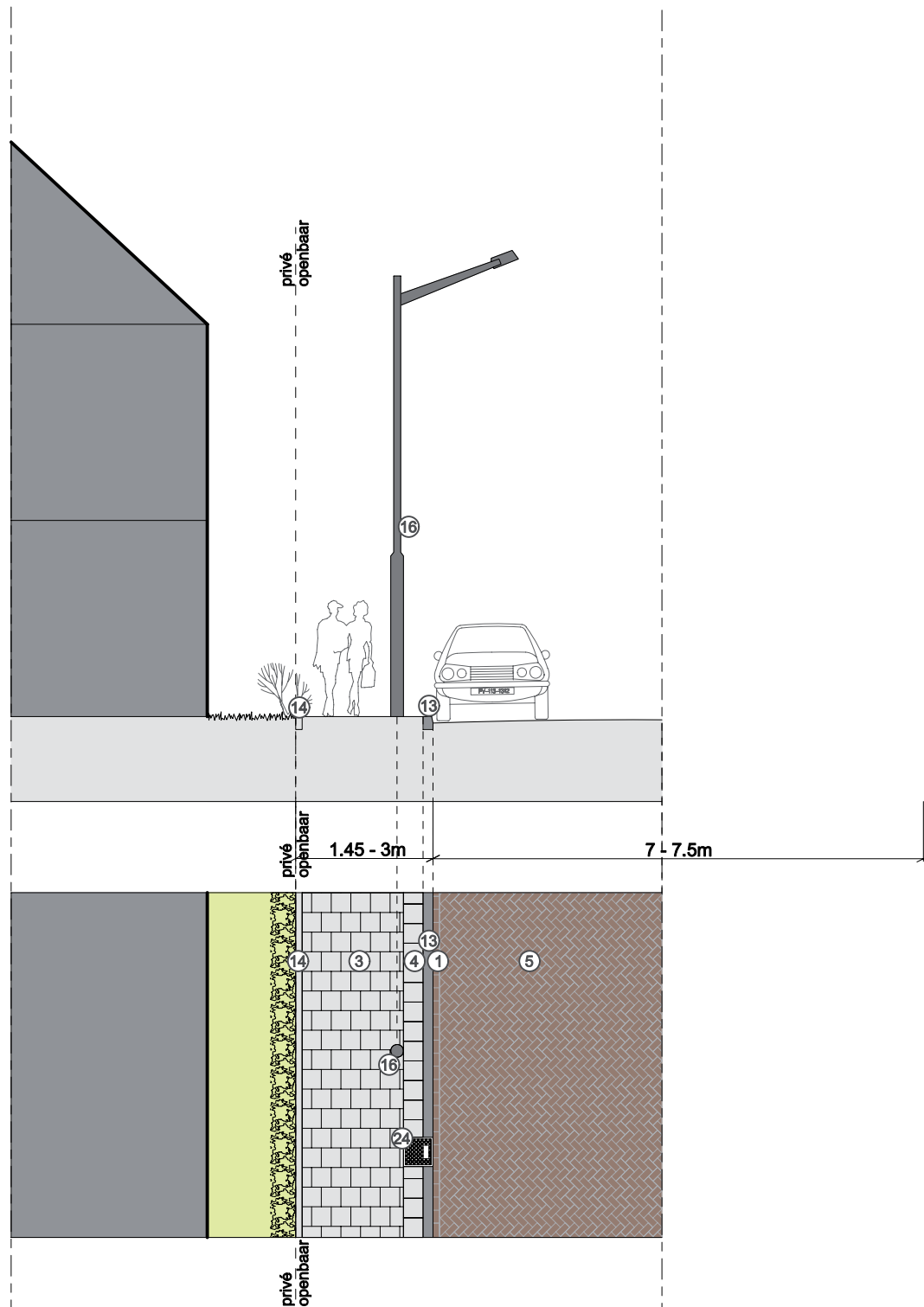

Standaardprofiel B2

BUURTONTSLUITING Fietsstroken

Standaardprofiel C1

WOONSTRAAT (smal)

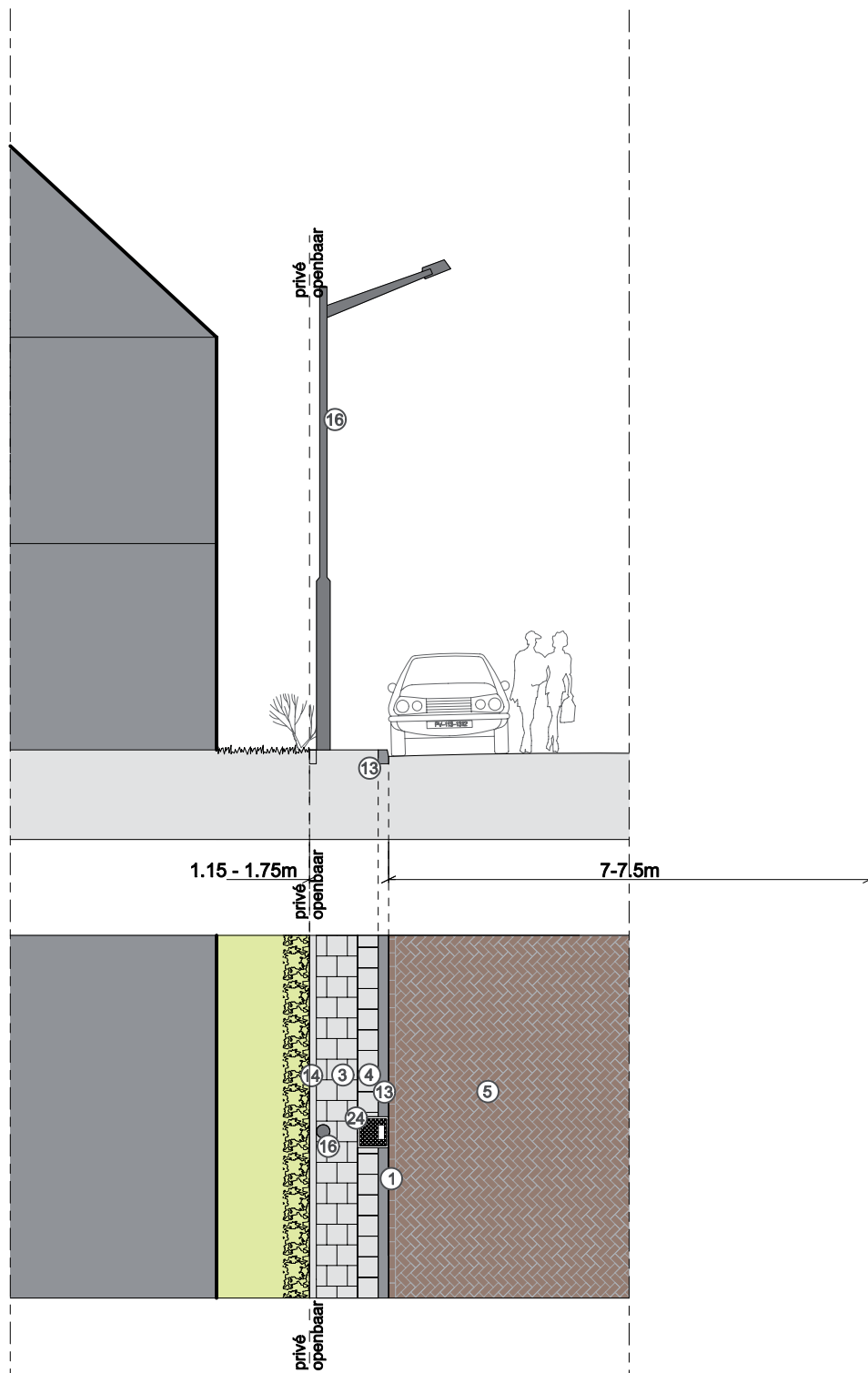
- Breedte rijbaan 7 - 7,5 (m) is inclusief 2 zijden langsparkeren. Bij parkeren aan één zijde, geen parkeren of parkeren in vakken is een smallere rijbaan een optie.
- Breedte rijbaan is gebaseerd op 2 richtingenverkeer

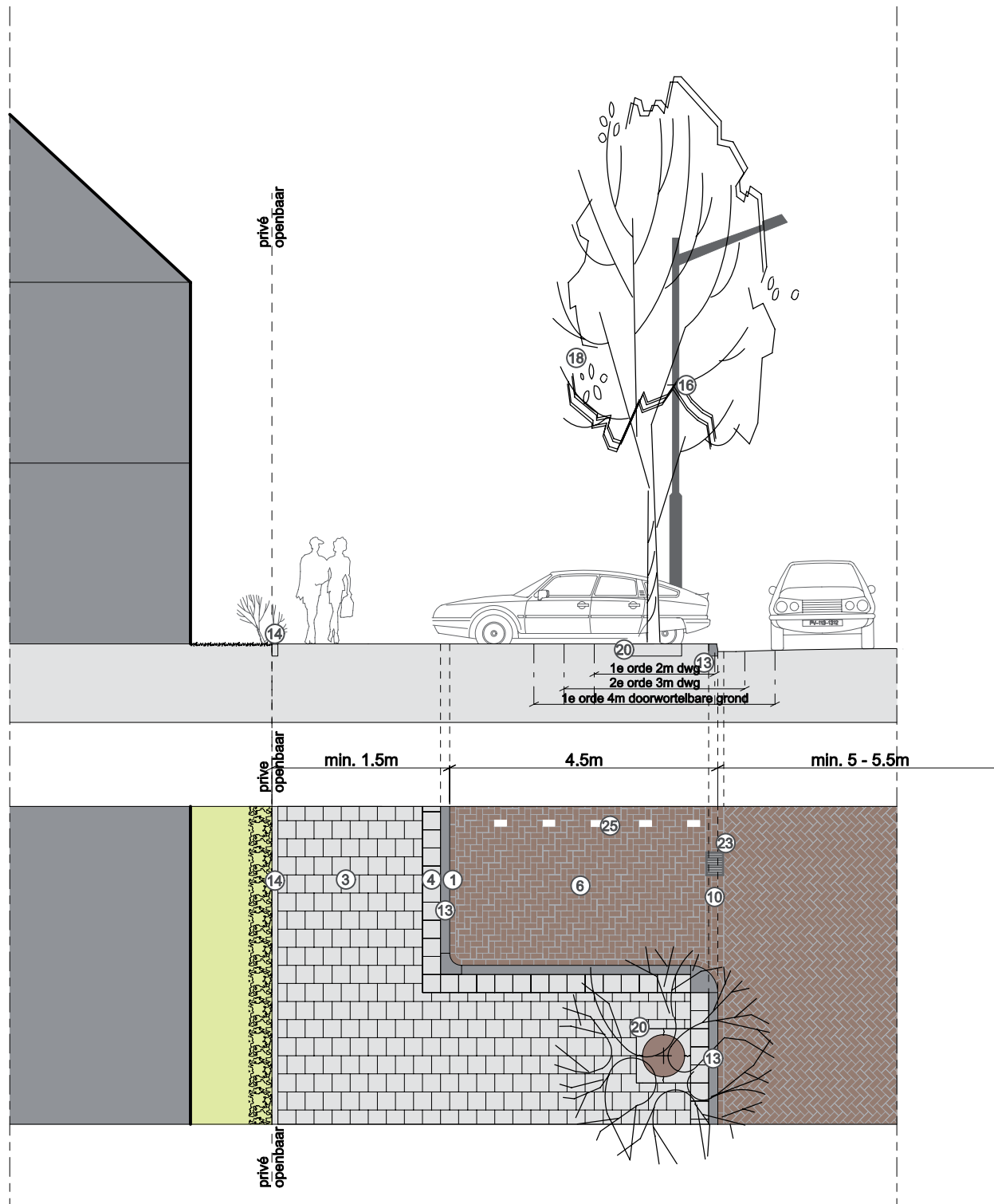

Standaardprofiel C2

WOONSTRAAT minimaal

- Breedte rijbaan 7 - 7,5 (m) is inclusief 2 kanten langsparkeren. Bij parkeren aan één kant, geen parkeren of parkeren in vakken (haaks of langs) is een smallere rijbaan een optie.
- Profiel toepasbaar bij korte straten met lage verkeersintensiteit

Standaardprofiel C3

WOONSTRAAT haaks met neus

- Rijbaan van minimaal 5,50 (m) nodig voor parkeermanoeuvre. Als er een parkeeroplossing aan de overkant wordt gekozen kan dit invloed hebben op de breedte van de rijbaan. (naar 7,50 (m) bij langsparkeren op rijbaan)

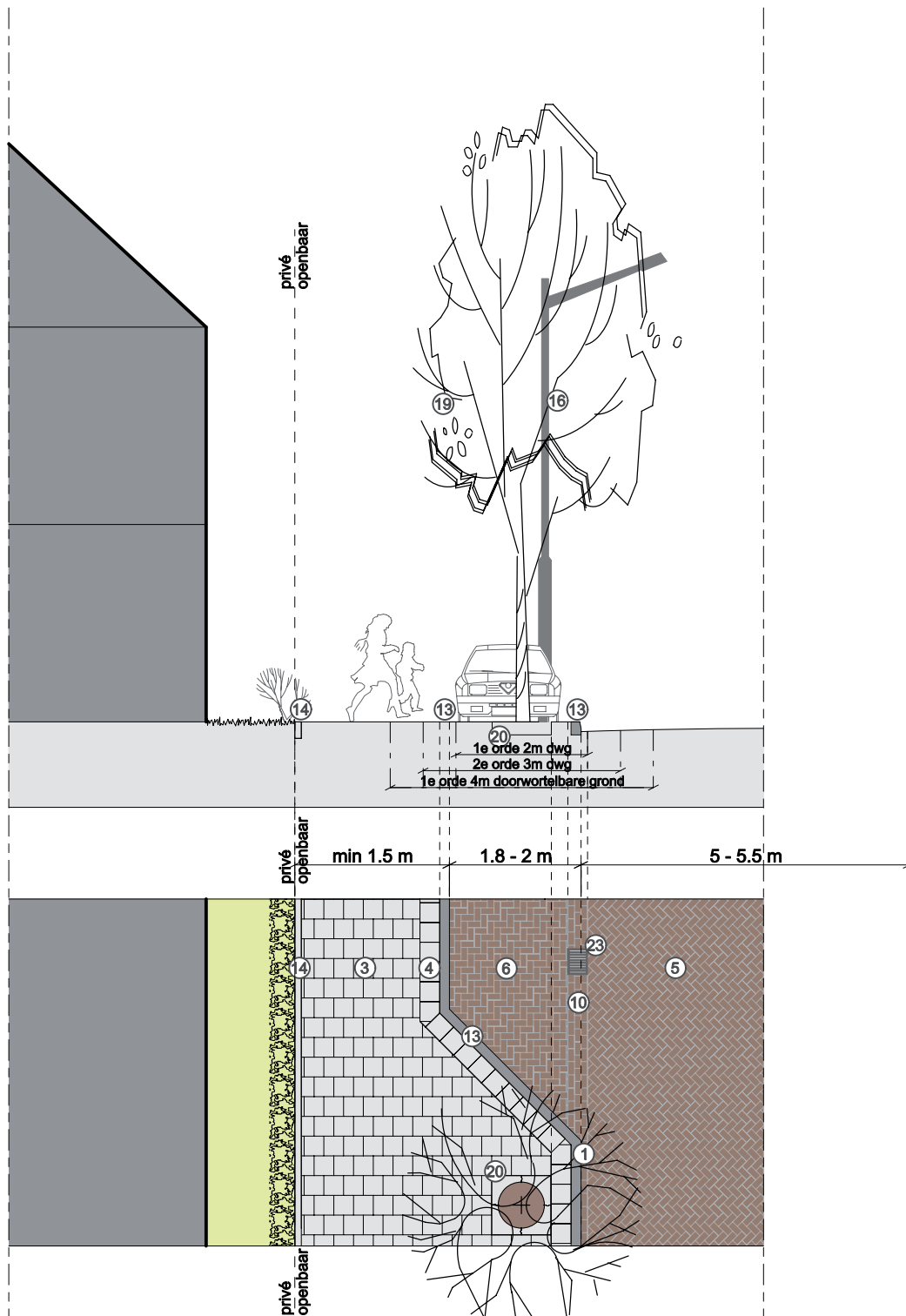
- Met minimale breedte van 5,50 (m) is het uitgangspunt 2 richtingenverkeer

Standaardprofiel C4

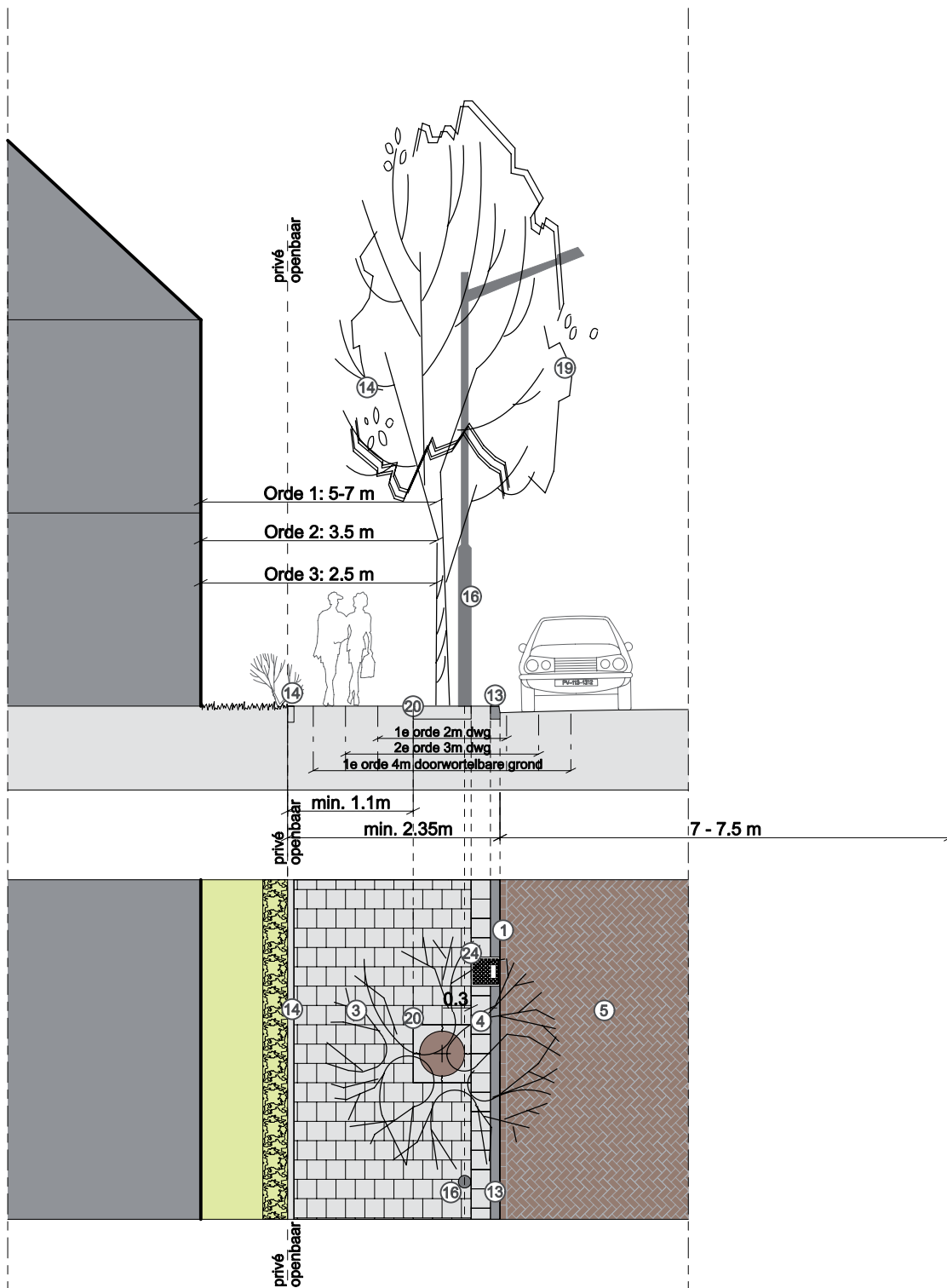
WOONSTRAAT "Neus"

- Breedte rijbaan 5 - 5,5 (m) gaat uit van langs parkeren aan 2 kanten in vakken. Bij een andere parkeeroplossing is een bredere rijbaan een optie
- Breedte rijbaan is gebaseerd op 2 richtingenverkeer

Standaardprofiel C5

WOONSTRAAT "Ideaal"

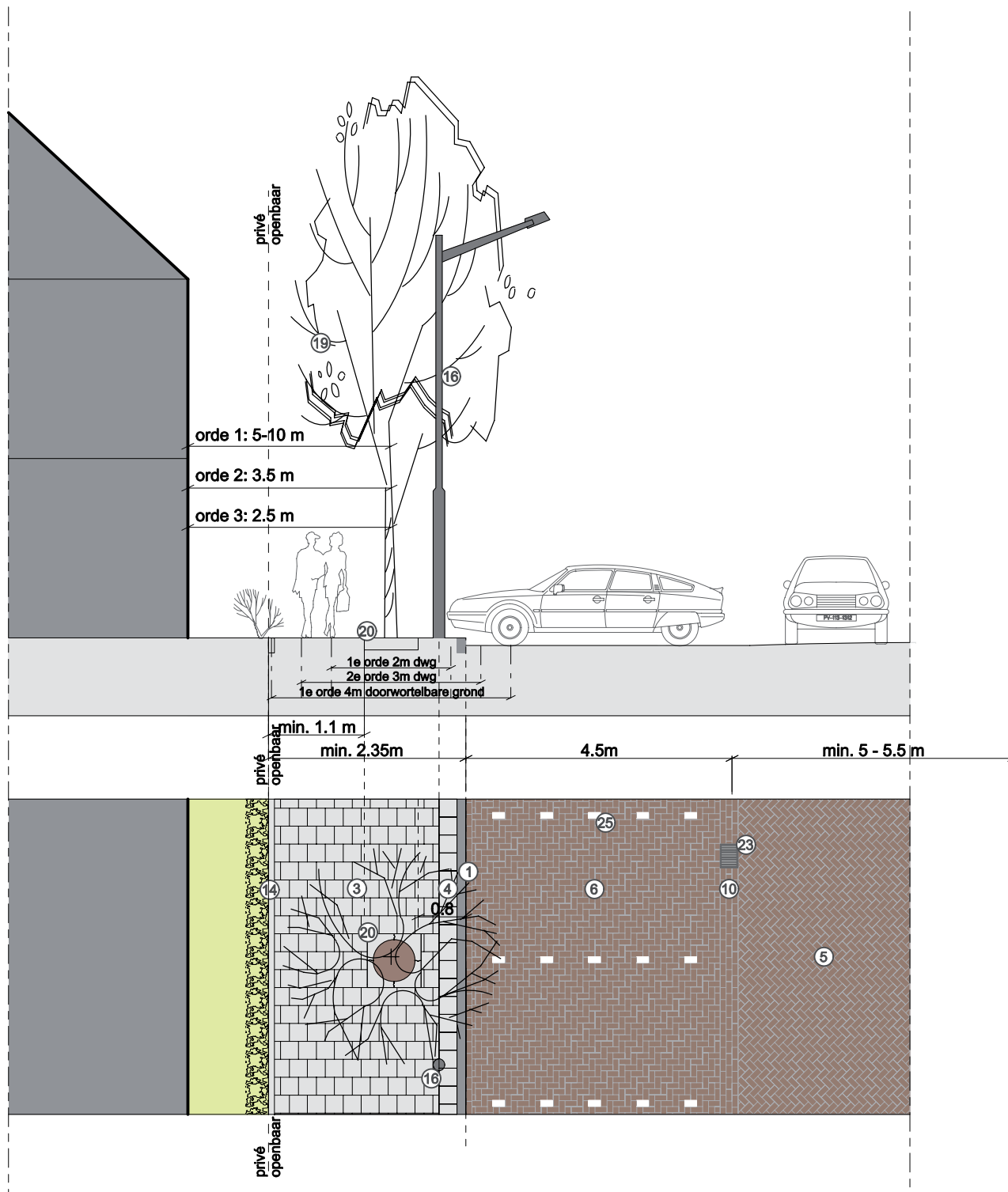

Standaardprofiel C6

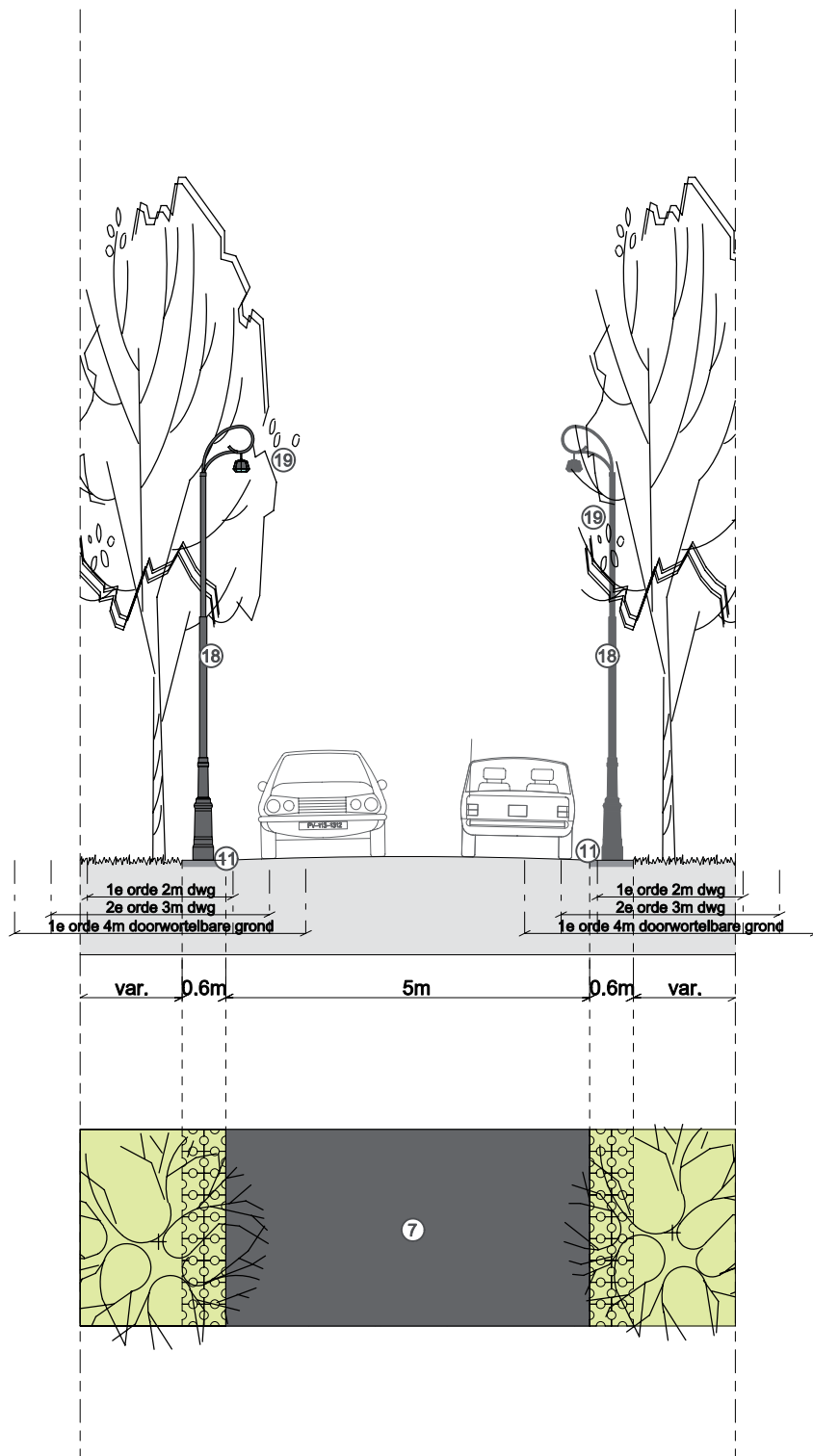
WOONSTRAAT "haaks parkeren"

- Rijbaan van minimaal 5,50 (m) nodig voor parkeermanoeuvre.
Als er een parkeeroplossing aan de overkant wordt gekozen kan dit invloed hebben op de breedte van de rijbaan.
(naar 7,50 (m) bij langsparkeren op rijbaan)

- Met een minimale breedte van 5,50 (m) is het uitgangspunt
2 richtingenverkeer

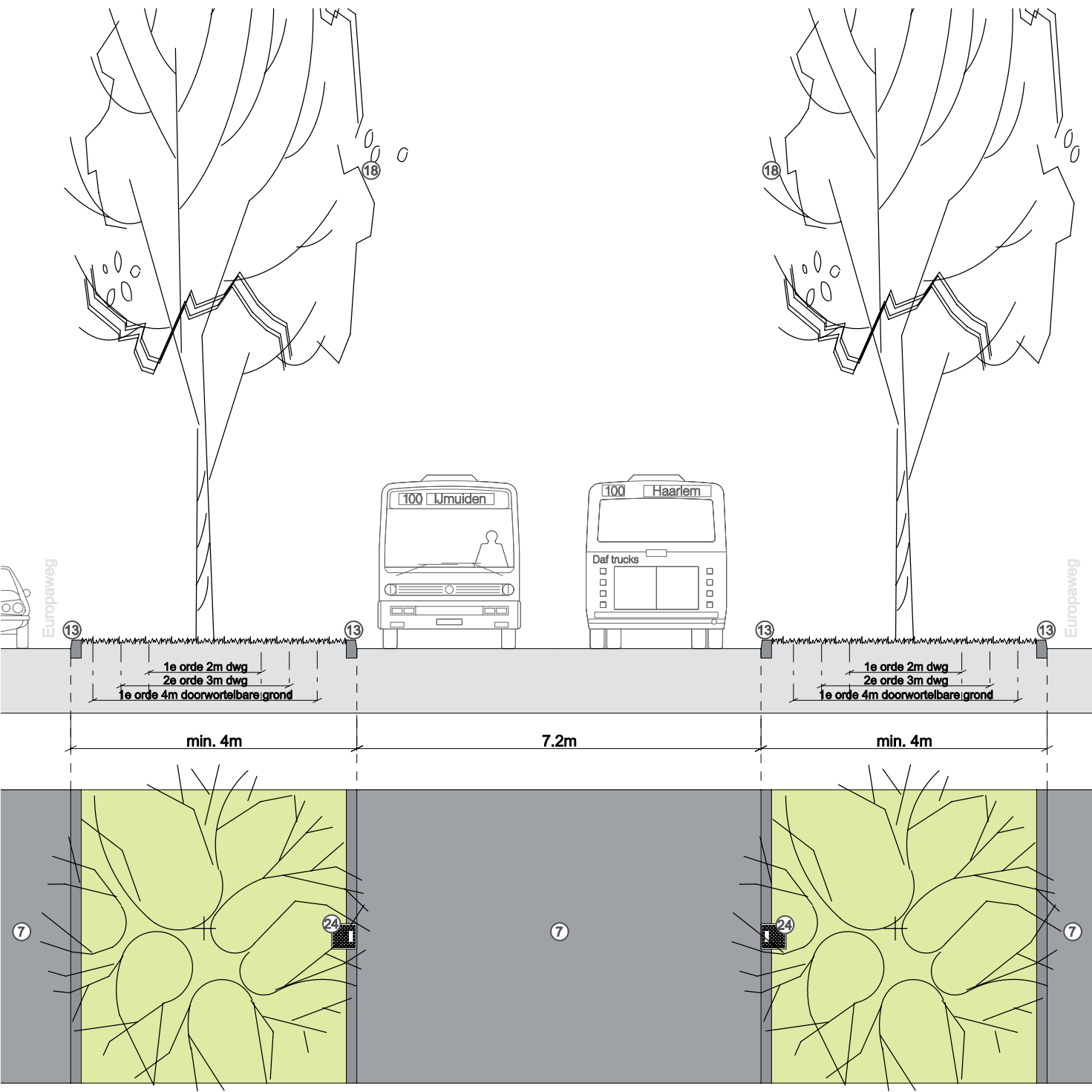

Bijzonder profiel A PLATTELANDSWEG

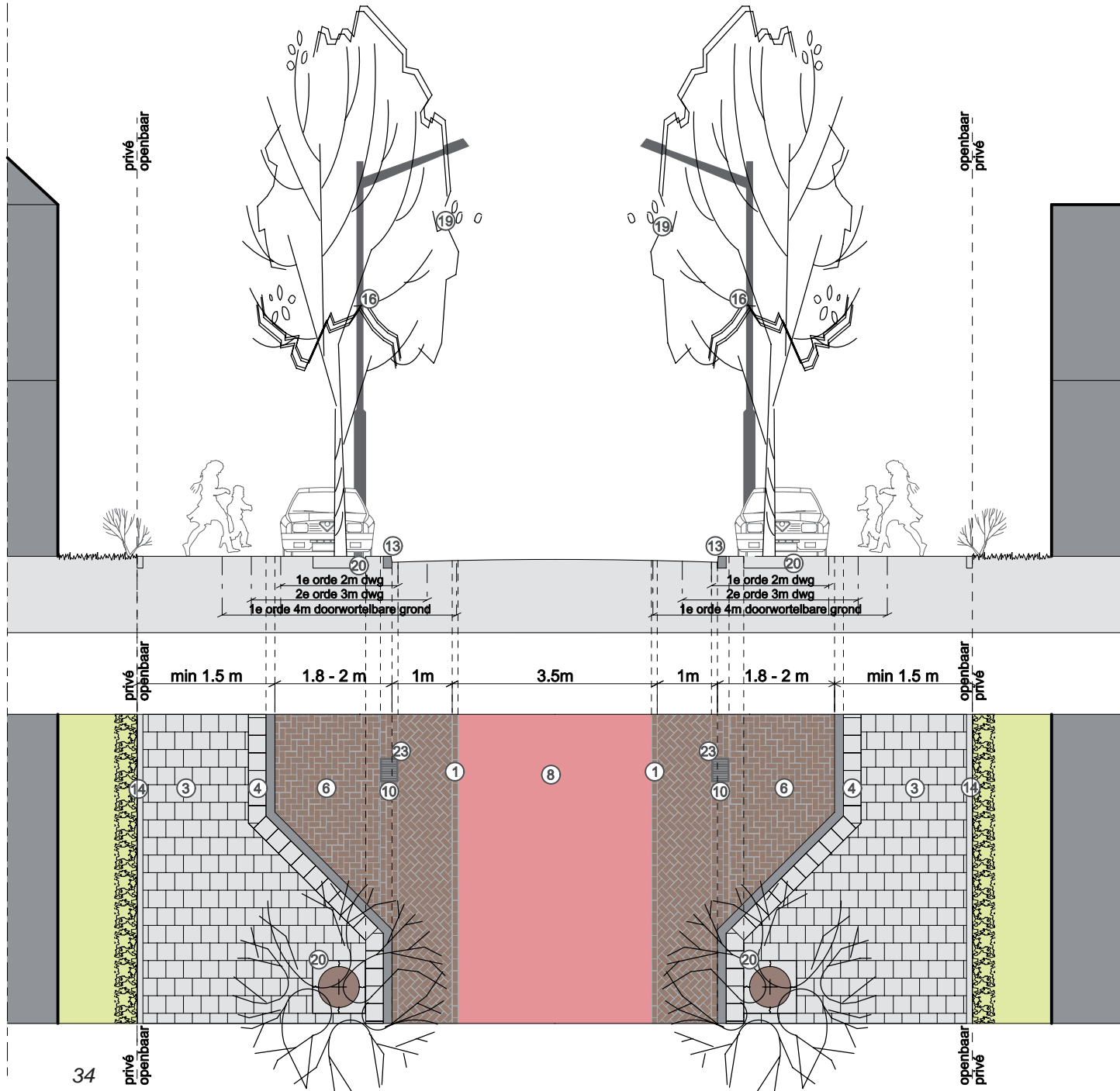
Bijzonder profiel B

VRIJE BUSBAAN (zuidtangent)

Bijzonder profiel C

FIETSSTRAAT

B. DETAILLERINGEN

B.1. Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u de belangrijkste standaard details voor inrichting van de openbare ruimte, die afwijken van de details in het standaarddetailboek. Deze zijn van toepassing voor alle werkzaamheden in de openbare ruimte (dus ook onderhoud), met uitzondering van de bijzondere plekken.

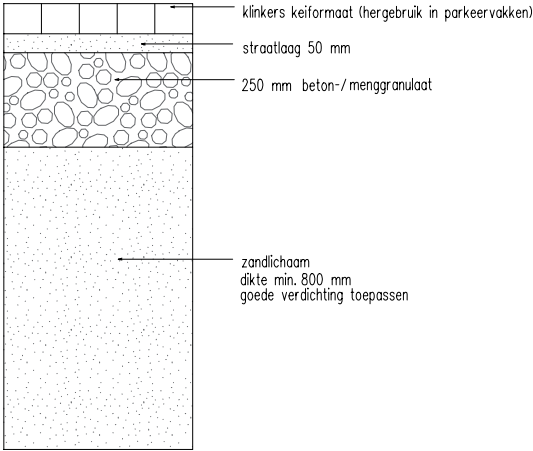
Bij de actualisering van het standaarddetailboek worden deze details overgenomen.

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Opbouw verharding

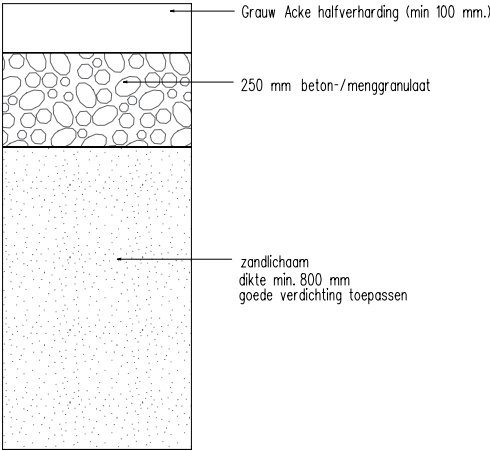
B.2.1

Schaal 1:50

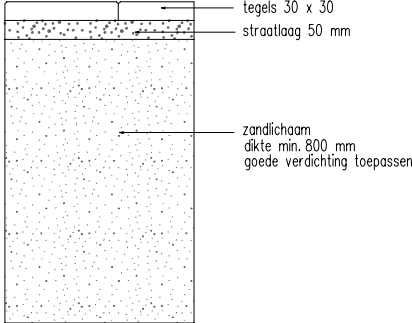
Wanneer er geen auto-verkeer te verwachten is, toepassen zonder fundering

Straat

Wandelpaden en groengebieden (deklaag halfverharding)

Wandelpaden

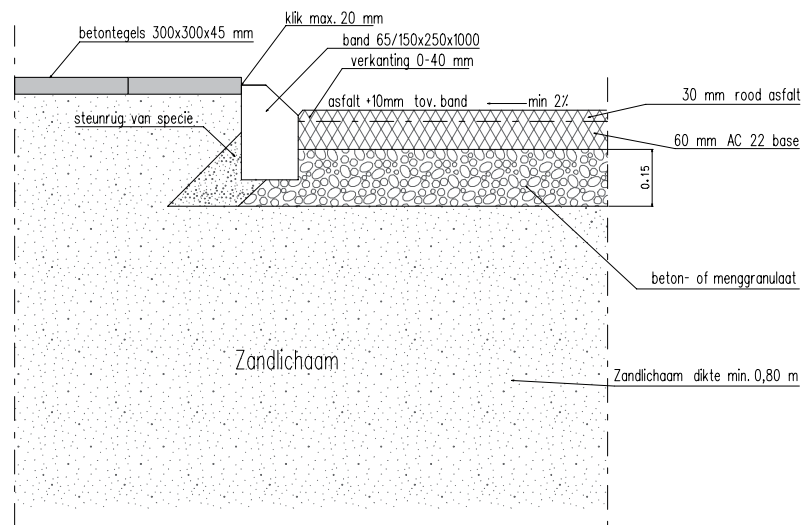
Trottoir

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

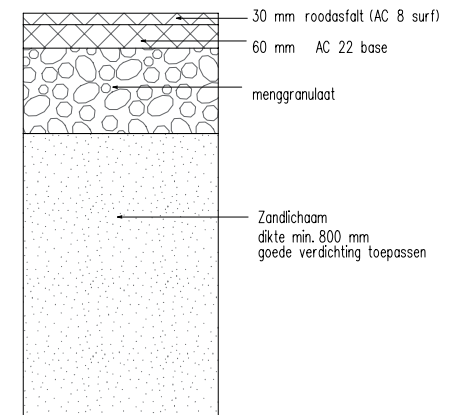
Opbouw fietspad

B.2.2

Schaal 1:20 / 1:50

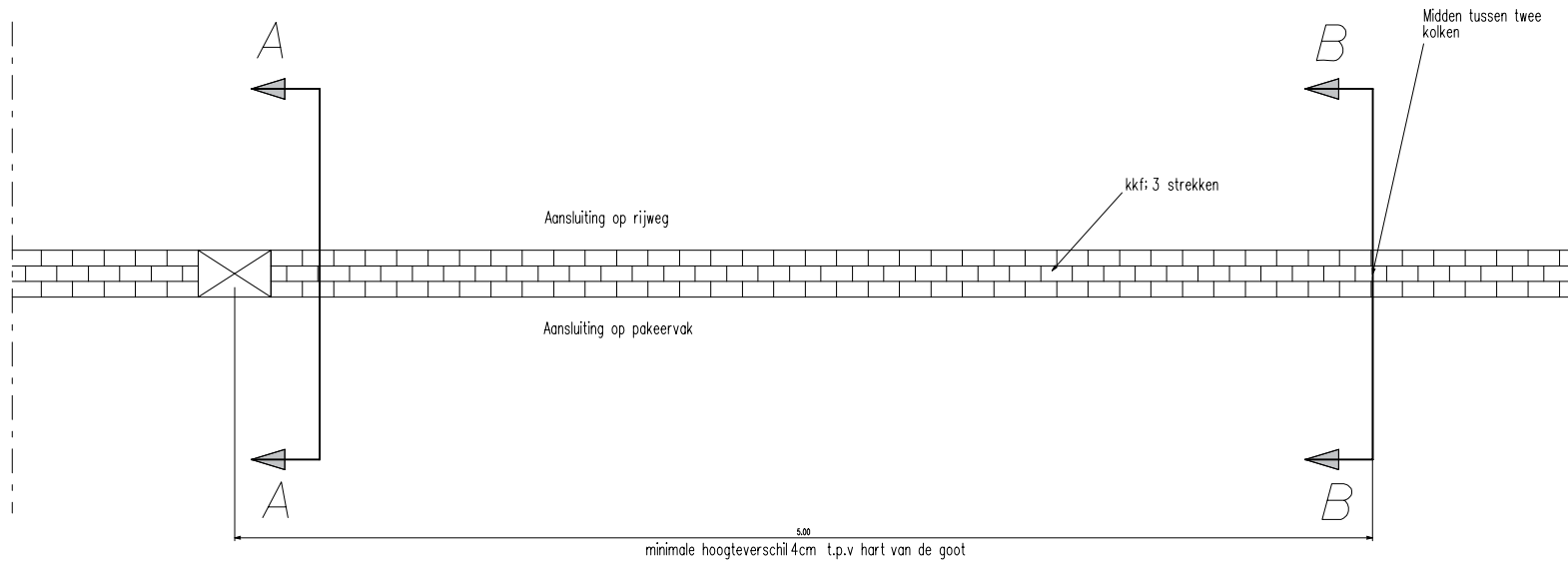

Vrijliggend fietspad

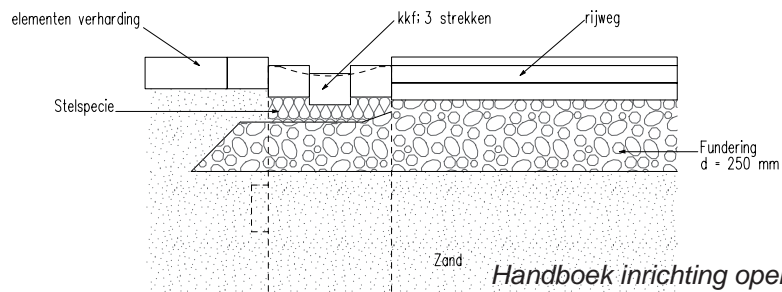

Vrijliggend fietspad
asfalt

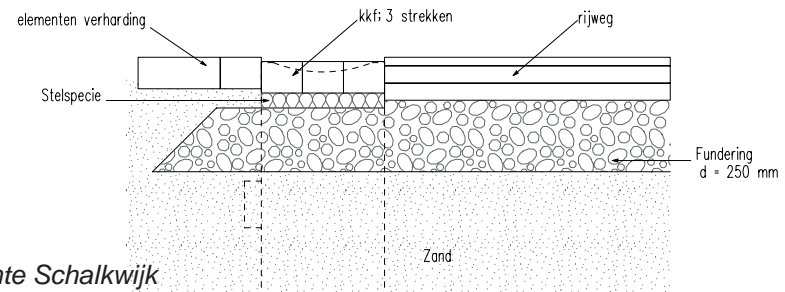
Bovenaanzicht molgoot

Doorsnede A-A

Doorsnede B-B

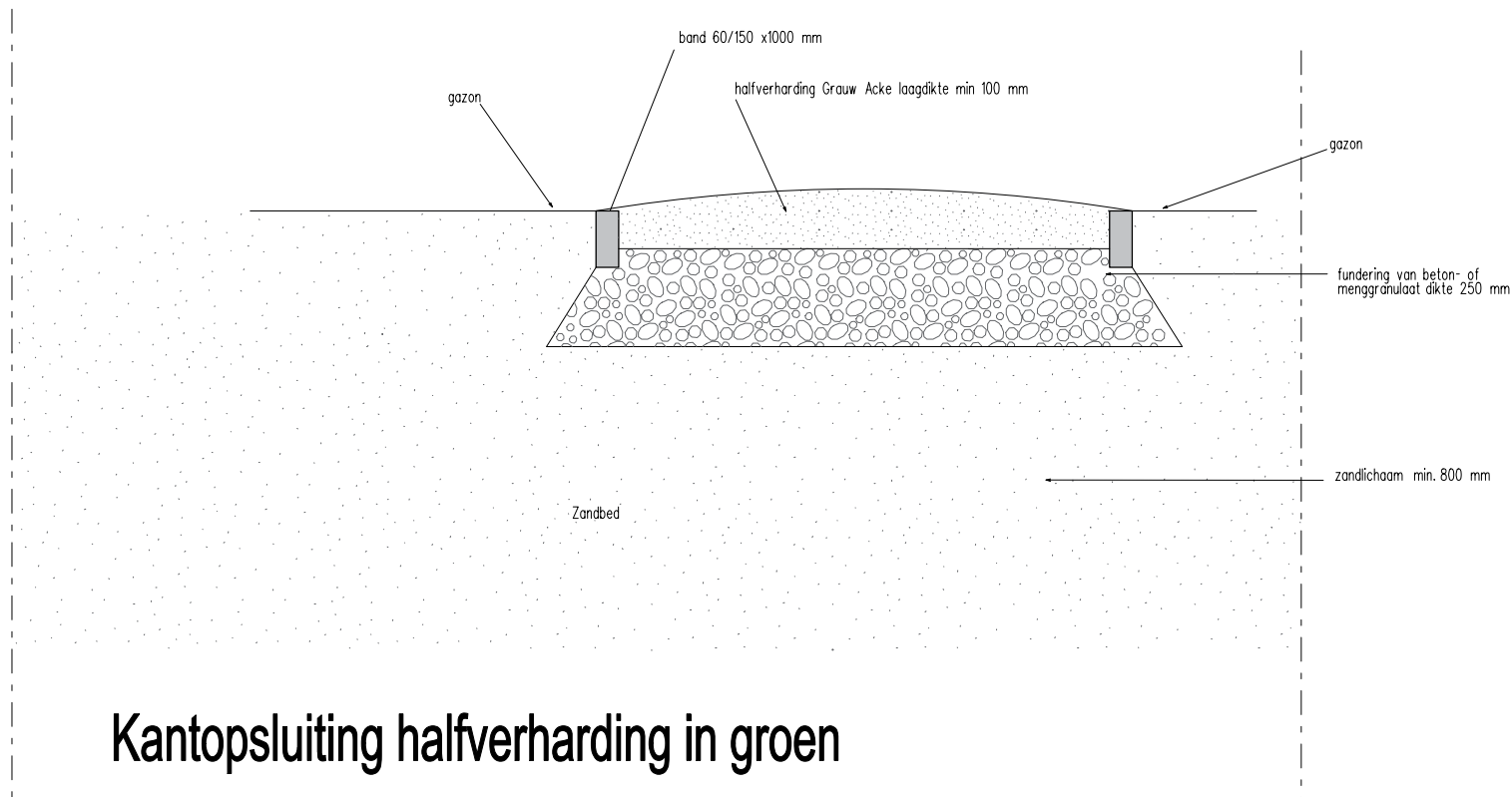

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Grauw Acke

B.2.4

Schaal 1:20

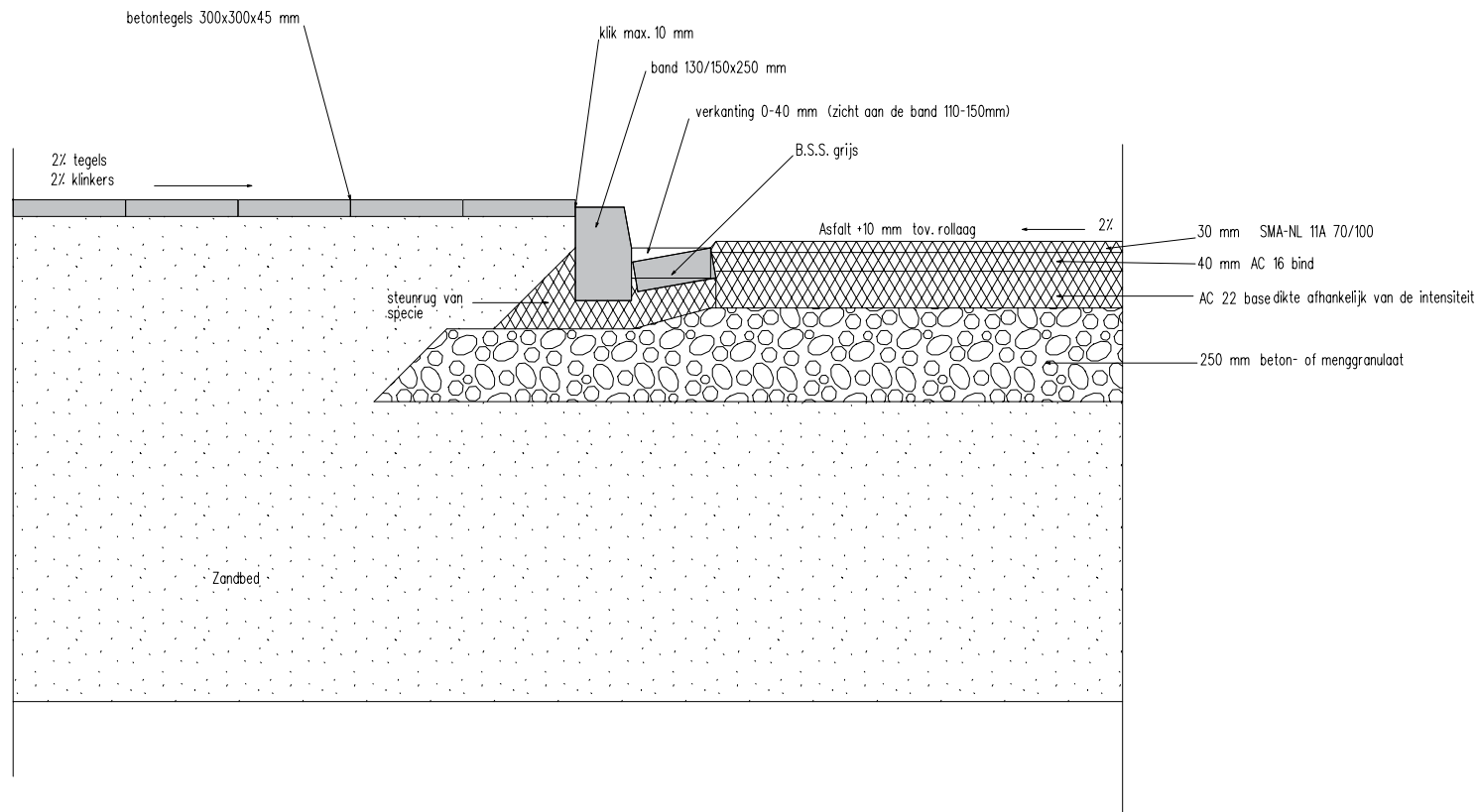

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Kantopsluiting /rollaag asfalt

B.2.5

Schaal 1:20

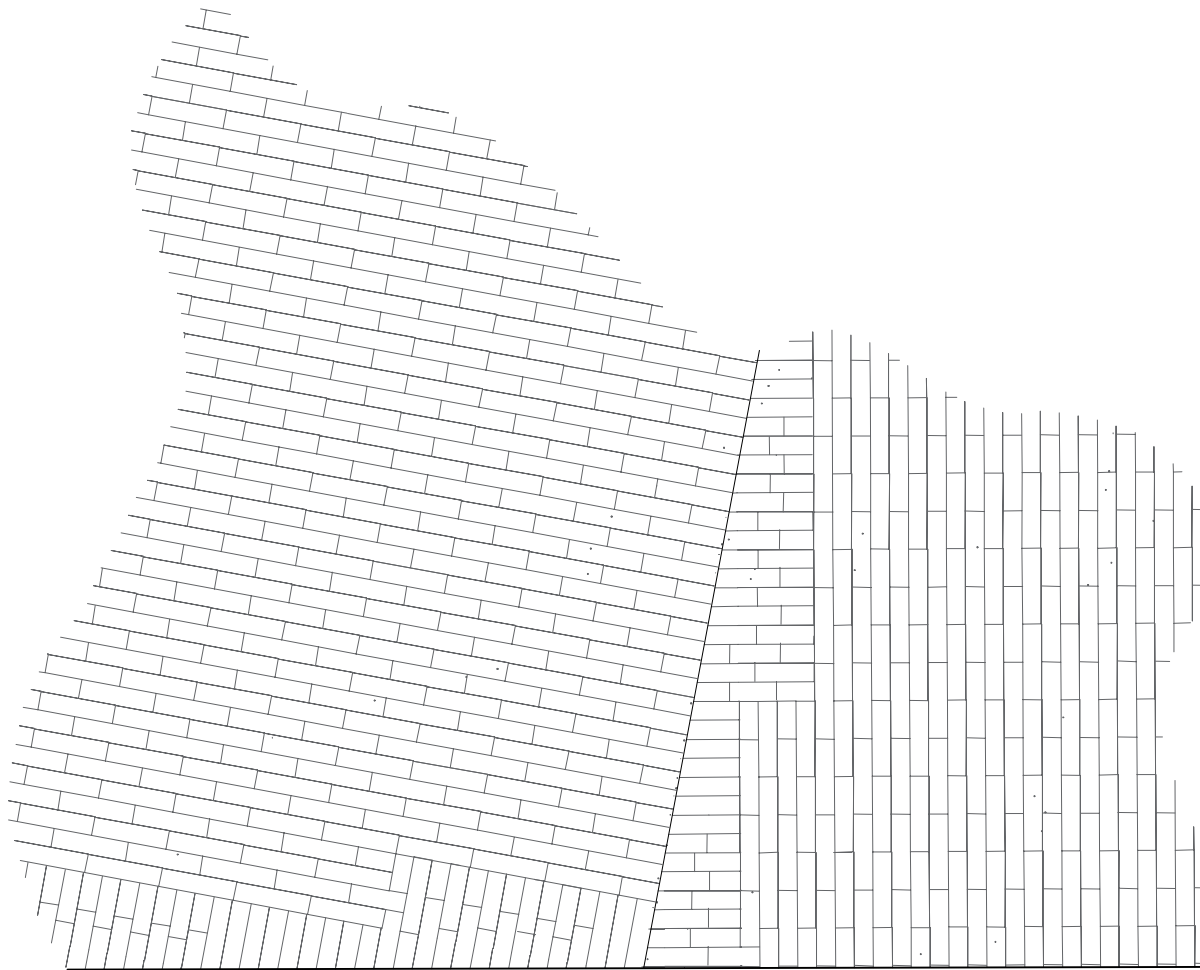
Kantopsluiting / rollaag asfalt

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Oplossing hakwerk

B.2.7

Schaal 1:20

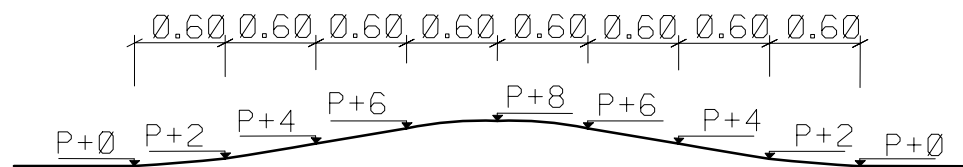
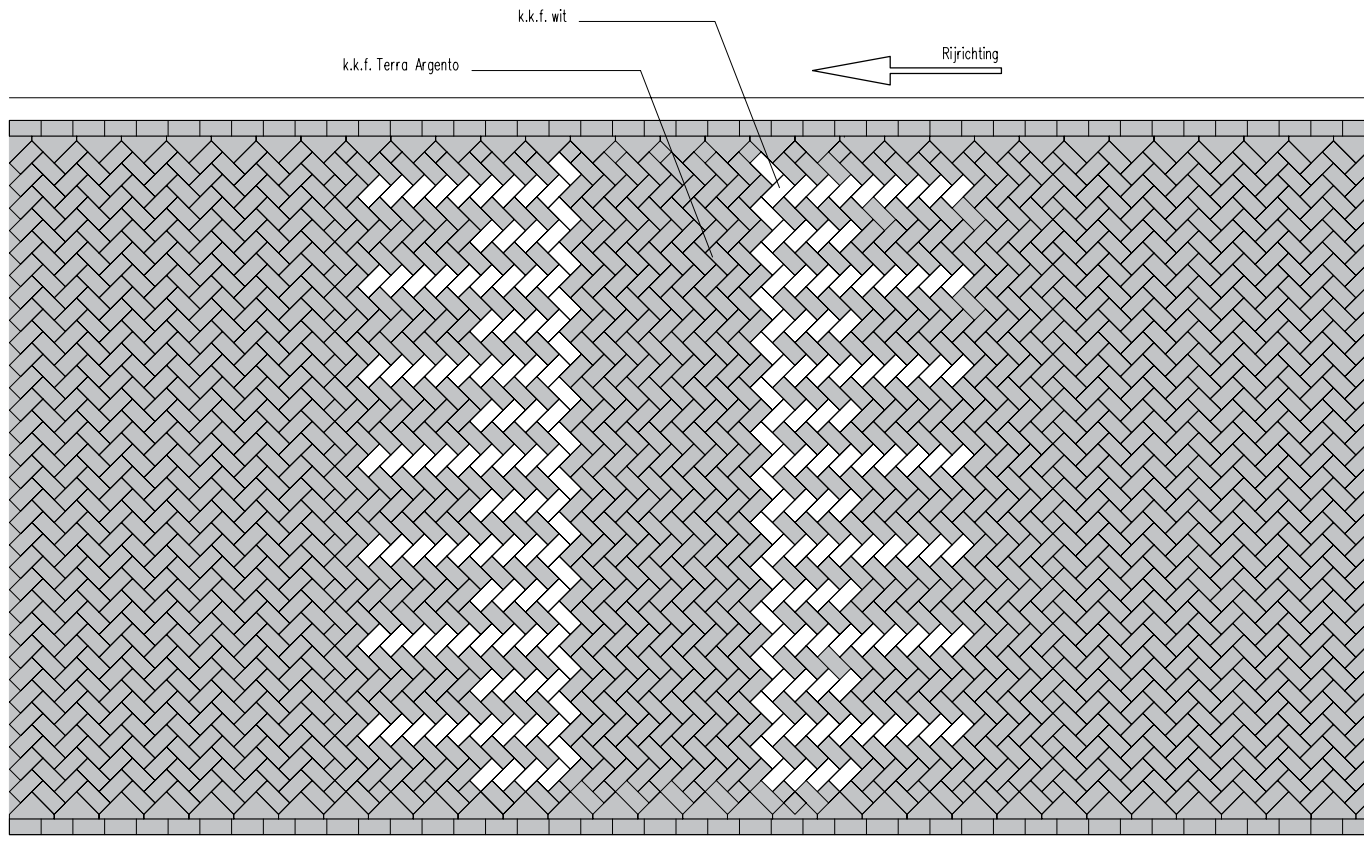

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Principe
gestrate verkeersdrempel

B.2.8

Schaal 1:50

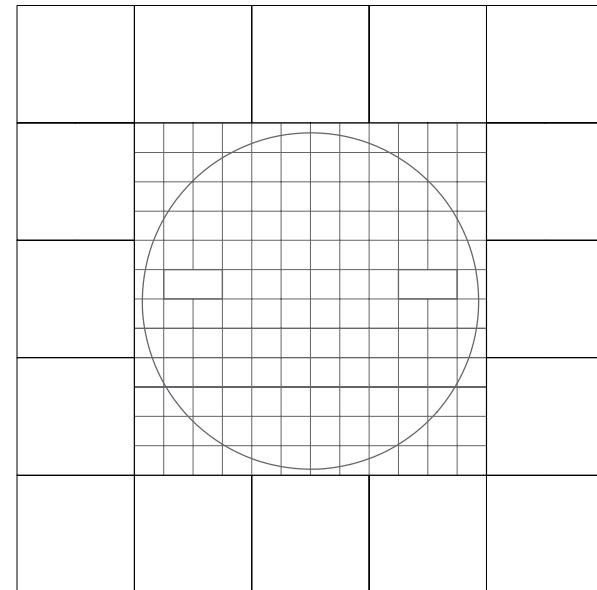

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Bestrating rondom rioolputdeksel

B.2.9

Schaal 1:20

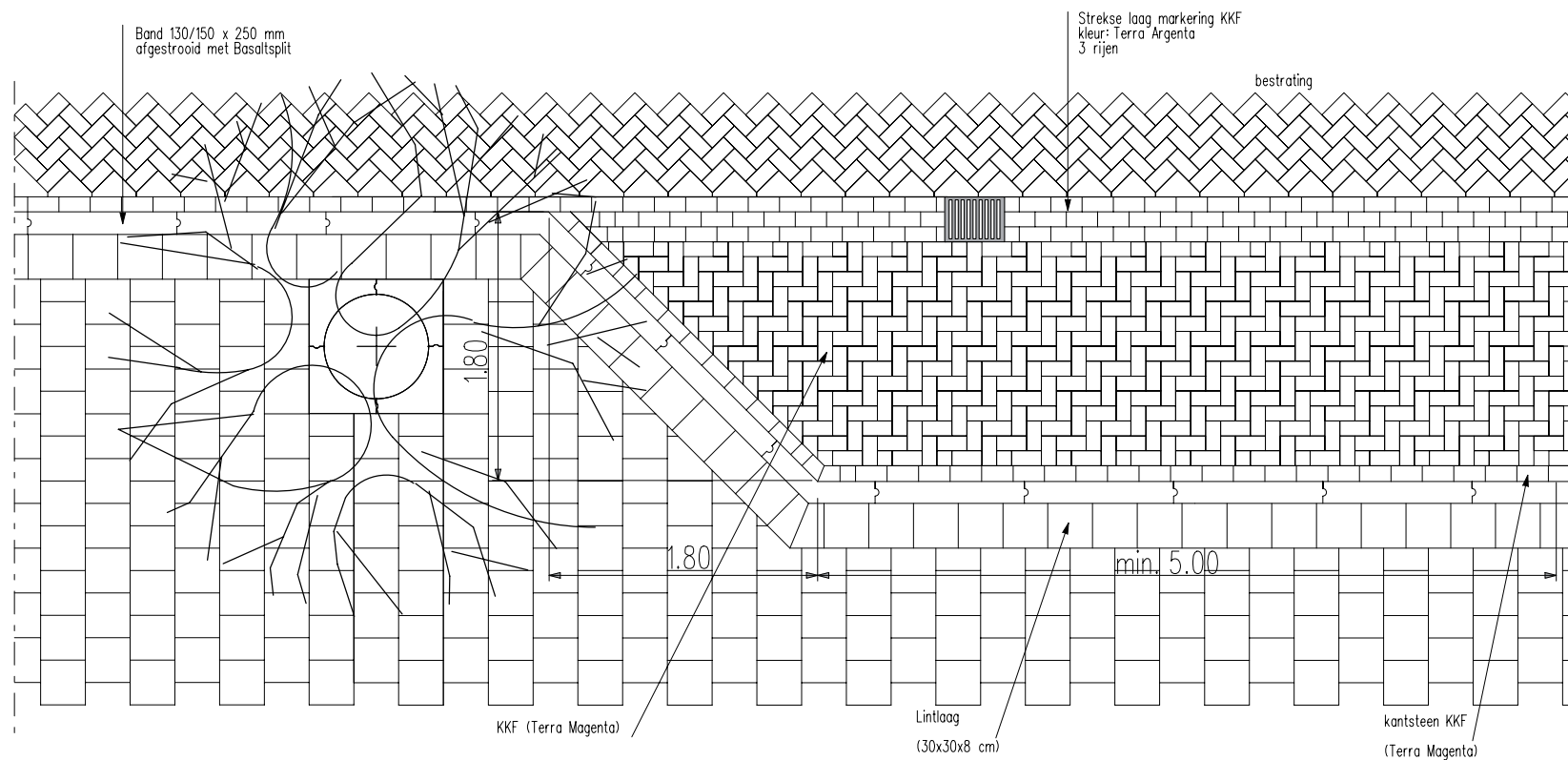

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Indeling parkeervak met lintlaag en boomspiegel

B.2.10

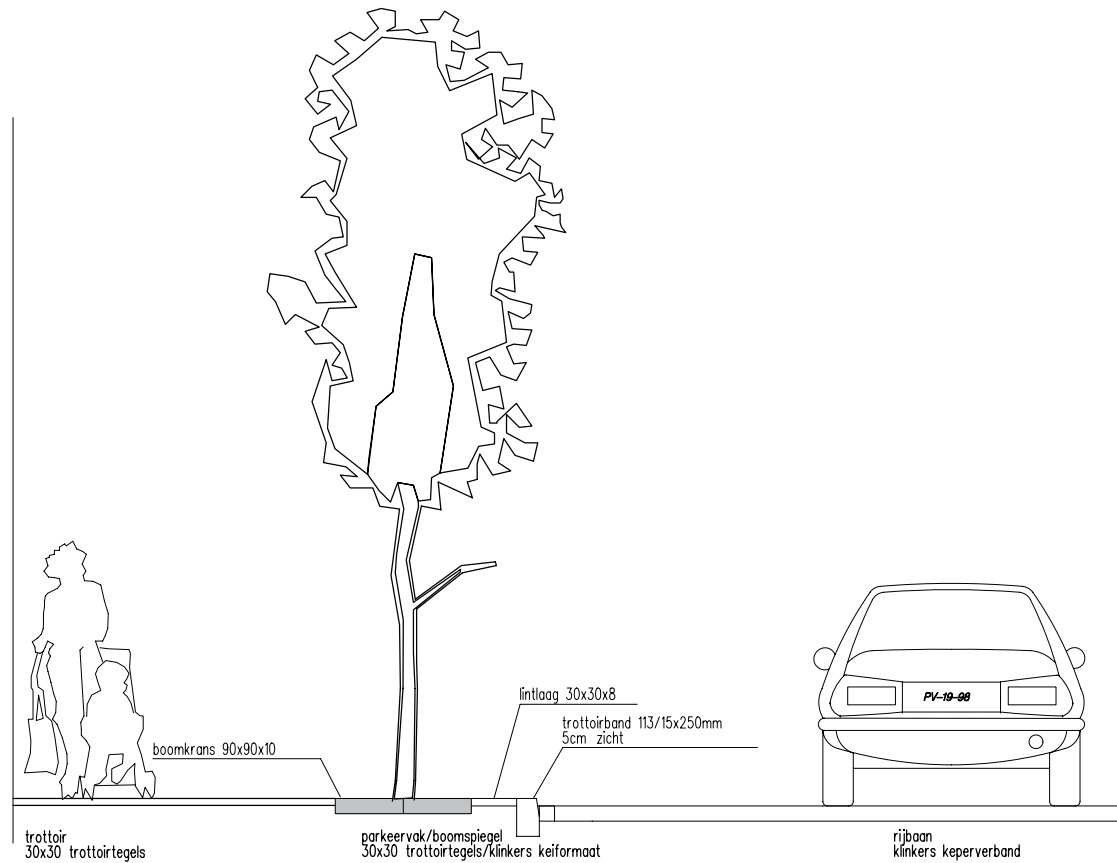
Schaal 1:50

Boomspiegel

B.2.11

Schaal 1:50

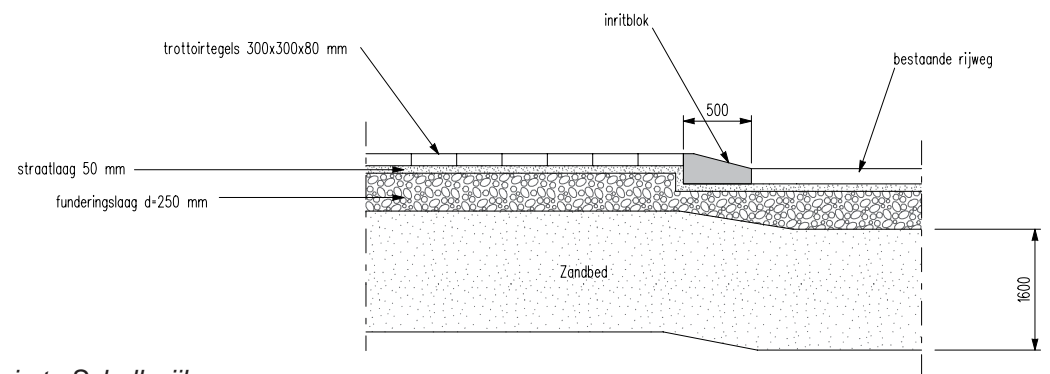
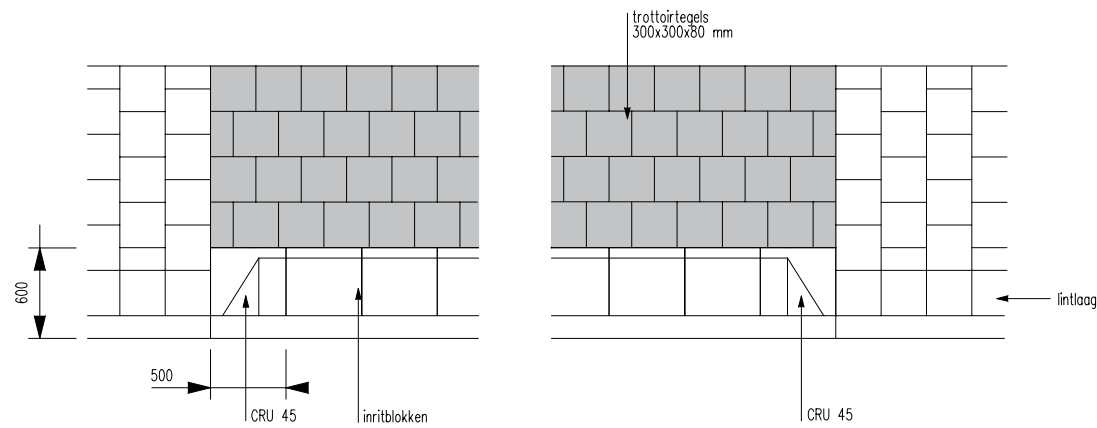
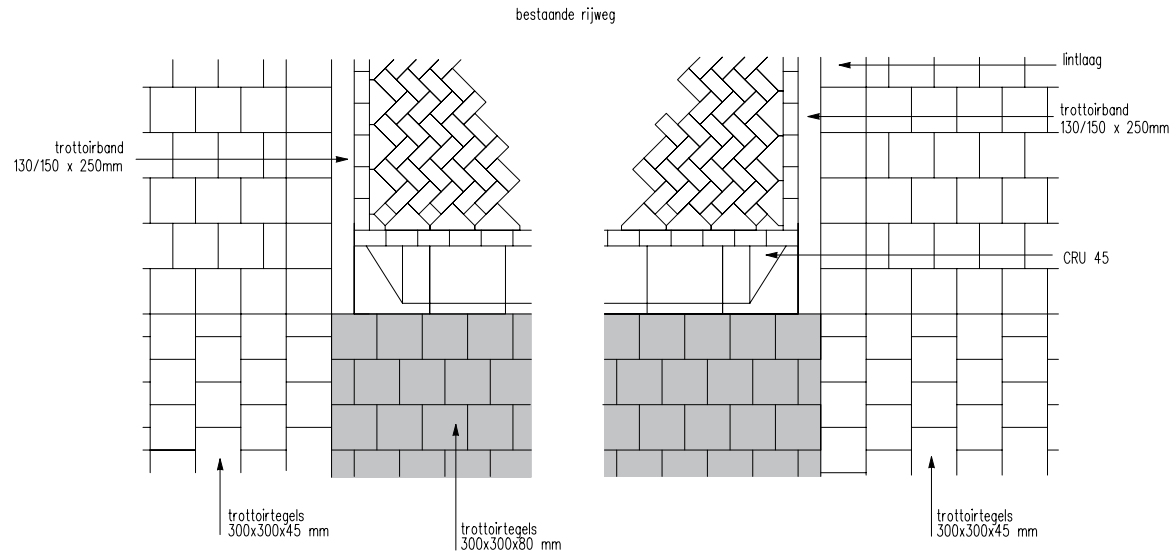
Doorsnede boomspiegel

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Doorgetrokken trottoir

B.2.12

Schaal 1:50

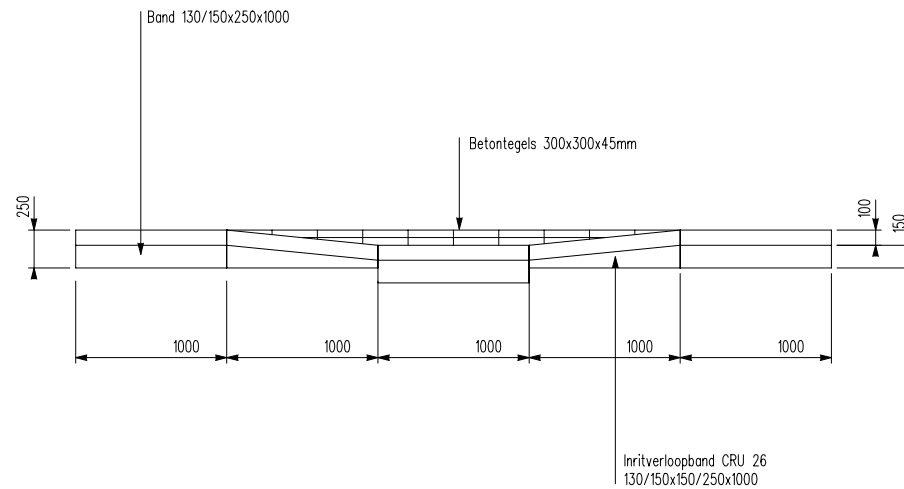

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Inrit d.m.v. verlaagde band

B.2.13

Schaal 1:50

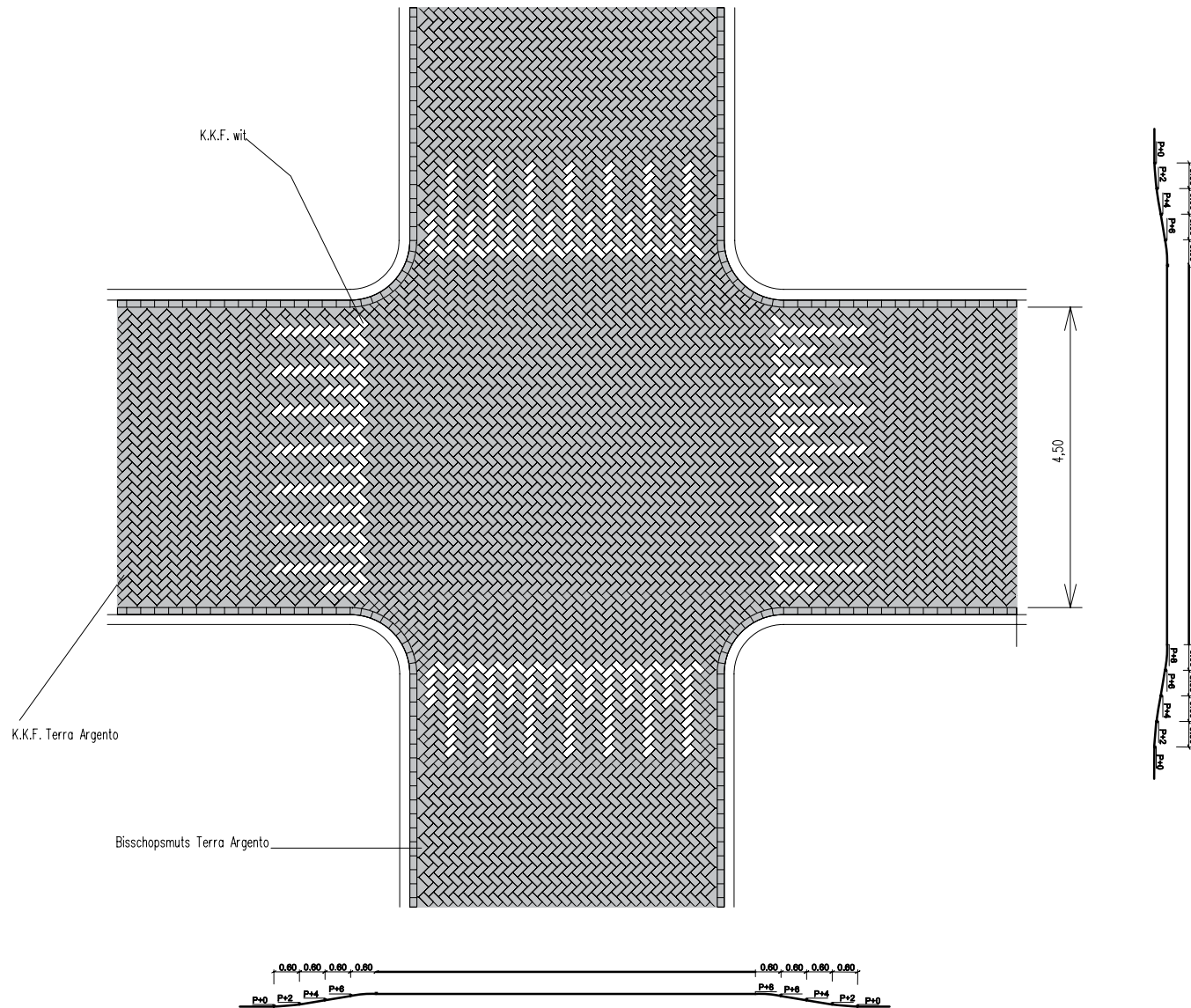

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Doorgestraat verhoogd kruisingsvlak

B.2.14

Schaal 1:100

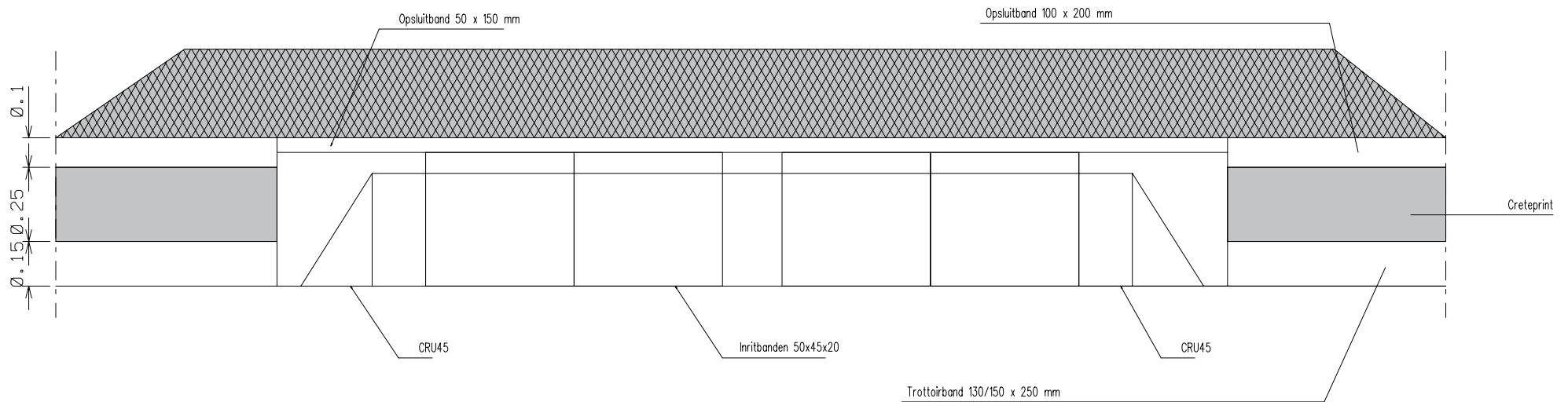

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Principe detail
Creteprint

B.2.15

Schaal 1:20

Inrit constructie

C. GROEN EN WATER

C.1. Inleiding

Het beleid van de gemeente Haarlem en de toepassing van groen is vastgelegd in het Groenstructuurplan 1991 en het Algemene Programma Van Eisen. Voor wat betreft de groen- en waterkaart is geanticipeerd op het Groenstructuurplan dat thans in ontwikkeling is.

GROEN EN WATER

LEGENDA

- bijzondere gebieden
- Groen**
- parken
- gewenste parken
- buitengebied
- buurtgroen
- hoofdboomstructuur
- picknickvoorziening
- Water**
- waardevol stadswater
- gewenst waardevol stadswater
- doorvaarder (bootjes en kano's)
- toegankelijk voor Kano's
- Toekomstige ontwikkelingen:**
- In onderzoek

0 50 100 150 200 250

900al053_25-06-2009

C.2. Richtlijnen inpassing en ontwikkeling groen

Hoofdbomenstructuur op wijkniveau

Doorgaande bomenrijen geplant in een ritme in dezelfde lijn geven het meest optimale groenbeeld. Bij nieuwe ontwerpen moeten eerst de bomen worden ingepast, waarna vervolgens de noodzakelijke parkeerhavens, laad- en loshavens, straatmeubilair en verlichtingsarmaturen kunnen worden ingevoegd. De ligging van kabels en leidingen wordt afgestemd op de groeiplaats van de bomen. Bomen worden zo mogelijk in open grond geplaatst.

Toepassing van de Treebox HP of andere boomwortelbeschermende constructies zorgt ervoor dat er een ondergrondse gezonde boomwortelontwikkeling mogelijk is in combinatie met een verdicht verhardingsoppervlak en een hoge verkeersbelasting (tot klasse 60). Een gezonde hoofdbomenstructuur langs hoofdwegen is daarmee op veel meer plaatsen bereikbaar in Schalkwijk

Nadere voorschriften specifiek voor de hoofdbomenstructuur (zie KBB2007):

- bomen van de eerste grootte, bv linden of eventueel iepen, platanen en suikeressdoorn;
- zo mogelijk planten in open grond;
- minimaal 4 meter uit de gevels en 2 meter uit de rijweg plaatsen;
- hart op hart afstand van de bomen in de rij tussen 11 en 20 meter;
- in verharde omgeving planten in een voldoende ruime Treebox HP met minimaal 16 tot 20 m³ bomengrond;
- een boomkrans van 90x90 cm, 120x120 of 150x150 cm op trottoirniveau (zo mogelijk zonder boombeschermers als hitme's);
- een goede luchtdoorlatende afdeklaag voor

- de boomspiegel moet nog worden bepaald;
- minimale plantmaat van de boom is 25-30 cm stamomtrek, indien mogelijk groter.

Benodigde ondergrondse groeiruimte:

Als je bomen van de eerste grootte 60 jaar wil laten staan:

- kroondiameter (minimaal) 10 – 15 meter;
- stamdiameter (indicatief) 50 – 70 cm;
- bewortelbare ruimte (hangwater) 60 – 80 m³;
- bewortelbare ruimte (grondwater) 30 – 40 m³;
- breedte plantlocatie ter hoogte van de boom (Stabiliteitskluit) 4,5 meter;

Verkort ca. 40 jaar of bomen van de 2e grootte:

- kroondiameter (minimaal) 7 – 10 meter;
- stamdiameter (indicatief) 30 – 40 cm;
- bewortelbare ruimte (hangwater) 30 – 40 m³;
- bewortelbare ruimte (grondwater) 15 – 20 m³;
- breedte plantlocatie ter hoogte van de boom (Stabiliteitskluit) 3,5 meter;

Verkort ca 20 jaar of bomen van de 3e grootte:

- kroondiameter (minimaal) 5 – 7 meter;
- stamdiameter (indicatief) 15 – 25 cm;
- bewortelbare ruimte (hangwater) 15 – 20 m³;
- bewortelbare ruimte (grondwater) 7 – 10 m³;
- breedte plantlocatie ter hoogte van de boom (Stabiliteitskluit) 2,5 meter;

Laatste optie vormbomen duurzaam:

- kroondiameter (minimaal) 3- 5 meter;
- stamdiameter (indicatief) 20 – 40 cm;
- bewortelbare ruimte (hangwater) 7 – 10 m³;
- bewortelbare ruimte (grondwater) 4 – 5 m³;
- breedte plantlocatie ter hoogte van de boom (Stabiliteitskluit) 2 meter.

De doorwortelbare grond wordt aangebracht in bermen (bomengrond), in tweede instantie onder trottoirs (bomenzand) en als het niet anders kan ook onder de parkeerstrook (bomenzand).

Rijwegen worden vrijgehouden van doorwortelbare grond. De doorwortelbare grond wordt vrijgehouden van kabels en leidingen.

Bomen in buurten: woonstraten, pleinen en hoven

Bomen worden solitair, in groepen en/of rijen geplaatst al naar gelang de omgeving en omstandigheden dit toelaten.

Nadere voorschriften bomen binnentuinen en/of groenpleinen:

- grootte afstemmen op beeld en schaal van het groengebied;
- indien nodig grondverbetering (bemesting en beluchting) toepassen;
- zo mogelijk zonder boombescherming of korven plaatsen.

Geveltuinen (bewonersinitiatief)

Geveltuinen zijn een particulier initiatief, die het straatbeeld, van de voorgevels en de kopgevels op kleinschalige wijze verlevendigen.

Ze worden toegestaan mits goed onderhouden en beperkt van omvang, tot maximaal 30 centimeter uit de gevel, met een vrije trottoir doorgang van min. 1,5 m, zodat het overige verkeer niet belemmerd wordt.

Voor geveltuinen is een participatiebeleid opgesteld.

Bloemschalen of geraniumpiramiden

Bloemschalen of geraniumpiramiden mogen alleen ter verfraaiing van de openbare ruimte worden toegepast. Oneigenlijk gebruik, als anti-parkeermiddel of fietssluis is niet toegestaan.

Spelen

In 2001 is het Speelruimteplan Haarlem vastgesteld. Hiermee is inzicht verkregen in de speelwaarde van de speelvoorzieningen. Tegelijkertijd is de spreiding van de bestaande

voorzieningen in kaart gebracht in relatie tot de bevolkingsopbouw (leeftijd 0-18 jaar) en is het verband gelegd met de overige speelvoorzieningen op onder andere de terreinen van basisscholen en speeltuinen. Hoofdpunten uit het plan zijn:

- Kinderen en jongeren hebben een directe stem bij het plannen en inrichten van speelruimte in de woon- en leefomgeving;
- De kwaliteit wordt verbeterd door het opheffen van onveilige situaties en het verhogen van de speelwaarde van de inrichting;
- Een goede spreiding van speelvoorzieningen, zowel op buurt-, wijk- als stadsdeelniveau is gewenst;
- In gebieden waar het bestaande aanbod onvoldoende aansluit bij de leeftijdsopbouw zal het aantal formele speelvoorzieningen (tijdelijk) worden veranderd in informele speelvoorzieningen;
- De leeftijdsopbouw van kinderen en jongeren, de stedenbouwkundige opzet van wijken en de huidige inrichting van de openbare ruimte zijn bepalend voor het gewenste c.q. te realiseren speelaanbod.

Voor het realiseren van een net van routes en speelplekken, die door kinderen zelfstandig kunnen worden gebruikt, is samenhang nodig tussen de speelvoorzieningen in de openbare ruimte, in speeltuinen en op pleinen van scholen. Bij het plaatsen van speelobjecten wordt rekening gehouden met het vrijhouden van zichtlijnen.

D. OBJECTEN

D.1. Inleiding

In dit hoofdstuk staan de richtlijnen voor het plaatsen van objecten in de openbare ruimte, evenals het basispakket van toe te passen straatmeubilair. De richtlijnen gaan in op de te stellen eisen aan objecten zelf en op de toepassingseisen. Het basispakket beschrijft de geschikte vormen en typen van straatmeubilair (paaltjes, verlichting, banken, prullenbakken etc). Het basispakket van straatmeubilair voldoet in zeker 80 % van de gevallen. In het geval van “bijzondere plekken” (zie de inleiding van het HIOR) kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken, voor zover wordt voldaan aan de richtlijnen voor objecten.

Aanleiding en doel

Op een aantal plekken in Schalkwijk wordt de uitstraling negatief beïnvloed door de in de openbare ruimte geplaatste objecten. De afgelopen decennia is de openbare ruimte ingevuld met verschillende typen objecten die ook lang niet altijd op elkaar zijn afgestemd. Het gevolg is dat er in de openbare ruimte veel en verschillend straatmeubilair voorkomt. Dit kost veel (schaarse) ruimte, veroorzaakt een rommelig beeld en zorgt bovendien voor hoge onderhoudskosten.

Een heldere en eenduidige inrichting zal de herkenbaarheid van specifieke plekken en routes versterken en daarmee de identiteit van de stad. Er is daarom behoefte aan uniforme regels voor straatmeubilair en een actueel en duidelijk overzicht van het toe te passen straatmeubilair.

Het straatmeubilair moet een onderdeel zijn van de totale openbare ruimte. Het moet zodanig geplaatst zijn dat het lijkt alsof het altijd al deel van de ruimte

heeft uitgemaakt. Straatmeubilair dient alleen in de openbare ruimte worden neergezet, als het daar ook daadwerkelijk een functie kan vervullen. Straatmeubilair is functioneel en moet niet worden gebruikt om een straat op te fleuren. Het basisstraatmeubilair heeft daarom zoveel mogelijk een neutrale uitstraling of kleur en een ingetogen vormgeving. Er moet zoveel mogelijk de “eigen” materiaalkleur worden toegepast. Dit wil zeggen dat hout houtkleurig blijft en metaal metaalkleurig of gecoat met een standaard kleur. Op deze manier wordt het straatmeubilair minder tijdsgebonden en sluit het in de moderne gebieden goed aan op de omgeving.

Dit levert de volgende vertaling van het streven in de Visie op: Ingetogen inrichting: functionele, tijdloze, neutrale vormgeving;

- Weloverwogen plaatsing: terugdringen hoeveelheid, goed plaatsen;
- Eenheid, samenhang, continuïteit: assortiment verminderen, aansluiten op stedenbouw en omgeving, behoud historisch waardevol meubilair;
- Afstemming ontwerp, uitvoering en beheer: assortiment verkleinen, eisen stellen aan de objecten zelf, procedurele afspraken.

In de hierna volgende paragrafen is de vertaling verder uitgewerkt.

Ingetogen inrichting

Het ontwerp van het straatmeubilair dient van hoge kwaliteit te zijn. Dat houdt in: grote mate van uniformering over de wijk, goed te onderhouden, ingetogen ontwerp, met een hoge duurzaamheid van het materiaal. Met een ingetogen ontwerp wordt bedoeld terughoudend en trendon gevoelig in kleur, materiaal en vormgeving.

Tevens is het van belang dat het straatmeubilair op elkaar is afgestemd en past bij de bestrating. Om dat te bereiken gelden voor Schalkwijk een aantal “kleur- en materiaal families”.

- familie antraciet en zwart gecoat objecten. Metalen meubilair zoals lichtmasten, fietsenrekken en afvalbakken worden in Schalkwijk standaard gecoat uitgevoerd in de kleur antraciet (RAL 7016). Dit geeft een rustige aanblik. Voor een aantal toepassingen, zoals hekwerken, wordt de kleur zwart (RAL 9005) voorgeschreven. Dit geldt voor objecten die zo min mogelijk (storend) mogen opvallen;
- familie blank hardhout. Objecten of delen van objecten die van hout moeten zijn, zoals het zitvlak van banken, dienen te worden uitgevoerd in FCS-gekeurd hardhout in de oorspronkelijke houtkleur. De warme uitstraling van hout hoort thuis in de de wijk, in de eigen materiaalkleur. Eventuele bescherming dient daarom altijd met een transparante lak, olie of beits te gebeuren;
- familie beton. Bij voorkeur worden paaltjes of trottoirbanden uitgevoerd in beton met basalt splitlaag. Zie ook in het hoofdstuk “bestrating”. Trottoirtegels zijn grijs, zonder splitlaag of afwerkingslaag;
- familie gebakken klinkers. Gebakken klinkers voor de bestrating vormen een eigen familie. De toe te passen kleuren zijn neutrale natuurtinten. Voor rijwegen is de hoofdkleur terra argento (roodbruin).

Weloverwogen plaatsing

In een openbare ruimte van hoge kwaliteit staan geen overbodige objecten. Telkens als de plaatsing van een bepaald object wordt overwogen, moet de vraag worden gesteld of het object op die plek nodig is.

Ook de plaatsing van de objecten in het profiel (de situering) is belangrijk. Daarbij is het van belang zichtlijnen en looplijnen zo min mogelijk te blokkeren. Dat betekent het zoveel mogelijk plaatsen van objecten in één lijn met elkaar en met bomen of geclusterde plaatsing. Combineren van mastgebruik en plaatsing op of aan gevels verdient

de voorkeur. Plaatsing in schampstroken en op middengeleiders moet tot een minimum worden beperkt.

Richtlijnen plaatsing:

Alleen daar waar nieuw straatmeubilair naar verwachting een functie zal vervullen kan plaatsing ervan worden overwogen.

- Opgaand straatmeubilair zoals verlichting, afvalbakken en fietsenrekken zoveel mogelijk plaatsen in één lijn met elkaar, bijvoorbeeld met doorgaande bomenrij of strak langs de gevel. Alternatief is het geclusterd plaatsen van opgaande objecten (bijvoorbeeld afvalbak samen met fietsenrekken) in een slimme strook;
- Combineren van mastgebruik (verkeersborden), en plaatsing op of aan gevels (verkeersborden, verlichting) verdient de voorkeur;
- Plaatsing in schampstroken en op middengeleiders moet tot een minimum worden beperkt (alleen als dit i.v.m. (verkeers)veiligheid noodzakelijk of wettelijk verplicht is) i.v.m. dichtzetten van zichtlijnen en onrustig ruimtelijk beeld;
- Algemene richtlijn is dat anti-parkeermiddelen niet meer worden geplaatst, tenzij strikt noodzakelijk i.v.m veiligheid.
- Indien toch tot plaatsing van anti-parkeermiddelen moet worden overgegaan: dan alleen modellen gebruiken uit het objectenboek. Hierbij mag slechts één type anti-parkeerobject per straat of typerend gebiedsdeel worden gebruikt.

Aansluiten bij omringend stedenbouwkundig kader

Straatmeubilair moet bijdragen aan een aangename en verzorgde inrichting van de buitenruimte in de stad. De toepassing van straatmeubilair moet ertoe bijdragen, dat niet

achter elke straathoek een nieuwe wereld wordt aangetroffen. Het straatmeubilair moet aansluiten bij het omringend stedenbouwkundig kader.

Richtlijnen:

- Toepassen van straatmeubilair uit basispakket. Geen toepassing van afwijkend straatmeubilair op basis van persoonlijke voorkeuren of kostenbesparing;
- Kleur, materiaal, textuur en vorm van het meubilair: zie onder "ingetogen inrichting";
- Voor bijzondere gebieden (zie Groen- en waterkaart) bestaat eventueel de mogelijkheid om ander straatmeubilair te kiezen. Hierbij dient aansluiting te worden gezocht bij de sfeer van de plek en de omgeving. Voorwaarde is dat het straatmeubilair past in de visie van het Handboek. Toepassing van afwijkende objecten dient alleen te geschieden na goedkeuring van de Werkgroep Handboek Inrichting Openbare Ruimte.

Afstemming Ontwerp, uitvoering en beheer

Allereerst vraagt dit om het terugdringen van het assortiment. Een groot assortiment is namelijk niet op voorraad te houden en daardoor niet goed te beheren. Ook belangrijk zijn eisen aan de objecten zelf. De volgende eisen voor straatmeubilair zijn van toepassing:

- Straalt kwaliteit uit, terughoudend niet opvallend vormgegeven;
- Functioneel;
- Passend bij overig meubilair;
- Makkelijk te onderhouden;
- Vandalismebestendig / of niet vandalisme-uitnodigend;
- Weersbestendig;
- Betaalbaar (prijs/kwaliteitverhouding).

Telkens als er nieuwe objecten worden voorgesteld zullen deze worden getoetst aan de algemene

eisen voor objecten. Daarnaast vraagt de afstemming van ontwerp, uitvoering en beheer om goede procedurele afspraken.

Procedure bij planvorming:

- Bij herinrichting of herstratingswerkzaamheden dient te worden bekeken of de straat opgeschoond kan worden van antiparkeermiddelen en ander overbodig straatmeubilair;
- Het straatmeubilair in eerste instantie plaatsen vanuit een totaalontwerp. Het totaalontwerp dient in de voorlopig ontwerpfasen te worden geleverd door een integrale ontwerper buitenruimte (stedenbouwkundige en/of landschapsarchitect) en te worden afgestemd met uitvoerenden en beheerders;
- Het nadien plaatsen van straatmeubilair dat niet tot een totaalontwerp behoort dient altijd in overleg met de ontwerper buitenruimte en de beheerder van het straatmeubilair te gebeuren.

Leeswijzer basispakket Straatmeubilair

Het basispakket Straatmeubilair is alfabetisch gerangschikt. Elk object is terug te vinden op één pagina waarin de gegevens duidelijk zijn terug te vinden. Per objectensoort zijn de volgende gegevens opgenomen:

- Afbeelding;
- Omschrijving van het model;
- Beleid (wanneer wordt het object toegepast?)
- Plaatsingscriteria (hoe dient het object te worden geplaatst?)
- Status:
 - A: object wordt nu en in de toekomst toegepast
 - B: object leent zich voor verbetering (mag tijdelijk gehandhaafd blijven, maar moet op termijn vervangen worden door object met A-status)
- Functie-eisen
- Onderhoud en Reparatie (wie is er verantwoordelijk voor?)

Afmeer/nautische voorzieningen

Bolders en haalkommen

Aan bolders kunnen schepen worden vastgelegd. Ze worden toegepast bij beweegbare bruggen en bij vastgestelde ligplaatsen. Het toepassen van bolders langs de waterkant draagt bij aan het maritieme karakter en hebben ruimtelijk de voorkeur boven haalkommen.

Er zijn verschillende soorten bolders, deze worden geplaatst naar gewicht van de boot. De bolders voor de vrachtvaart in het Spaarne moeten in gietijzer uitgevoerd worden (met een voet van 1 m³ beton). Voor de pleziervaart wordt een lichte bolder van roestvrijstaal gebruikt.

Bolders worden vervangen als ze kapot zijn. Wenselijk is een beleid op basis van de richtlijnen vaarwegbeheer van de 'commissie vaarwegbeheer', van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Palen en steigers

Pleziervaartuigen worden voornamelijk aan palen vastgemaakt. In de nota Aanwijzing oevers staat aangegeven waar ligplaatsen zijn.

Indien er niet aangemeerd kan worden op de aangewezen plek doordat het aan de oever te ondiep is mag een houten steiger geplaatst worden van max. 2 m breed (eisen afhankelijk van bestemmingsplan).

Aan de vormgeving van steigers kunnen extra eisen worden gesteld.

Aanleggingen

Toepassen op palen, steigers en gordingen.

Drenkelingen voorzieningen

Daar waar nodig worden vanwege veiligheid drenkelingen voorzieningen in de vorm van trappetjes geplaatst.

Toepassingsregels

De voorzieningen in één lijn plaatsen langs de waterkant. Het door elkaar heen toepassen van verschillende modellen afmeervoorzieningen dient vermeden te worden.

Vermijd dat bolders een obstakel in looproutes gaan vormen door:

- bolders maximaal 50 cm van de buitengrens van de kade muur te plaatsen;
- looproutes niet pal tegen de waterlijn te situeren;
- een minimale obstakelvrije breedte van 1,50 m voor looproutes te hanteren;
- overbodige bolders (b.v. achter steigers) verwijderen.

Plaatsing van afmeervoorzieningen geschiedt in overleg met de afdeling beheer van de gemeente.

Afmeer/nautische voorzieningen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Lasbolder	Type: Lasbolder Kleur: RVS Materiaal: RV3 Afmetingen: h 160 mm* Diameter 104mm Bijzonderheden: Gebruikt bij pleziervaart	afmeerplaatsen langs doorvaarbaar water	A	
Aanlegringen	Type: Aanlegring Materiaal: gegalvaniseerd staal Afmetingen: plaat 60 x 60 mm	Spaarne & doorvaarbaar stadswater	A	
Drenkeling trappetje	Kleur: RAL 7016 Materiaal: Smeedijzer (verzinkt)	Spaarne & doorvaarbaar stadswater met kademuren	A	

Afmeer/nautische voorzieningen

Afvalinzameling

Inleiding

Voor de inzameling van afval worden in de openbare ruimte diverse objecten geplaatst, te weten: glas- en papierbakken, huisvuilcontainers, afvalbakken en kledingcontainers.

Een afvalbak (cq prullenbak) is bestemd voor het deponeren van klein afval door de passerende gebruiker van de openbare ruimte. De bakken zijn uitdrukkelijk bedoeld voor huishoudelijk afval. Afvalbakken worden met name op intensief gebruikte plaatsen, winkelstraten, scholen, bij bankjes en speelplekken geplaatst.

Toepassingsregels

Voor het plaatsen van de ondergrondse containers:

- voldoende ruimte vrijhouden aan beide kanten voor het legen van de containers;
- container niet onder boomkruinen plaatsen;
- bij voorkeur in lijn met geparkeerde auto's.

Voor het plaatsen van afvalbakken zijn de volgende criteria van toepassing:

- makkelijk leegbaar;
- naast de looproute van gebruikers, evenwijdig aan de gevel (loop niet blokkeren!);
- clusteren met en in de lijn van bestaande objecten (vb. verlichtings-masten, verkeers palen, zitbankjes, bushaltes);
- goed vindbaar.

Hoeveelheid te plaatsen afvalbakken:

- In de intensief gebruikte gebieden zoals winkelgebieden is het wenselijk om afvalbakken te plaatsen om de 25 meter en in de minder intensief gebruikte gebieden naar behoefte;
- Bij scholen en op de zogenoemde snoeproutes (die de scholieren gebruiken om van school naar huis te gaan).

Afvalbakken

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Capitool/Bammersbak	Type: Capitool/Bammersbak Kleur: poedercoating RAL 7016 Materiaal: verzinkt staal Afmetingen: Inhoud 50 liter Bijzonderheden: met stalen binnenbak, thermisch verzinkte staander	heel Schalkwijk met uitzondering van bijzondere plekken en parken.	A	
Afvalbak Column 100	Type: Afvalbak Column 100 Kleur: RAL-kleur 7016 Materiaal: staal noppenplaat Afmetingen: Inhoud 100 liter 126 cm hoog, 47 cm breed, 37 cm diep Bijzonderheden:	Bijzondere plekken	A	
Afvalbak Constructo 70	Type: Afvalbak Constructo 70 Kleur: RAL-kleur 7016 Materiaal: staal noppenplaat Afmetingen: Inhoud 70 liter, 110 cm hoog, doorsnee 40,5 cm Bijzonderheden:	Parken	A	

Afvalinzameling

Afvalbakken

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Ondergrondse container	Type: Ondergrondse container Kleur: RAL 7016 Materiaal: poedergecoat staal Afmetingen: 200x200x250 cm	Plaatsing in overleg met Spaarnelanden n.v. bij voorkeur in lijn met geparkeerde auto's		

Afvalverzameling

Bestrating

Inleiding

Met bestratingsmaterialen wordt het wegdek verhard. De keuze voor klinkers, asfalt of andere materialen is gebaseerd op de visie op Schalkwijk en vastgelegd in de profieltypen kaart en de diverse profieltekeningen.

In dit overzicht wordt nader ingegaan op de toepassing van de materialen, wat betreft beschrijving, formaat, kleur, nadere toepassingsregels etc.

Bestrating

Bestrating

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Gebakken klinker Kei formaat	Type: gebakken klinker Kleur: terra argento Materiaal: gebakken klinker Afmetingen: 208 x 100 x 70 mm kei formaat	rijweg woonstraten keper verband hergebruikt in P- vakken elleboog verband bij herstraten; per hele straat toepassen	A	
Beton tegel	Type: betontegel Kleur: grijs Materiaal: beton Afmetingen: 300 x 300 mm Bijzonderheden: Onbehandeld geen toplaag. op plekken waar auto's overheen rijden tegel toepassen van 8cm dikte	trottoir doorgetrokken trottoirs, plekken waar auto's overheen rijden dikte 8 cm.	A	

Bestrating

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Asfalt	deklaag SMA 0/11 dikte 30mm tussenlaag OAB dikte afh.van belasting onderlaag STAB dikte afh.van belasting asfalt type PR (partieel recycled) toepassen wegfundering dikte 250-300mm zandbed minimaal 500 mm	stadsontsluiting, wijkontsluiting, buurtontsluiting (zie profiel typen kaart)	A	
Rood asfalt	Dikte 90mm Deklaag van asfaltbeton AC 8 surf D3 of AC 11 surf D4 Dichtasfaltbeton 0/8 Verkeersklasse 3 Tilred i.p.v. steenslag Pigment; 1.5 % oxide rood Bindmiddel, Zwarte bitumen mexphalte C.pen 80/100 Fundering van betonkorrel of menggranulaat 0/40 mm, dikte 250 mm	doorgaande fietspaden/stroken	A	

Bestrating

Bestrating

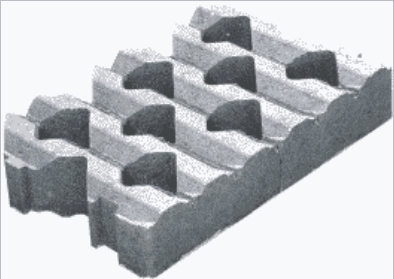
Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Geleiding blinden en slechtzienden attentiemarkering	Type: geleidelijnen Kleur: wit Materiaal: hars Afmetingen: basis 10 mm, hoog max.4.5 mm, h.o.h. 60-70mm Bijzonderheden: zowel van tevoren als achteraf aan te brengen.	Bij OV haltes. Op bijzondere plekken voor diverse typen bestrating.	A	
Geleiding blinden en slechtzienden attentiemarkering	Type: 30x30 cm noppentegels + ribbeltegels Kleur: wit Materiaal: beton Afmetingen: 30 x 30 cm Bijzonderheden:	Attentiepunt (vb oversteek) op belangrijke routes	A	
Halfverharding	Type: grauw acke Kleur: zandkleurig Materiaal: grauw acke Afmetingen: laagdikte 70-100 mm. Toepassen op fundering van menggranulaat (200mm) Bijzonderheden: 2 lagen zie detail	Halfverharde paden in parken	A	

Bestrating

Bijzondere bestrating

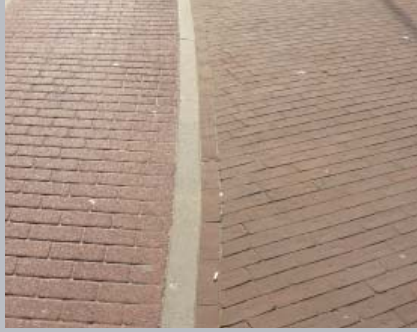
Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Grasbetontegel	Type: grasbetontegel Kleur: grijs Materiaal: beton Afmetingen: 60 x 40 cm Bijzonderheden:		A	

Bestrating

Bestrating

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Trottoirband	Type: trottoirband Materiaal: beton Afmeting: 13/15 x 25 cm kleur: grijs Bijzonderheden: afgestrooid met basaltsplit	Overgang rijweg trottoir	A	
Opsluitband	Type: opsluitband Materiaal: beton Afmeting: 10/20 of 5/20 cm kleur: grijs Bijzonderheden: standaard 5/20mm band. Indien nodig 10/20 mmband toepassen	Trottoir groenstrook. Parken (half)verharding includen		
Rijwielpadbanden	Type: Rijwielpadbanden Materiaal: beton Afmeting: 4/12 x 25 kleur: grijs Bijzonderheden:	Toepassen op grens voet- fietspad		

Bestrating

Bestrating

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Bushalteband	Type: busbaanband Materiaal: beton Afmeting: 100/200x400 mm kleur: grijs	Bushaltes	A	

Bestrating

Bestrating

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
13/15 inritbanden	Type: 13/15 inritbanden Materiaal: beton Afmeting: 50 x 45 x 20 cm kleur: grijs Bijzonderheden: afgestrooid met basaltsplit	In/uitritten	A	
Inrit constructie gele klinker	Type: inrit constructie Kleur: geel Materiaal: beton Afmetingen: kei formaat	In/uitritten t.z.t. vervangen door betonnen inritconstructie	B	
Verlaagde band	Type: verlaagde band Materiaal: beton Afmeting: zie trottoirband kleur: grijs Bijzonderheden: afgestrooid met basaltsplit	Bij oversteekplaat- sen voor voet- gangers tbv rolstoelgebruikers	A	

Bestrating

Bewegwijzering

Inleiding

Onder bewegwijzering vallen straatnaamborden, toeristische bewegwijzering en bewegwijzering voor fiets- en autoverkeer.

Straatnaamborden

Voor straatnaamborden zijn landelijke normen opgesteld (NEN 1772, 1956), maar hiervan mag worden afgeweken. Voor Haarlem zijn voor verschillende wijken passende straatnaamborden ontworpen. Voor Schalkwijk en andere naoorlogse wijken is een bord ontworpen met afgeronde hoeken en schreefloze letters.

Toepassing: aan het begin en eind aan beide zijden van een straat en bij zijstraten. Straatnaamborden moeten zoveel mogelijk aan de gevel worden bevestigd. Waar dit niet kan monteren aan bestaande (licht)masten. Pas in laatste instantie speciaal een mast plaatsen.

Bewegwijzering voetgangers

Plaatsing en toepassing af te wegen in samenspraak met de betrokken partijen in de gemeente.

Auto- en fietsbewegwijzering:

Plaatsing door ANWB of gelijkwaardige partij i.o.m. verkeerskundigen en beheerders van de gemeente.

Bewegwijzering

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Fietsbewegwijzering	Wit ANWB-bord met rode letters	Schalkwijk	A	
Autobewegwijzering	Blauw ANWB bord met witte letters en witte borden met zwarte letters, inwendig verlicht	Schalkwijk	A	
Wijkraad informatiekast	Type: informatiekast Materiaal: gecoat staal Afmeting: 2150 x 1240 x 80 mm kleur: RAL 7016 Bijzonderheden:	Schalkwijk	A	

Bewegwijzering

Bewegwijzering

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Straatnaamborden	Type: straatnaambord (naoorlogse wijken) Materiaal: biobased composiet Kleur: blauw met witte letters		A	

Bewegwijzering

Gebiedsafscherming

Anti-parkeerpalen

Algemeen

Anti-parkeerpalen worden zo terughoudend mogelijk toegepast. Allereerst wordt ingezet op een helder straatbeeld dat foutparkeren niet uitlokt (goede indeling, trottoirbanden etc.). Ten tweede wordt ingezet op het strategisch plaatsen van nuttig en noodzakelijk meubilair (zoals lichtmasten). Ten derde wordt ingezet op goede handhaving tegen foutparkeren. Pas als alle genoemde opties onvoldoende soelaas bieden, kan in laatste instantie het toepassen van anti-parkeerpalen worden overwogen. Voorbeelden van noodzakelijke toepassing kunnen zijn:

- het tegengaan van parkeren op de straathoeken;
- het tegengaan van belemmering van een doorgang, steeg, o.i.d.;
- het tegengaan van parkeren op een inrit;
- het afzetten van een autovrij te houden gebied.

Sleutelpalen

In bepaalde gevallen is behoefte aan een niet-permanente afsluiting. In dit geval wordt een sleutelpaal (met sleutel handmatig te openen) geplaatst. Op plekken die vaak moeten worden bediend, is een verzinkbare paal (hydraulisch te bedienen dmv kastje met kaartlezer) aan de orde. Bij het toepassen van een sleutelpaal wordt met de gebruiker(s) van de sleutelpaal een contract afgesloten.

Gebiedsafscherming

Gebiedsafscherming

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Grindpaal	Type:grindbetonpaal model 122kg Kleur: wit Materiaal: gestraald beton Afmetingen:D=250mm h=650mm Bijzonderheden: fundering 400mm onder maaiveld	Geleiding verkeer en voetgangers anti-parkeerpaal gevelbescherming speelelement		
Afsluitpaal	Type:Traffic Kleur: rood -wit Materiaal: staal, verzinkt en gecoat Afmetingen: D=89mm, h = 820mm Bijzonderheden: zowel vast als afneembaar te verkrijgen op een betonvoet van 300mm diep en 400mm breed.	Toe te passen op paden/wegen waar wel fietsers maar geen autoverkeer mag komen.		
Hydraulische afsluitpaal	Type: hydraulisch te verzinken paal Materiaal: thermisch verzinkt staal Afmeting: diameter 270 mm kleur: RAL 7016 Bijzonderheden: Let op: toepassen in combinatie met bijpassende afdekplaat, stalen palen en bedieningszuilen, eveneens RAL7016 gekleurd			

Gebiedsafscherming

Hekwerken/afscheidingsen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Dubbelstaafhekwerk	Type: Dubbelstaafhekwerk. Materiaal: Gecoat staal. Afmeting: Hoogte niet hoger dan 2,00 m tenzij voorgeschreven tbv sportdoeleinden. kleur: Kleur Zwart, RAL 9005 Bijzonderheden: Stalen rechthoekige koker 60*40*2 mm, voorzien van betonvoet. Bovenzijde afgesloten met aluminium kap.	Bij scholen en speelpleinen	A	
Verhoogde band	Verhogen van de band om te voorkomen dat de bocht door fietsers wordt afgesneden. Verloop opsluitband / trottoirband	Afscheiding buurtgroen	A	

Hekwerken/afscheidingsen

Inleiding

Groen is levend materiaal, waaraan allerlei extra eisen en toepassingsrichtlijnen zijn verbonden die niet in dit handboek thuishoren. Algemeen kan worden gesteld dat te gebruiken groen:

- niet te klein van plantmaat moet zijn in verband met de kwetsbaarheid;
- qua soortkeuze, type en uitstraling moet passen in de stedenbouwkundige structuur;
- de gekozen beplanting moet passen in de beschikbare of ter beschikking gestelde boven- en ondergrondse ruimte.

Aanvullend en ondersteunend meubilair moet alleen daar worden ingezet, waar dit voor het groen noodzakelijk is.

Bloembakken

Bloembakken en geraniumpiramiden alleen toepassen volgens vastgesteld plan ter verfraaiing van de openbare ruimte. Zij mogen niet oneigenlijk worden gebruikt als bijvoorbeeld anti-parkeer element, wegafzetting o.i.d.

Boomkransen

Boomkransen zijn er in diverse afmetingen 900, 1200 en 1500 mm. Deze zijn respectievelijk bedoeld voor 3e grootte, 2e grootte en 1e grootte bomen. De bovenzijde van de boomkrans ligt op gelijke hoogte met de omringende bestrating. Er is gekozen voor betonnen banden in eenzelfde kleur grijs als de tegels.

Groen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Bloembak	Type: Bloembak vierkant Materiaal: polyester Afmeting: l 1000 * b 1000 * h 300 mm kleur: grijs Bijzonderheden: verplaatsbare bak	Schalkwijk	A	
	Type: Geraniumpiramide Materiaal: polyester Afmeting: l 900 * b 900 * h 290 mm kleur: grijs Bijzonderheden: verplaatsbare bak	Schalkwijk	A	
	Type: Boomkrans Materiaal: beton Afmeting: 900, 1200, 1500 mm kleur: grijs Bijzonderheden: te vergroten met 300 mm			

Groen

Kunst

Inleiding

In de gemeente Haarlem staat een groot aantal kunstwerken of beelden in de openbare ruimte.

Toepassingsregels

De plaatsing, maar ook de verwijdering of herplaatsing van het kunstwerk moet per situatie en altijd in goed overleg - vooraf - met de kunstenaar alsmede met de beheerder van de openbare ruimte worden bekeken. Voor ieder kunstwerk dat wordt geplaatst wordt een specifieke overeenkomst afgesloten tussen de kunstenaar en de beheerder.

Beheer

In Schalkwijk staan diverse kunstobjecten in de openbare ruimte. Het grootste deel is in eigendom en beheer bij wijkzaken.

Kunst

Kunst

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Buizenplastiek	Voorbeeld van een kunstobject. Over het algemeen kan materialisering, constructie, duurzaamheid en beheer zeer divers zijn. Dit moet daarom per kunstwerk volgens een specifieke "kunstovereenkomst" tussen beheerder en kunstenaar worden vastgelegd.	Bijzondere plekken	Divers	

Kunst

Nutsvoorzieningen

Inleiding

Voorzieningen voor het toeleveren van water en energie, het afvoeren van afvalwater en ten behoeve van telecommunicatie bevinden zich vrijwel geheel ondergronds. Deze ondergrondse infrastructuur beïnvloedt wel de bovengrondse inrichting. Boven kabels en leidingen kan in principe niet gebouwd worden en de tracés moeten voor onderhoud en vervanging bereikbaar blijven. Veel van de ondergrondse infrastructuur heeft bovendien een bovengronds schakelpunt in een aansluitkast of -ruimte. Controle en reparaties worden op deze wijze vereenvoudigd.

Schakelkasten zijn er bijvoorbeeld voor verkeerslichteninstallaties, kabeltelevisie, telefoon, gas en elektrische leidingen.

Toepassingsregels

Voor schakel- en nutskasten geldt dat zij zo onopvallend mogelijk moeten zijn. Voorkeur heeft ondergrondse of inpandige plaatsing.

Bij plaatsing op straat moeten ze zoveel mogelijk tegen de gevel geplaatst worden. Ze moeten een zo klein mogelijk formaat en een fatsoenlijke vormgeving hebben in een op de omgeving aansluitende kleur: standaard de RAL-kleur 7016. Om graffiti tegen te gaan worden zij bij voorkeur van een antigraffiti-coating.

Plaatsing en ontwerp altijd in overleg met de beheerder van de openbare ruimte.

Nutsvoorzieningen

Nutsvoorzieningen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Schakel- of nutskast of VRI-kast	Zo onopvallend mogelijk, zover mogelijk tegen de gevel geplaatst. Uitgevoerd in een op de omgeving aansluitende kleur (voorkeur RAL 7016) om graffiti tegen te gaan kunnen de kasten voorzien worden van een anti-graffiti coating.	Heel Schalkwijk	A	
Blusvoorziening	Bluswatervoorzieningen zoals brandkranen bestaan meestal uit een grote kraan aan de waterleiding waaraan een brandslang kan worden gesloten. Het aansluitpunt kan zowel een bovengrondse voorziening zijn, alsook een in de bestrating opgenomen brandput. Deze voorzieningen moet te allen tijde voor een brandweerwagen bereikbaar zijn.	Heel Schalkwijk	A	
Telefooncel	Uit de loop, maar in het zicht; bij plaatsing rekening houden met zichtlijnen en combinatie met andere objecten.	Heel Schalkwijk	A	

Nutsvoorzieningen

Openbaar vervoer

Inleiding

Ten behoeve van het openbaar vervoer worden in de openbare ruimte haltehuisjes (abri's) neergezet. Ook worden er halteborden toegepast.

Abri

De plaats van abri's wordt in integraal overleg bepaald. Niet op alle haltes past een abri. De abri's worden in een langjarig contract door de externe exploitant (thans JCDecaux) geplaatst en onderhouden.

In 2009 / 2010 wordt een PvE opgesteld voor de nieuwe aanbesteding van de abri's, omdat het contract dan afloopt.

Halteborden

Halteborden moeten vooral informatief en herkenbaar zijn. Veel haltes zijn voorzien van een standaard haltebord. De haltes van de Zuidtangent kennen een eigen haltebord, met digitale vertrekinformatie.

Toepassingsregels

Voor alle haltevoorzieningen geldt dat ze voor de plaatsing ter goedkeuring moeten worden voorgelegd aan de beheerder openbare ruimte.

Openbaar vervoer

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Bushalte, plat dicht dak, standaard	Halte JC Decaux, RAL-kleur 7016			
Zuidtangent	Nieuw ontwerp	Haltes langs de zuidtangent		

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Digitaal haltebord	Op de halteborden worden de nummers van de bussen aangegeven, die bij deabri stoppen. De busvertrektijden worden in deabri aangegeven of hangen aan de haltepaal. RAL-kleur aangepast aan de kleur van de Zuidtangent halte	Bij halte van de Zuidtangent	Á	
Haltebord	Op de halteborden worden de nummers van de bussen aangegeven, die bij deabri stoppen. De busvertrektijden worden in deabri aangegeven of hangen aan de haltepaal.	Bij haltes	A	

Openbaar vervoer

Openbare toiletten

Inleiding

Haarlem kent op dit moment geen vastgesteld beleid ten aanzien van openbare toiletvoorzieningen. Er worden wel urinoirs geplaatst, er zijn afspraken gemaakt met de plaatselijke horeca en er is eens in de zoveel tijd overleg met de politie over wildplassers. Regel is dat urinoirs niet storend mogen zijn in het straatbeeld.

Toepassingsregels

Openbare toiletten zijn geplaatst waar de meeste overlast werd veroorzaakt door wildplassers. Plaatsing mag alleen na goedkeuring van de kwaliteitsbeheerder openbare ruimte. Ambulante urinoirs worden toegestaan bij evenementen, feestdagen en/of op tijdelijke overlast lokaties.

Openbare toiletten

Parkeervoorzieningen

Fietsenrekken

Algemeen

Voor het plaatsen en positioneren van de rekken zijn enkele voorschriften in de profieltekeningen te vinden.

Model fietsenrek

In Schalkwijk worden Tuliprekken toegepast in de RAL kleur 7016. Als er speciale aanleiding voor is kan als alternatief een "Nietje van RVS" worden toegepast. Per lokatie voor één van beide soorten kiezen.

Plaatsing

De fietsenstallingen moeten zoveel mogelijk tegen de gevel of tegen natuurlijke afscheidingen gerealiseerd worden, op plaatsen waar er veel behoefte aan is en geen alternatieven aanwezig.

Het plaatsen van een fietsenrek mag de doorgang van voetgangers en minder validen niet belemmeren. Daarom wordt minimaal een vrije doorgangruimte van 1,20 meter aangehouden.

Parkeerautomaten

Ten behoeve van het betaald parkeren van auto's moeten er op vastgestelde afstanden parkeerautomaten in de openbare ruimte worden geplaatst. Deze moeten zichtbaar zijn maar zo min mogelijk storen. Plaatsing in de meubelzone van het straatprofiel of in de lijn met andere objecten.

Fietsenrekken

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Fietsenrek Tulip	Type: Tulip tweezijdig Materiaal: Afmeting: kleur: RAL 7016 Bijzonderheden: ; twee fietsen, één richting; Tulip tweezijdig, vier fietsen per rek, benodigde ruimte per fiets 35 cm Altijd plaatsen in setjes van minimaal 3 stuks, hart op hart afstand minimaal 40 cm.	Heel Schalkwijk	A	
Fietsenrek nietje	Type: Nietje Materiaal: RVS Afmeting: 90 cm hoog en 1m breed. kleur: RVS Bijzonderheden: Te plaatsen hart op hart afstand minimaal 90 cm. Gekozen voor RVS i.v.m. lakschade	Winkelconcentratie Bijzondere plekken	A	

Fietsenrekken

Parkeerautomaat

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Parkeerautomaat	Plaatsing van parkeerautomaten in integraal overleg	Bij meerdere parkeervakken voor betaald parkeren Schalkstad	B	

Parkeerautomaat

Inleiding

Er staan verschillende vormen van reclame-uitingen in de openbare ruimte.

In de nota buitenreclame (26-juni-2007) is nadere informatie te vinden. Voor de gewenste kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte volgen hier enkele aandachtspunten.

Voordat plaatsing wordt overwogen moet altijd worden bekeken of voldoende loopruimte resteert en of voldoende zicht voor het verkeer overblijft.

De standaard kleur voor frames is RAL 7016.

Billboards

De kleur van het frame dient onopvallend te zijn, keuze is RAL-kleur 7016.

Driehoeksborden

Op driehoeksborden staan aankondigingen van Haarlemse culturele instellingen en van lokale ondernemers, gemengd met een grote variëteit aan niet-lokale, commerciële reclame. De borden hebben een reclameformaat van 83 cm breed bij 118 cm hoog en ze worden bevestigd aan lichtmasten. De plaatsingstermijn is veertien dagen. De gemeente ontvangt hier een financiële vergoeding voor.

Lichtmastreclame

Voor lokale ondernemers betekent lichtmastreclame een mogelijkheid om naar hun bedrijf of product te verwijzen. De gemeente heeft voor 174 objecten een contract van tien jaar gesloten met het Nationaal Publiciteitsbureau (NPB). Dit contract, waaruit inkomsten voor de gemeente voortvloeien, loopt nog tot 1 januari 2012.

Net zoals bij driehoeksborden zal de lichtmastreclame in de

toekomst geconcentreerd worden op de infrastructuur buiten de binnenstad en bij stadsdeelcentra.

Abri en Mupi

De gemeente heeft tot 2010 een contract gesloten met JC De-caux tot plaatsing van bushaltehokjes (abri's) op halteplaatsen van het openbaar vervoer in Haarlem. In dit contract is tevens opgenomen dat in ruil voor het plaatsen en onderhouden van deze abri's hierin reclame mag worden geplaatst. In 2010 wordt een nieuwe aanbesteding voorzien.

Vrije plakplaatsen

In 2004 zijn plakplaatsen voor vrije meningsuiting en niet-commerciële reclame gerealiseerd. Zie de B&W nota Aanwijzing lokaties vrije plakplaatsen (2003/1095). Geen verdere uitbreiding.

Reclame

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Diversen	Zie de nota Buitenreclame. Voorbeelden zijn: mupi's, driehoeksborden, reclame op verkeersregelkasten, etc. Objectkleur: RAL 7016.		A of B	
Vrije plakplaatsen	Diverse formaten, esthetisch passend bij de betreffende locaties / gevels. Maximaal 3 meter breed en 1,25 meter lang.		A	
Billboard	Afmeting: reclamevlak 3.5 x 2.5 m kleur: Ral 7016	langs GOW		

Reclame

Speelvoorzieningen

Inleiding

In 2001 is het Speelruimteplan Haarlem vastgesteld. De uitgangspunten eruit zullen worden meegenomen voor zover passend in de visie op kwaliteit van de openbare ruimte in Schalkwijk.

Type en aard van de speelvoorzieningen worden afgestemd op de leeftijdsgroepen van de kinderen en de spreidingsmogelijkheden in het gebied.

Rekening moet worden gehouden met de schaarse ruimte, het tegengaan van overlast en de kwaliteit van het straatbeeld.

Ook voor elk speelobject geldt dat voor plaatsing goedkeuring van de kwaliteitsbeheerder openbare ruimte noodzakelijk is.

Speeltoestellen dienen te voldoen aan de in het W.A.S. (Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen) gestelde eisen.

In 2010 zal er een nieuw speelruimteplan gereed zijn.

Speelvoorzieningen

Speelobjecten

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Speelvoorziening: voorbeeld.	Combinatietoestel, Basistoren, klimrek, glijbaan, trap. Zie attractiebesluit. Speeltoestellen dienen te voldoen aan de in het W.A.S. gestelde eisen.	Schalkwijk	A	
Valondergrond	Diverse mogelijkheden en oplossingen, afgestemd op de veiligheidseisen van het toestel en het beeld van de omge- ving. Zie attractiebesluit. De valondergrond dient te voldoen aan de in het W.A.S. gestelde eisen.	Schalkwijk	A	

Speelobjecten

Standplaatsen

Inleiding

Standplaatsen (buiten de markt) komen in de openbare ruimte voor in de vorm van ambulante handel en kiosken.

Ambulante handel

Ambulante handel is alle handel in de openbare ruimte die geen vaste standplaats heeft. Hieronder vallen bijvoorbeeld bloemenstallen, haringkarren en ijskramen. Momenteel is veel ambulante handel in Haarlem “vaste” handel. Deze handel zou werkelijk ambulante handel moeten zijn, dus 's morgens komen en 's middags weer gaan. Bij de toewijzing van plaatsen aan ambulante handel moet er gelet worden op de verkeersveiligheid en de doorloopruijme voor voetgangers. Aan de vormgeving van stallen, kramen en dergelijke moet meer aandacht worden besteed. Indien in de toekomst een aantal eigenaren van ambulante handel een vaste plaats wil, dan zou er een ontwerp voor een Haarlemse kiosk gemaakt moeten worden.

Kiosken

Kiosken zijn permanente of semi-permanente verkoopvoorzieningen. Ze moeten alleen worden overwogen als ze kwaliteit aan de functionaliteit en ruimtebeleving toevoegen. Denk aan de kiosk als een soort service-unit, waarin bijvoorbeeld zijn opgenomen een telefooncel, een openbaar toilet, een brievenbus, een postzegel-, geld-, stadsplattegronden- en strippenkaartautomaat enzovoort.

Toepassingsregels

Zie het standplaatsenbeleid van Haarlem, met ondermeer eisen aan afmetingen en resterende vrije loopruijme. Het overwegen van extra standplaatsen of het veranderen ervan dient te worden voorgelegd aan de kwaliteitsbeheerder openbare ruimte.

Ondermeer zal worden getoetst op:

- verkeersveiligheid en doorloopruijme;
- passendheid in het straatbeeld;
- architectonische kwaliteit van de kraam.

Standplaatsen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Bloemenstal	nette en goed ingepaste kiosk. Dient als voorbeeld voor te vervangen of nieuw te plaatsen kiosken	Schalkwijk		

Standplaatsen

Verkeersmiddelen

Verkeersmiddelen

Voorbeelden van verkeersmiddelen zijn belijning, verkeersborden en –palen, verkeerslichten, verkeerszuilen. Verkeersmiddelen en de toepassing ervan dienen te voldoen aan wettelijke, door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat vastgelegde voorschriften. Deze voorschriften zijn vastgelegd in het BABW, het Besluit Administratieve Bepalingen Inzake het Wegverkeer. Naast deze regelgeving dienen ook de (terughoudende) toepassing van verkeersmiddelen bij te dragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte, ondermeer als volgt:

- De weg moet zodanig worden ingericht dat het beoogde gebruik helder, uitvoerbaar en logisch is en aanvullende maatregelen in de vorm van verkeers middelen zoveel mogelijk achterwege kunnen blijven;
- Het verkeersbordenbestand moet regelmatig worden bekeken op doelmatigheid en zo nodig worden opgeschoond;
- Het voor het verkeer benodigde straatmeubilair moet indien mogelijk met ander straatmeubilair gecombineerd worden. Verkeersborden kunnen aan reeds aanwezige lichtmasten worden bevestigd;
- Bij meerdere verkeersborden op één lokatie gebruik maken van combinatieborden. Straatmeubilair dat in complexe verkeerssituaties concurreert met verkeerstekens moet geweerd worden, bijvoorbeeld reclameborden op kruispunten.

Verkeersmiddelen

Verkeersmiddelen

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Verkeersborden (voorbeeld)	Type: Verkeersbord Materiaal: aluminium, dubbel omgezette rand Bijzonderheden: Paaltype Thermisch verzinkte buispaal Ø48 mm, voorzien van afdekdop, inclusief grondankers/ inclusief voetplaat, RAL 7016 Beter: muurbevestigingsbeugels of montage aan lichtmast.			
Flitskast	Type: Flitskast Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal			

Verkeersmiddelen

Verlichting

Inleiding

Eén van de onderscheidende beeldbepalende objecten in de openbare ruimte is de openbare verlichting. Armaturen en lichtmasten zijn een vorm van straatmeubilair waarmee de stad zijn identiteit kan onderstrepen. Op 12-april-2007 is het beleidsplan openbare verlichting in Haarlem door de gemeenteraad vastgesteld. In het HIOR Schalkwijk is de verlichting voor naoorlogse wijken overgenomen. Tevens dient de verlichting aan functionele eisen te voldoen. Voor meer technische informatie omtrent de lichtmasten wordt verwezen naar het materialenboek Openbare Verlichting.

Bij toepassing van openbare verlichting moet verder nog aandacht aan de volgende punten besteed worden:

- Onderscheid in het profieltype;
- Accentueren van voetgangersoversteekplaatsen;
- Het samenspel van openbare verlichting en aan- en verlichten van stedelijke objecten;
- Kleurtemperatuur en kleurweergave van de lichtbronnen;
- Vormgeving van de armaturen- en mastcombinaties.

Verlichting

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Plesman	Type: Plesman Armatuur: paaltoparmatuur PKA Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal Afmetingen: 4 meter Bijzonderheden:	Smalle straten in parken		
Standaard woonstraat mast	Type: Standaard woonstraat mast Armatuur: Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal Afmetingen: 5 meter mast Bijzonderheden: bij hergebruik bestaande masten, coaten met Ral 7016 en armatuur vervangen voor een energie zuinig type.	Woonstraten		
Europa laag	Type: Europa laag Armatuur: Decoflood Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal Afmetingen: 6 meter hoog Bijzonderheden: Ook bekend als Borneo	Brede straten in naoorlogse wijken		

Verlichting

Verlichting

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Europa hoog	Type: Europa hoog Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal Afmetingen: 8 meter hoog Bijzonderheden: Ook bekend als Borneo en Decoflood	GOW A	A	
Spaarne	Type: Spaarne Kleur: RAL 7016 Materiaal: gecoat staal Afmetingen: laag/hoog Bijzonderheden:	Langs historische linten (profiel plattelandswegen)		

Verlichting

Zitbanken

Inleiding

Zitbanken zijn, indien goed vormgegeven en geplaatst, een belangrijke serviceverlening aan de inwoners en de bezoekers van een stad. Bij de toepassing van zitvoorzieningen is de plaatsing zeer belangrijk. Er moet rekening worden gehouden met fysieke omstandigheden als zon en wind. Er moet sprake zijn van uitzicht en er moet rekening worden gehouden met rugdekking. Een zitvoorziening moet alleen daar geplaatst worden, waar het een functie kan vervullen, dat wil zeggen in verblijfsgebieden als parken, pleinen, hoven, in winkelgebieden en langs belangrijke routes. Verder is het belangrijk dat er gekeken wordt naar de zitduur. Er zijn twee verschillende zitvoorzieningen nodig: één voor een korte zit en één voor een lange zit. Een zitbank voor de korte zit kan vrij eenvoudig zijn en vereist geen rugleuning. Bij een zitvoorziening voor de langere zit moet aan de ergonomie meer aandacht worden besteed en is een rugleuning wel belangrijk. Plekken waar over het algemeen kort gezeten wordt, zijn winkelstraten en langs looproutes. In parken, hoven en op pleinen is de zitduur meestal langer.

Toepassingsregels

Tropisch hardhout en Robinia kunnen beide worden toegepast, mits voorzien van het FSC-keurmerk.

Algemene richtlijnen:

- het materiaal van de zitvoorziening moet vlamdovend zijn en bestand tegen schoonmaakmiddelen e.d.;
- vernielde onderdelen moeten zoveel mogelijk vervangbaar zijn;
- de bevestiging van de onderdelen mag niet met gewoon gereedschap kunnen worden losgemaakt;
- de zitvoorziening mag in en rondom beschadigingen niet roesten;
- de zitvoorziening mag niet te heet worden in de zon;
- de zitvoorziening mag geen scherpe randen of overgangen hebben, waar gebruikers zich aan kunnen bezeren;
- op het zitvlak mogen zich geen water en/of vuilophopingen voordoen;
- de vormgeving dient uit te nodigen tot zitten;
- indien de markt voorziet in een hogere zithoogte dan standaard daarvoor kiezen i.v.m. senioren.

Zitbanken

Beheer:
gemeente Haarlem

object	specificaties	toepassing	status	
Canapé	Type: Canapé , model CA 2200 Kleur: onbewerkt hout Materiaal: Camura/Favinha Afmetingen: 2200 mm x 700 x 800 mm (l x b x h) Bijzonderheden: 3 staanders Gewicht 65-75 kg, exclusief fundering, afhankelijk van de uitvoering Fundering op betonblokken (2 stuks per bank) afmetingen 700 x 200 x 150 mm	Hoofdgroenstructuur, parken, waterstructuren, oevers, buitengebied	A	
Siesta	Type: Siesta Kleur: poten lichtgrijs Materiaal: beton en FSC hardhout Afmetingen: planklengte 2 m Bijzonderheden: Het is voor de toekomst wenselijk de zithoogte te verhogen i.v.m. senioren	Woonwijken, kleine groenplekken	A	
GB 300 Giferbo	Type: GB 300 Giferbo Kleur: onbewerkt hout Materiaal: 3 Bilinga houten planken als zitvlak, verder beton Afmetingen: l 170 x b 44 x h 65 Bijzonderheden:	Speelplekken, vandalisme gevoelige plekken	A	

Zitbanken